

VII. CONJUNTURA AGRÀRIA

1. CONJUNTURA DELS CULTIUS PRINCIPALS

En aquest apartat es detalla l'evolució dels cultius principals de la Comunitat Valenciana durant l'any 2022. S'exposa la informació relativa a les labors de cultiu, a l'estat fisiològic i fitosanitari dels cultius, a la recol·lecció d'aquests i a la qualitat de la producció obtinguda.

CEREALS

Cereals d'hivern

- Alacant: en els secans de la majoria de les comarques va influir de manera clau la falta de precipitacions dels mesos de desembre i gener, de manera que es va produir retard en les sembres. També es van observar problemes de desenvolupament en les parcel·les ja sembrades, amb falta de fillolament o lentitud en l'aparició i el desenvolupament de les primeres fulles.

Va continuar al febrer la precària situació d'aquests cereals en pràcticament totes les comarques, i es va observar una important superfície sense plantar al Vinalopó Mitjà, l'Alacantí i l'Alt Vinalopó, on s'estava a l'espera de les precipitacions de març per a prendre la decisió sobre noves sembres. En algunes comarques, com la Marina Baixa, les ja realitzades estaven en procés d'assecatge. A l'Alcoià i al Comtat, el fillolament i creixement dels cereals va ser molt escàs, i es va agreujar la situació pels danys originats per conills, que van atacar els brots, situació que es va reproduir en la major part de comarques. A les comarques del sud, malgrat les baixes precipitacions, es va poder observar un desenvolupament més avançat, amb el final de l'espigueig.

L'abundància de pluges del mes de març va recuperar parcialment la falta de desenvolupament previ dels cereals en totes les comarques; els secans van ser els que més evolució van tindre. En algunes zones es va procedir a la sembra de cycles curts, mentre que en les del sud ja es van veure les primeres espigues en les parcel·les més avançades.

Les precipitacions del mes d'abril van afavorir el desenvolupament dels cereals, com ja va ocórrer al març, i es va assolir l'espigueig al Baix Vinalopó i el Baix Segura, on es van poder observar sembres d'ordi, blat i avena amb un bon desenvolupament pròxim a la sega. El mateix es va observar en algunes partides pròximes a les zones costaneres del centre i nord. En el cas del Comtat i de l'Alcoià, principals comarques productores, les pluges van contribuir al fillolament i creixement, amb una certa variabilitat segons zones. D'altra banda, en els secans de les comarques de l'interior, les sembres que van patir el dèficit hídric dels mesos anteriors no van assolir un desenvolupament suficient per a poder ser segades en els pròxims mesos, com va ocórrer a l'Alt Vinalopó i el Vinalopó Mitjà. En aquestes comarques es va sembrar menys superfície de la planificada, per la falta de pluges de tardor.

Les humitats continuades des del mes de març van propiciar, en general, un bon desenvolupament vegetatiu del cereal de secà el mes de maig. La situació prèvia del cultiu, a causa del dèficit hídric en la primera part del cicle no va ser bona. No obstant això, a l'Alt Vinalopó, zona productora principal, el desenvolupament del gra es va veure compromés pels pics d'altres temperatures, que van afavorir l'escaldat. Al Comtat i l'Alcoià, on estaven un poc més retardades les sembres, l'ordi i l'avena es trobaven en fase de desenvolupament del gra, mentre que el blat es va observar en floració. Al Baix Vinalopó, en canvi, molt més avançades, van quedar a punt de ser recol·lectades a final de mes moltes de les sembres. En la resta de les comarques es van apreciar diverses fases d'espigueig en les superfícies sembrades, més reduïdes que en campanyes anteriors, inicialment, a causa del dèficit hídric i, posteriorment, per la impossibilitat de procedir a la sembra després de l'enaiguament per les pluges de març i abril.

Al Comtat i a l'Alcoià, l'ordi i l'avena van arribar a la maduresa completa al juny. Es va apreciar en l'ordi una reducció tant en el creixement vegetatiu com en el quallat i desenvolupament del gra. A l'Alt Vinalopó es va iniciar la sega d'avena i ordi, amb rendiments disminuïts per l'escaldat, així com

per la presència d'avena borda. Una part de les sèmres no es va recollir per haver tingut un desenvolupament irregular. Al Baix Vinalopó, a mitjan mes es van iniciar les segues de cereal.

Al Comtat i l'Alcoià es va iniciar la sega d'ordi i avena en la segona quinzena de juliol, i es van obtenir uns rendiments molt baixos en general, derivats de la mala nascència i el fillolament, de les afeccions fúngiques de la primavera i de l'escaldat que es va produir en la fase de maduració. A l'Alt Vinalopó va finalitzar al llarg del mes la recol·lecció d'avena i ordi, i es va confirmar igualment la baixada de rendiments per escaldat i per la presència d'avena borda. Al Baix Vinalopó va anar conclouent a principi de mes la collita, i es va procedir a l'empacat de la palla.

En totes les comarques productores van començar a l'octubre les labors de preparació del terreny. Amb les pluges de principi de novembre es van iniciar les sèmres. No obstant això, en general, aquestes anaven molt retardades perquè els agricultors estaven esperant més acumulació de pluja per a sembrar.

En les àrees productores de secà principals del nord de la província es va aprofitar la saó del sòl amb les precipitacions de principi de desembre per a sembrar el cereal. Aquesta humitat, a més, va contribuir al desenvolupament de les plantacions prèvies. Al Comtat i a l'Alcoià, els diversos estadis que es van observar van ser des del 10 (primera fulla travessant el coleòptil) fins al 12 (primera fulla desplegada). A l'Alt Vinalopó es va apreciar un bon desenvolupament de les parcel·les germinades. Al Baix Vinalopó van aparèixer les primeres brotades d'ordi i es van plantar tardanament noves parcel·les en les zones tradicionals d'Elx, aprofitant la saó de les pluges de mitjan mes.

- Castelló: l'escassetat de precipitacions dels mesos d'octubre i desembre va dificultar, en certa manera, la nascència dels cereals d'hivern ja plantats. Durant el mes de gener van prosseguir les sèmres d'avena, ordi i ségol.

Els cereals d'hivern, sembrats de novembre a desembre, van germinar bé i el fillolament d'aquests depenia de la meteorologia. La falta de precipitacions al febrer no va incidir en el desenvolupament d'aquests. Però els cereals sembrats tardanament van veure afectades tant la nascència com la germinació, i es van observar clapes en les parcel·les.

Durant el mes de març el cereal es trobava entre la nascència i el fillolament en les principals comarques productores, els Ports i l'Alt Maestrat. En fase vegetativa 22-29 estaven les varietats de blat i ordi que es van sembrar al novembre i desembre, en les quals es va arribar a témer que no es desenvoluparen per l'escassetat de precipitacions dels mesos de desembre, gener i febrer. Les pluges del mes de març van ajudar al desenvolupament correcte de les plantes, que es trobaven en un excel·lent estat vegetatiu de fillolament. En fase vegetativa 10-21 estaven el ségol i l'avena als Ports i l'Alt Maestrat. Es va observar una densitat inferior de plàntules, però amb el fillolament afavorit per la humitat del mes es podria arribar a equilibrar la cobertura en els camps. Al Baix Maestrat, en general, la nascència de les primeres sèmres va anar bé i els camps es van observar amb densitats bastant uniformes. El cereal va començar a fillolar i els camps presentaven uniformitat en el cobriment. L'estat fenològic predominant va ser el 19. Es van apreciar algunes parcel·les parcialment entollades. A la Plana Alta i a l'Alcalatén l'estat fenològic estava entre 19-29.

El cultiu del cereal es trobava als Ports i l'Alt Maestrat a l'abril en l'inici del període reproductiu en el blat i l'ordi, sembrats el novembre i desembre de 2021. Els camps que es van sembrar amb posterioritat estaven en estat vegetatiu de fillolament. En altures inferiors a 900 metres, a Forcall i Todolella, es van observar parcel·les en l'inici de la floració. En aquestes comarques, la precipitació del mes d'abril va ser molt superior a la mitjana històrica, entre 100 i 150 l/m² en la majoria dels municipis, fet que va afavorir el desenvolupament del cultiu. En fase reproductiva (32-39) estaven les varietats de blat i ordi sembrades al novembre i desembre, amb el fillolament finalitzat, i es va iniciar la formació reproductora de la planta. En fase vegetativa (23-30) es trobaven les plantacions d'ordi i, sobretot, de ségol i avena, que es van sembrar al gener i febrer i que van tindre més problemes en la nascència per la sequera. Ara s'està equilibrant la densitat en els camps pel fillolament. Al Baix Maestrat, el cultiu va evolucionar amb normalitat, afavorit per les pluges del mes d'abril, que,

juntament amb les de març, van permetre que el cultiu es recuperara, i després del fillolament, la densitat en els camps era bastant uniforme. A la Plana Alta i l'Alcalatén, l'estat fenològic estava entre els estadis 29-30. Es van observar algunes parcel·les entollades.

Els cereals van evolucionar amb normalitat al maig, afavorits per les precipitacions del mes d'abril, que, juntament amb les de març, van permetre que el cultiu es recuperara i la densitat en els camps fora bastant uniforme.

En les principals comarques productores, els Ports i l'Alt Maestrat, els cereals que es van sembrar el novembre i desembre de 2021 es trobaven ja collits a final de juny. Per la seua banda, les plantacions d'ordi i ségol que es van sembrar al gener i febrer i que van tindre problemes en la nascència per la sequera d'aquests mesos, es van observar amb el gra entre pastós i dur i la fase de maduresa completa.

El cereal es trobava en les comarques productores principals, els Ports i l'Alt Maestrat, majoritàriament recol·lectat i amb la palla empacada el mes de juliol.

El mes d'agost, amb la sega ja acabada, les parcel·les anteriorment ocupades per cereals estaven en repòs i alguns camps es van aprofitar com a restoll per al bestiar. D'altres, per contra, esperaven a ser llaurats i preparats per a la sembra.

La major part de la superfície dedicada al cultiu del cereal d'hivern al setembre estava en restoll, i en algunes superfícies s'havien fet les primeres passades en orelló.

Les superfícies dedicades a aquests cultius estaven a l'octubre preparades per a la sembra i, en alguns casos aquesta ja s'havia fet. Es van dur a terme les labors de condicionament del terreny amb una o dues passades d'orelló i molt poques parcel·les quedaven ja en restoll.

Als Ports, zona cerealística per excel·lència, la major part de les superfícies ja es trobava al novembre en la primera fase del cultiu, i es va fer una aportació al terreny d'adobs orgànics.

Al desembre, als Ports i l'Alt Maestrat, una vegada acabades les labors de preparació del terreny, van començar les sembres dels cereals d'hivern i es van observar parcel·les on havia començat a la fi de mes la nascència.

- València: a la Vall d'Aiora el cereal d'hivern es trobava en fase de germinació. Al Racó d'Ademús van prosseguir les sembres. Les més avançades anaven germinant o es trobaven en estat de primera fulla. El bestiar va aprofitar els guarets i van començar a llevar-se amb l'inici de les labors preparatòries. El caràcter sec i no excessivament fred dels últims mesos podria repercutir en l'evolució del cultiu. A la comarca de la Plana d'Utiel-Requena els cereals estaven en l'estat de desenvolupament de les fulles.

Durant el mes de febrer, a la Vall d'Aiora, el cereal d'hivern es trobava en l'estadi principal 1 (desenvolupament de les fulles, tija principal). A la comarca dels Serrans van començar a emergir, i l'estat fenològic era el 09 (emergència: el coleòptil traspasa la superfície del sòl). A la comarca de la Plana d'Utiel-Requena, els cereals estaven en l'estat fenològic 10 (1a fulla, travessa el coleòptil). Mentre que al Racó d'Ademús els cereals es trobaven en estat de 3a fulla. Els guarets es van retirar i es van dur a terme les labors preparatòries per a alguna sembra tardana. A la Vall d'Albaida, després de la falta de pluges dels dos últims mesos, es va retardar la sembra del cereal, i moltes parcel·les es van deixar en guaret. Els pocs agricultors que s'havien decidit a sembrar estaven tenint problemes de nascència.

A la Vall d'Aiora el cereal d'hivern estava al març en fase de desenvolupament de fulles, amb prou de retard per l'escassetat de precipitacions, encara que a final de mes va començar a ploure lleugerament. A la Costera i els Serrans, tant el blat com l'ordi es trobaven en l'estat fenològic 13 (desenvolupament de les fulles de la tija principal: 3 fulles, desplegadas). A la Vall d'Albaida, les pluges de març van inundar els camps en zones de Bocairent, la qual cosa va produir podridures en el cereal. En altres zones en què havia plogut menys, el cultiu estava en bon estat vegetatiu. A la

comarca de la Plana d'Utiel-Requena, els cereals es trobaven en l'estat fenològic 11 (1a fulla, desplegada).

A la Costera, tant el blat com l'ordi es trobaven, a l'abril, al començament de la guaixada. A la Vall d'Aiora i en la Plana d'Utiel-Requena, el cereal d'hivern també estava en fase de desenvolupament de brots laterals o guaixada. Als Serrans, els cereals d'hivern van començar a desenvolupar les fulles. A la Vall d'Albaida, l'excés d'aigua, especialment en zones amb pitjor drenatge, va ocasionar podridures, per la qual cosa alguns cultius mostraven taques grogues. En la resta de la comarca, el cultiu va evolucionar correctament.

Al Racó d'Ademús, els cereals es trobaven al maig en estat de floració; encara que les pluges d'abril van ser beneficioses per a aquests cultius, el mes de maig va ser sec i molt càlid, la qual cosa va dificultar l'engrossiment del gra. A la Vall d'Aiora, el cereal d'hivern estava en fase de desenvolupament de brots laterals, concretament en l'estadi principal de creixement 5 (espigueig). A la Vall d'Albaida, l'estadi fenològic observat es trobava entre 3 (encanyada) i 4 (unflament de les panícules). Es va apreciar que en algunes zones vegetava malament a causa de l'excés d'aigua del mes d'abril. A la Plana d'Utiel-Requena, els cereals estaven en l'estadi principal 6 (floració).

Als Serrans, el cereal havia assolit la maduresa completa (estat fenològic 89) al juny, i s'havia collit el 60 % del total de la comarca. Al Racó d'Ademús, els cereals es trobaven en estat pastós primerenc en parcel·les de regadiu. El cultiu estava més avançat que de costum a causa de la falta de precipitacions i les altes temperatures. En algunes parcel·les es va iniciar la sega en l'última setmana del mes. Es van apreciar rendiments més baixos que els de l'any anterior. En blats de cicle curt, amb terres fèrtils i plujoses, s'esperaven rendiments millors. A la Vall d'Aiora, el cereal d'hivern estava en l'estadi fenològic 71 (maduresa aquosa: els primers grans han assolit la meitat de la grandària final). A la Vall d'Albaida es van observar, d'una banda, parcel·les amb molt poc de gra i tiges de poca alçària, que previsiblement no se segarien, camps bons, encara sense recol·lectar, i camps ja tallats. A la Plana d'Utiel-Requena i la Canal de Navarrés, els cereals havien arribat a la maduresa completa i s'estaven collint.

A la Vall d'Aiora, els Serrans i la Costera, el cereal d'hivern s'estava recol·lectant al juliol. Al Racó d'Ademús ja havia conclòs la sega dels cereals de secà. A la Vall d'Albaida estava acabant la sega. El rendiment va estar per davall de la mitjana.

En les comarques productores, els cereals estaven collits íntegrament el mes d'agost.

Les parcel·les destinades a cereal s'estaven preparant per a la sembra o el guaret a l'octubre. A la Vall d'Aiora, així com als Serrans i el Racó d'Ademús, amb les primeres pluges es van iniciar al novembre les sembres tardorenques d'ordi i blat. Els guarets es van aprofitar per a pastures d'ovelles i cabres.

A la Vall d'Aiora, el cereal d'hivern estava germinant al desembre. Als Serrans s'havia dut a terme el 65 % de la sembra de cereals d'hivern. A la Plana d'Utiel-Requena els cereals ja estaven en l'estadi principal 1 (desenvolupament de les fulles). A la Vall d'Albaida es podien observar camps en els quals s'havia preparat el terreny per a la sembra, camps ja sembrats i altres en què s'apreciava la nascència, especialment en les zones càlides d'Ontinyent i Fontanars.

Cereals d'estiu

Arròs

- Alacant: a la marjal de Pego part de les parcel·les van romandre inundades en el guaret d'hivern al gener. Va començar al febrer el desguassat de les parcel·les per a iniciar les labors de rompuda i anivellament.

La marjal de Pego va romandre desguassada a principi de març, preparada per a començar les labors de rompuda i anivellament prèvies a la sembra, encara que posteriorment es va inundar per les abundants precipitacions. Es va mantindre negada a l'abril per les pluges constants.

Les parcel·les es van inundar entre el 28 i el 29 de maig. El dia 30 es van fer les sembres, amb dues setmanes de retard respecte a anys anteriors a causa de les condicions adverses per a aquesta en les setmanes precedents.

Es va iniciar la nascència i el desenvolupament del cultiu durant el mes de juny. Va començar el fillolament al llarg del mes de juliol.

Durant el mes d'agost, els camps van seguir inundats i es va produir el final de la floració. En els últims dies del mes els grans tenien un aspecte lletós.

Es va procedir a recol·lectar les parcel·les de la marjal de Dénia entre els dies 11 i 13 de setembre, mentre que en l'àrea de Pego es va iniciar el dia 15 i va finalitzar una setmana després. La presència de males herbes durant la campanya i l'alta incidència de piriculària (*Magnaporthe oryzae*) van influir en una baixada dels rendiments.

- Castelló: la labor de fangueig que, per normativa, s'ha de fer a partir del 15 de gener, es va dur a terme l'última setmana del mes de gener al terme municipal de Xilxes. Aquesta labor es realitza incorporant les restes de palla al sòl, per a la qual cosa es procura una descomposició controlada per l'entrada d'aigua dels brolladors de la zona i amb drenatge a la mar que garantisca l'aportació d'oxigen per a evitar problemes d'anòxia.

A final de febrer van acabar les labors de manteniment i preparació dels camps d'arròs per a l'inici de la nova campanya. La gran quantitat de pluja del mes de març va negar els camps i va dificultar les labors de llaurada.

Va continuar, a l'abril, la preparació dels camps per a la inundació i sembra directa, que habitualment es fa a mitjan maig. El fangueig ja es va fer entre els últims dies de gener i principi de febrer en els camps de la zona de la Plana Baixa. No obstant això, les abundants pluges dels mesos de març i d'abril van inundar les parcel·les, per la qual cosa els treballs de cultiu i anivellament del terreny mitjançant làser perquè no hi haja forats no es van dur a terme en els dates habituals.

Durant els últims dies del mes de maig es va produir la inundació dels camps a la Plana Baixa per a fer la sembra. Les operacions de llaurada es van retardar per les precipitacions persistents durant els mesos de març i abril, i l'anivellament dels camps no es va poder fer en condicions òptimes. La sembra, que tradicionalment es fa a mitjan maig, es va veure retardada.

A principi de juny es va fer la sembra per a la varietat bomba al municipi de la Llosa i, posteriorment, la varietat j. Sendra es va plantar a Xilxes. A la fi de mes, el cultiu presentava una bona germinació i un creixement correcte. El tractament efectuat per a evitar la proliferació de l'alga roja, coneguda en les zones arrosseres com llepó, va funcionar bé. Al juliol es va dur a terme la reposició manual de falles en les zones que presentaven una germinació més baixa.

Va continuar a l'agost el desenvolupament de l'arròs, amb l'espigueig i la maduració.

A mitjan setembre, l'arròs estava doblant-se pel pes del gra, que, a poc a poc, s'anava omplint. La varietat bomba és molt alta i sensible a l'ajagut. A principi de mes es va produir un atac de piriculària (*Magnaporthe oryzae*) en els camps d'arròs dels municipis de la Llosa i Xilxes. Es van dur a terme tractaments per mitjans aeris de productes fitosanitaris amb azoxistrobin 20 % + difenoconazol 12,5 %, permesos per l'autorització excepcional del Ministeri de 13 de juliol de 2022, modificada el 29 de juliol. En alguns casos, l'aplicació del tractament es va fer amb l'ajuda d'un dron.

La recol·lecció de l'arròs a la Plana Baixa va començar el 29 de setembre, amb uns 10 dies de retard respecte al que és habitual i va finalitzar en la primera quinzena d'octubre. Després de la sega es van incorporar les restes de la collita al terreny, mitjançant la tasca coneguda com a fangueig. Amb aquesta tasca s'afavoreix la descomposició i el guany de matèria orgànica, nutrients i estructura del sòl.

Al novembre, després del fangueig, es van inundar els camps i van romandre així fins al 15 de gener, com indiquen les normes agroambientals per al cultiu de l'arròs en sistemes agraris d'interès especial, als quals pertanyen les explotacions dels municipis de la Llosa i Xilxes.

- València: una vegada concloua l'obligació de mantindre les superfícies inundades fins al 15 de gener per a les zones baixes, es van iniciar les labors de fangueig, principalment en les zones altes.

El mes de febrer, en les zones de cultiu d'arròs de la Ribera Baixa, la Ribera Alta i l'Horta Sud, una vegada finalitzat el fangueig, en les zones altes van començar les labors preparatòries del terreny (desfer els terrossos, reconstruir marges, cavallons i reguerons, anivellar el sòl i adobar els fons) prèvies a la sembra "barrejà o barrejat". Mentre que en les zones baixes s'estava a l'espera que s'assecara el terreny per a fer aquestes labors, que es duen a terme amb la terra eixuta,

els mesos de març i abril es van anivellar els camps i es van dur a terme labors preparatòries del terreny per a la sembra a la Ribera Baixa. A l'Horta Sud es van adobar els fons de les parcel·les. A la Ribera Alta, les condicions climatològiques van impedir fer l'anivellament del terreny, per la qual cosa, previsiblement, es va retardar la sembra.

En les comarques productores es van fer, al maig, labors preparatòries del terreny. Es va posposar la inundació dels camps i la sembra al mes de juny.

Es va dur a terme la sembra al juny. Quan va acabar el mes, el cultiu havia assolit l'estadi principal 0 (germinació) i s'estava fent l'eixugada, i amb això el tractament contra les males herbes que afecten el cultiu. Aquestes labors es van realitzar més tard del que era habitual a conseqüència de les pluges primaverals que van retardar la sembra.

Las varietats primerenques d'arròs es trobaven a l'agost en fase de maduració i es començaven a secar els camps per a la recol·lecció. Durant el mes de setembre es va començar la sega.

Va prosseguir durant el mes d'octubre la sega de l'arròs, mentre que en les varietats més primerenques ja havia acabat.

Com que es van assolir precipitacions acumulades superiors als 30 mm, es va autoritzar al novembre el fangueig primerenc. Al desembre es va dur a terme la inundació del terreny després de l'assecatge, la retirada o l'enterrat de la palla, la recirculació d'aigua i la crema de restolls en les zones autoritzades enguany.

Dacsa

- Alacant: al Baix Segura es va recuperar la sembra de dacsa en l'horta tradicional i la resta de la comarca durant el mes de maig, i es va aprofitar tant la inclusió en rotacions com la posada en cultiu de parcel·les en les quals no s'havien pogut dur a terme les alternatives i rotacions d'hortícoles planificades per la dificultat de fer-hi labors.

A l'Alt Vinalopó, a principi de juny, es va sembrar dacsa, que es va desenvolupar correctament. Al Baix Vinalopó, les sèmres de final de primavera al municipi d'Elx (pedanies de Puçol i el Derramador) van assolir una grandària òptima, i van vegetar favorablement per les altes temperatures. Al Baix Segura, les plantacions a l'horta d'Orihuela i en altres zones de la comarca van continuar evolucionant favorablement.

Va prosseguir de manera òptima el desenvolupament de les plantacions de l'Alt Vinalopó, el Baix Vinalopó i el Baix Segura al juliol.

A l'agost va evolucionar de manera adequada el cultiu en les plantacions de l'Alt Vinalopó, el Baix Vinalopó i el Baix Segura. Al Baix Segura s'ha incrementat la superfície de cultiu principalment per a aliment del bestiar i s'han fet alguns talls per a ensitjament.

Va començar la recol·lecció de les plantacions de dacsa amb destinació a gra a principi de setembre al Baix Segura.

Al principi d'octubre, al Baix Segura va disminuir el ritme de tall de dacsa amb destinació a gra començat al setembre, però va caldre interrompre-la fins a final de mes a causa de les pluges de la segona setmana. Al Baix Vinalopó es va iniciar la collita, que també es va veure afectada per la pluja.

Al Baix Segura va concloure la recol·lecció de dacsa la segona setmana de novembre.

- València: al Racó d'Ademús es va retirar el cultiu al gener, de manera que es va deixar descansar el sòl a l'espera del següent aprofitament.

El mes de febrer es van preparar les parcel·les: a vegades es va cremar una part del restoll de la collita de l'any anterior i els seus marges.

València: al Racó d'Ademús es va sembrar la dacsa durant el mes de maig, un poc més tard que de costum a causa de les pluges d'abril, que van retardar les labors. A final de mes es van poder observar parcel·les amb les plantes en l'estadi principal 13 (3 fulles, desplegadas).

El mes de juny, la dacsa plantada al Racó d'Ademús es trobava en l'estat de 6 fulles. Es van fer tractaments herbicides i els primers regs.

Les plantes estaven, al juliol, en fase d'aparició dels òrgans florals. La falta de precipitacions va fer necessari aplicar regs. El mes de setembre, el gra de la dacsa es trobava semidur i les plantes estaven esgrogueint.

Al Racó d'Ademús, el gra havia assolit al novembre el grau d'humitat adequat, al voltant de l'11 %, per la qual cosa es va procedir a fer la collita. Els rendiments van ser bons, sobretot respecte a l'any anterior. Els restolls els van aprofitar el bestiar oví i la fauna silvestre. La dacsa ferratgera es va empaquetar per a alimentació i llits per al bestiar. Al desembre va prosseguir la recol·lecció del gra.

Melca

- Alacant: a la fi d'abril, es van sembrar algunes partides amb melca ferratgera destinada al bestiar caprí de la comarca.

Al Baix Vinalopó, el cultiu va desenvolupar a l'agost les seues inflorescències i va presentar menys massa vegetativa que habitualment.

Durant els mesos de setembre i octubre el cultiu va evolucionar correctament al Baix Vinalopó.

TUBÈRCULS

Moniato

- Alacant: al Baix Segura es van anar reduint, al gener, les arracades de moniato roig i blanc fins a finalitzar en l'última setmana.

Es van iniciar els trasplantaments de moniato al Baix Segura l'última setmana de maig i van prosseguir durant el mes de juny. A mitjan juliol van començar les arracades de moniato blanc i roig en les plantacions més precoces.

Al Baix Segura, a final d'agost, les arracades de moniato roig de les plantacions més precoces van ser escasses, i encara que els tubèrculs tenien la grandària adequada, es van donar deficiències en la pell per l'avançament de la recol·lecció.

Es va collir el moniato blanc al setembre, va anar augmentant progressivament el ritme i va prevaldre una qualitat i una grandària òptimes. En el cas del roig, que inicialment tenia alguns defectes en la pell per haver-se avançat la collita, es van anar estabilitzant la qualitat i les condicions per a un bon emmagatzematge.

Van continuar les arracades de moniato roig i blanc durant la primera setmana d'octubre. En la segona i tercera setmana es van paraitzar a causa de les pluges i es van reprendre els últims dies.

La recollida de moniato roig i blanc al Baix Segura es va paraitzar la segona setmana de novembre a causa de les precipitacions. La qualitat i dimensió dels tubèrculs van ser adequades.

Xufa

- València: a l'Horta Nord es va mantindre la recol·lecció de la xufa durant el mes de gener, i quan va finalitzar el mes, estava pràcticament conclosa.

A l'octubre va començar la crema de la part aèria en les primeres plantacions de xufa convencional de l'Horta Nord. Es van recol·lectar durant el mes de novembre algunes parcel·les, amb la crema de la palla per a facilitar-ne l'assecatge i la posterior recollida del tubèrcul.

Va prosseguir al desembre la crema de la palla de la xufa i la collita.

Creïlla

- Alacant: van continuar al gener les arrancades a les comarques del sud, un poc detingudes a l'inici de l'any per les condicions d'humitat del sòl. El producte, en general, va tindre bona qualitat durant la primera quinzena, encara que van augmentar les segones qualitats en la segona part del mes, quan les plantacions del Baix Segura estaven pràcticament acabant la recol·lecció. En aquesta zona es van iniciar la primera setmana les sèmres de creïlla.

Tant al Baix Vinalopó com al Baix Segura es van mantindre les sèmres de creïlla al llarg del mes de febrer, així com les arrancades de les varietats de verdet, de manera que va finalitzar la campanya al Baix Segura la primera setmana i va continuar al Baix Vinalopó. A l'Alt Vinalopó es van iniciar les sèmres al llarg del mes.

Al Baix Vinalopó van finalitzar les arrancades de creïlla de verdet a principi de març. El cultiu es va desenvolupar correctament. Al Baix Segura, a conseqüència dels retards en la collita, es va demorar la plantació del segon cicle de cultiu. A l'Alt Vinalopó, les parcel·les sembrades al febrer van prosseguir el seu desenvolupament i es van retardar les noves sèmres a causa de les pluges.

Al Baix Segura van començar a l'abril les arrancades de creïlla en les parcel·les en què es va poder entrar, ja que les dificultats generades per les embassades van obstaculitzar les labors. No obstant això, la major part de les plantacions es trobaven en desenvolupament. Es van apreciar danys tant per podridura com i mildiu, tant en aquesta comarca com al Baix Vinalopó, en la qual encara quedaven algunes partides per recol·lectar de creïlla de verdet. A l'Alt Vinalopó, on predominen les varietats agra i soprano, programades per a arrancar-les a l'estiu, es van fer tractaments per a controlar el mildiu i l'alternària, provocats igualment per les embassades del terreny i l'elevada humitat.

Al Baix Vinalopó i al Baix Segura van anar concloent al maig les arrancades de creïlla de verdet i van començar les de creïlla de collita i indústria, amb una qualitat i un calibre apropiats. Es van observar afeccions de mildiu en algunes plantacions derivades de l'alta humitat precedent. A l'Alt Vinalopó, les parcel·les sembrades de varietats de mitja temporada es van desenvolupar amb normalitat, i s'hi van fer tractaments per a controlar els repunts de fongs.

A l'Alt Vinalopó es va iniciar al juny la collita, en una campanya marcada pels tractaments fungicides i una certa incidència de sarna. Al Baix Vinalopó i el Baix Segura, les arrancades de creïlla de collita van anar finalitzant i es va mantindre la recollida de creïlla per a indústria.

Va continuar, al juliol, la recol·lecció de creïlla per a consum i per a indústria a l'Alt Vinalopó, i hi va destacar la incidència de sarna derivada de l'alta humitat. Després que finalitzaren, el mes anterior, les arrancades de creïlla per a consum al Baix Vinalopó i el Baix Segura, van concloure en la primera quinzena les de creïlla per a indústria.

Al llarg del mes d'agost van anar finalitzant les arrancades tant de creïlla per a consum com per a indústria a l'Alt Vinalopó, i s'hi va iniciar la sembra de la creïlla de verdet. Al Baix Vinalopó va començar igualment la sembra dels cicles de tardor.

A l'Alt Vinalopó es va observar, al setembre, un bon estat en les plantacions que s'havien sembrat amb llavor certificada a l'agost, amb un desenvolupament foliar uniforme. La nascència i brotada de les sèmres d'agost al Baix Vinalopó va ser correcta, i les plàntules s'apreciaven en bon estat. Al

Baix Segura van acabar les arrancades pendents i es va iniciar la sembra de creïlla de verdet a principi de mes.

Es van iniciar a l'octubre les arrancades de les primeres parcel·les de creïlla de verdet a l'Alt Vinalopó. Els rendiments van ser un poc inferiors als d'altres campanyes, atès que les altes temperatures durant l'última fase de desenvolupament del cultiu van fer que la planta vegetara en excés i tuberitzara menys. Tant la qualitat com l'estat sanitari van ser bons. Al Baix Segura va finalitzar la plantació de creïlla de verdet la primera setmana, mentre que al Baix Vinalopó ho va fer la segona. En aquesta comarca, les plantes sembrades a l'agost van arribar a una alçària de 20-40 cm.

A l'Alt Vinalopó es va mantindre al novembre la recol·lecció de creïlla de verdet amb una estimació de la producció a la baixa. Al Baix Vinalopó va continuar el desenvolupament del cultiu d'estiu per a iniciar-ne la collida al desembre. En algunes parcel·les, els episodis de fortes pluges i vents van afectar el cultiu i van tombar la part aèria. Al Baix Segura va començar la plantació de creïlla de collita.

Va prosseguir al desembre la recol·lecció de les últimes parcel·les de creïlla de verdet de l'Alt Vinalopó amb una bona qualitat i menys producció de la que s'esperava. Al Baix Vinalopó, les plantes es van continuar desenvolupant i van començar les arrancades d'aquesta creïlla a mitjan mes, amb alguna dificultat inicial a causa de l'excessiva humitat del sòl. Al Baix Segura, la collida de creïlla de verdet es va iniciar a principi de mes amb una irregularitat de grandària.

- Castelló: durant els mesos de gener i febrer va continuar la collita de creïlla tardana de la varietat spunta a la Plana Alta.

Les plantacions de creïlla primerenca estaven en desenvolupament al març en les principals zones productores de la província: el Baix Maestrat, la Plana Alta i la Plana Baixa. Es preveu l'inici de la recol·lecció a principi de maig. Va finalitzar la collita de la creïlla tardana blanca spunta.

La creïlla primerenca va evolucionar correctament el mes d'abril en les principals zones productores de la província, el Baix Maestrat, la Plana Alta i la Plana Baixa.

A principi de maig va començar a la Plana Alta la recol·lecció de creïlla roja. Durant la segona quinzena del mes es va incorporar la zona del litoral del Baix Maestrat en la recol·lecció tant de creïlla roja com de creïlla blanca. Finalitzant, el mes amb les tres zones hortícoles per excel·lència de la província amb la collita de les classes de creïlla, tant roja com blanca.

Durant els mesos de juny i juliol va continuar l'arrancada de creïlles blanques de les varietats vivaldi i Picasso, i de la creïlla roja varietat rudolf, amb tota normalitat. La campanya de creïlles va concloure a l'agost a la província.

La plantació de creïlles extraprimerenques i primerenques es va dur a terme les últimes setmanes de desembre tant a la Plana Alta com al Baix Maestrat. Les varietats principals cultivades a la província són les varietats spunta, monalisa, kennebec, red pontiac i bintje.

- València: a l'Horta Nord quedaven alguns camps per plantar i els que es van sembrar al desembre van començar a emergir durant el mes de gener.

Les primeres plantacions de l'Horta Nord estaven en floració en l'última quinzena de març, moment en què es van produir les condicions favorables per al desenvolupament de *Phytophthora*.

A l'Horta Nord va finalitzar al juny la collita de creïlles amb rendiments baixos. En aquesta comarca es va dur a terme, al novembre, el condicionament de parcel·les per a la plantació posterior de creïlla. Durant el mes de desembre es van sembrar els primers camps de creïlla en aquesta comarca.

INDUSTRIALS

Aromàtiques

- Alacant: va acabar a l'octubre la recollida del lavandí, el balanç va ser positiu, ja que es va constatar un increment de la producció respecte a l'any anterior, a causa de les pluges primaverals i a les altes temperatures.

Al Comtat i a l'Alcoià, acabada la recol·lecció, al desembre no estava previst que es feren labors fins a la primavera.

- València: al Racó d'Ademús, l'espígol i el lavandí es trobaven, al maig, en estat fenològic de desenvolupament de la brotada.

Al juny, l'espígol i el lavandí del Racó d'Ademús van iniciar la floració i la sàlvia es va agafar per a planta seca, ja que hi ha més demanda en la planta seca que en els olis essencials. Va prosseguir la floració de l'espígol i el lavandí al juliol.

Al setembre s'estaven collint les plantes aromàtiques del Racó d'Ademús.

Les plantes aromàtiques espígol/lavandí, havien detingut al novembre el creixement amb l'arribada de les primeres rosades blanques. Al desembre es van fer labors de bibrada i manteniment en el cultiu.

Gira-sol

- Alacant: al Comtat i l'Alcoià, la nascència del gira-sol va ser irregular en l'àrea d'Agres-Alfafara a causa de les temperatures elevades del mes de juny, i es trobava en la fase de creixement longitudinal de la tija. Es van observar parcel·les sembrades en la zona costanera del Baix Segura.

A l'Alcoià es van recuperar al juliol les sèmbrs en zones en les quals s'havia reduït en la campanya anterior la superfície. Es va apreciar un retard, respecte de l'àrea d'Agres-Alfafara al Comtat, a causa de la impossibilitat de fer les sèmbrs amb anterioritat per les pluges primaverals. Es va observar irregularitat en la fenologia del cultiu no sols entre emplaçaments, sinó també dins de la mateixa parcel·la.

El cultiu va iniciar a l'agost la maduració dels capítols en les zones més precoces del Comtat i l'Alcoià, mentre que en la resta va continuar el creixement vegetatiu i es va observar l'obertura dels primers caps. El mes de setembre es van recol·lectar les plantacions més primerenques del Comtat i l'Alcoià. Igualment, va començar la de les parcel·les més primerenques de l'Alt Vinalopó.

Al Comtat i l'Alcoià va prosseguir la collita al llarg del mes d'octubre amb uns rendiments bastant inferiors als d'un any normal. Això va ser perquè les precipitacions de la primavera no van permetre fer una bona tasca de preparació del sòl, la qual cosa va ocasionar una mala nascència. A més, les altes temperatures van provocar que una part de les pipes no contingueren llavor. També hi va haver danys ocasionats per la fauna salvatge (senglars, conills i coloms). A l'Alt Vinalopó, on ha augmentat la superfície, va acabar la campanya.

- València: a la Vall d'Albaida es van preparar al març els camps per a les sèmbrs, que van començar a la fi del mes de maig en les zones en què el terreny ho va permetre.

Va prosseguir al juny la sembra, amb una nascència irregular a causa de les condicions de la terra.

El gira-sol va tindre una germinació molt desigual al juliol al terme municipal de Bocairent, a causa de les condicions del terreny en el moment de la sembra; l'estat fenològic anava des de l'R2 (entrenús davall de la inflorescència) fins a l'R5 (antesi de les flors). En la zona de Fontanars dels Alforins estava més avançat, i la majoria es trobava en estadi R5.

A l'agosta, la Vall d'Albaida va començar la sega en la zona de Fontanars dels Alforins. Mentre que a Bocairent estava més endarrerit, atés que la sembra va ser tardana. L'estat fenològic era 8 (maduració de fruits i llavors).

Quan va concloure el mes de setembre només quedava pendent la recol·lecció del gira-sol de la zona de Bocairent, a la Vall d'Albaida, que es va dur a terme a mitjan octubre.

FERRATGERES

- Alacant: a la comarca del Baix Vinalopó, el cultiu es va desenvolupar favorablement al febrer, malgrat les baixes precipitacions, i la planta va aconseguir una altura òptima, afavorida per les altes temperatures dels últims mesos.

Al Baix Vinalopó i al Baix Segura es va observar un desenvolupament vigorós del cultiu al mes de març. Les pluges d'abril van afavorir el desenvolupament vigorós del cultiu, i van començar els primers talls quan la meteorologia ho va permetre.

Al Baix Vinalopó i el Baix Segura es van mantindre al maig els talls d'alfals, margall i altres farratgeres, iniciats a l'abril. El cultiu es va desenvolupar favorablement, ja que la climatologia va contribuir al desenvolupament vegetatiu.

Van prosseguir al juny els talls d'alfals a les comarques productores, mentre que van finalitzar els de margall. Es va alentir el desenvolupament vegetatiu de l'alfals a causa del colp de calor de mitjan mes.

Les plantacions més avançades en floració en l'últim terç del mes de juliol. Al Baix Vinalopó es va produir la parada vegetativa a l'agost per la calor. Encara es van fer talls en alguna zona durant el primer terç del mes. Al Baix Segura van continuar les segues.

El mes de setembre es van reactivar els talls de les partides més exposades a la calor estival al Baix Vinalopó, i es van mantindre al Baix Segura.

Al Baix Vinalopó es va observar a l'octubre un bon desenvolupament del cultiu després de l'aturada de l'estiu, amb una altura mitjana de 15 a 20 cm, i es van fer alguns talls a la fi de mes. Al Baix Segura van continuar les segues. Va continuar al novembre el bon desenvolupament de les plantacions, així com els talls successius i les labors de volteig per a l'assecatge.

Durant el mes de desembre al Baix Vinalopó va continuar el desenvolupament normal en les zones habituals de Crevillent, Elx i Santa Pola. Es van realitzar talls nous per la climatologia del mes.

- València: l'alfals es trobava en parada hivernal al gener al Racó d'Ademús.

Es va fer el primer tall d'alfals al maig. Al juny, al Racó d'Ademús es van fer talls successius, amb estesa en el camp, voltejos i empacats en corròns, a causa de les altes temperatures i el ràpid creixement.

Al Racó d'Ademús, l'alfals es trobava al juliol en fase de creixement de brots, afavorit per les altes temperatures, i es van fer talls successius.

L'alfals es trobava en parada hivernal el mes de desembre.

HORTALISSES

Bleda

- Alacant: al Baix Segura es va mantindre el ritme de tall al gener, amb una qualitat de fulla apropiada. Va prosseguir al febrer la recol·lecció, i partir de la segona quinzena es va donar un increment de la grandària de fulla per l'augment de temperatures.

La producció va augmentar al març per a les varietats de primavera, que van presentar una qualitat de la fulla apropiada, al mateix temps que van anar conclouent els talls de les d'hivern.

Al Baix Segura, a mitjan abril, va finalitzar la campanya de les plantacions d'hivern, amb una alta freqüència d'espigueig. Mentrestant, van anar augmentant els talls de les varietats de primavera, amb qualitat i dimensions apropiades. En l'Alt Vinalopó, la collita del producte destinat a IV gamma es va veure molt dificultada.

Al Baix Segura van continuar els talls al maig, amb una qualitat apropiada i una reducció de la grandària de la fulla a mesura. Al juny es va reduir el ritme de recollida a mesura que la disponibilitat va baixar per les altes temperatures. Va acabar la campanya a mitjan juliol.

La disponibilitat de fulla per a tall al Baix Segura al desembre va ser alta a causa de la climatologia. Les dimensions i la qualitat del producte van ser adequades.

- Castelló: a mitjan mes de març es va iniciar a la comarca de la Plana Alta la recol·lecció de la blada.

Carxofa

- Alacant: al Baix Segura i al Baix Vinalopó els capítols van mantindre una forma i una compacitat òptimes al gener. Les baixes temperatures van originar danys en les bràctees exteriors dels capítols en les plantacions més exposades, de manera que es va destinar més proporció a segones qualitats amb destinació a indústria. Al Vinalopó Mitjà també es van observar afectacions en els capítols. Van continuar els talls setmanals. Així mateix, en la zona de cultiu de Mutxamel, a l'Alacantí, va prosseguir la recol·lecció.

Es va produir la transició entre la primera i la segona tongada al febrer al Baix Vinalopó i el Baix Segura. Els capítols de la primera tongada es van observar allargats i poc compactes. Els capítols de la segona tongada tenien una qualitat millor. Al Vinalopó Mitjà es va mantindre la collita.

En les comarques del sud va continuar al març la transició entre la primera i la segona tongada iniciada el mes anterior. La quantitat de carxofa de la primera tongada va continuar disminuint amb un predomini de segones qualitats destinades a la indústria de cors. Al Baix Segura, la producció de la segona tongada va continuar augmentant moderadament i els capítols van tindre una qualitat apropiada, mentre que al Baix Vinalopó aquesta producció va ser encara baixa, de bona qualitat i amb una compacitat adequada. Al Vinalopó Mitjà i l'Alacantí va prosseguir la recol·lecció.

Alacant: tant al Baix Segura com al Baix Vinalopó va continuar, a l'abril, la collita de la segona tongada en les plantacions més tardanes, amb baixa disponibilitat i qualitat per a fresc per l'alta afecció de rovell en els capítols. En la varietat calicó, al Vinalopó Mitjà, les baixes temperatures van generar més producció de segona qualitat del que s'esperava. Es van mantindre els talls a l'Alacantí.

Al Baix Segura i el Baix Vinalopó va anar concloent la campanya al maig amb un augment progressiu de les destinacions a indústria i es va avançar el tall per a evitar l'augment de grandària. La recol·lecció de les plantacions de l'Alacantí va finalitzar igualment, mentre que al Vinalopó Mitjà es van observar parcel·les sense collir per la falta de qualitat, i es va procedir a alçar el cultiu o fer l'entrada de bestiar per a aprofitar-lo. Amb la campanya acabada, es va procedir al juny al tall de les tiges.

Es va iniciar al juliol la plantació d'esqueixos (soques), així com els trasplantaments de les motes procedents de llavor en les comarques del sud. Aquestes activitats van continuar a l'agost i setembre.

A mitjan setembre es va abordar la reposició de falles al Baix Segura i el Baix Vinalopó. En les parcel·les més avançades de totes dues comarques es va observar un bon desenvolupament foliar.

Al Baix Segura es van iniciar a l'octubre els talls en les plantacions més precoces. Al Baix Segura, tant les carxofes provinents de soques com les de llavor tenien un bon desenvolupament. Al Vinalopó Mitjà, la carxofa calicó de Novelda va evolucionar correctament.

En les comarques del sud es va intensificar al novembre la recol·lecció amb el començament dels talls en les noves plantacions. Hi va haver una gran irregularitat de qualitats, la major part dels capítols tenia poca compacitat a causa de la falta de fred nocturn, per la qual cosa es van recollir amb menys grandària. Al Baix Vinalopó es van fer posades en cultiu sobretot amb soques. A l'Alacantí també va començar la campanya en les grans finques, així com al municipi d'Aspe, al Vinalopó Mitjà.

Va continuar la collita al desembre. Al Baix Vinalopó van predominar els capítols amb una baixa compacitat i una forma allargada a causa de les altes temperatures. Així mateix, la climatologia va afectar, al Baix Segura, tant la varietat tradicional blanca de Tudela com les híbrides. En el primer cas, es va accelerar el tall de la primera tongada amb capítols de poca grandària per a mantindre'n la compacitat. En el segon cas, es va incrementar la grandària dels capítols perquè es van mantindre en el camp a causa de l'excés d'oferta i l'escassa demanda. Al Vinalopó Mitjà va començar la recol·lecció a principi de mes de la varietat blanca de Tudela en poblacions com Aspe, mentre que les del tipus calicó van començar a mitjan mes. A l'Alacantí va prosseguir la recollida en la zona de Mutxamel.

- Castelló: el cultiu es trobava, al gener, en plena campanya, la producció es va veure incrementada a principi de mes quan es va accelerar el creixement vegetatiu a causa de les temperatures elevades. Principalment, el producte es va dirigir al consum en fresc i va ser majoritària la recol·lecció de la varietat blanca de Tudela, respecte a la resta de varietats híbrides. Les qualitats van ser bones. A mitjan mes es van començar a apreciar danys per vent i fred.

El mes de febrer és de plena campanya de carxofes en fresc en les comarques del nord de la província de Castelló. La producció va ser de gran qualitat, ja que no es van produir fenòmens meteorològics adversos. Principalment, es va dirigir al consum en fresc, i va ser majoritària la varietat blanca de Tudela.

Els talls van continuar amb normalitat al març. Les pluges van ser constants, però moderades, i no es van produir fenòmens meteorològics adversos que perjudicaren el producte. Al Baix Maestrat es van recollir quantitats importants entre la varietat blanca de Tudela i els diversos híbrids. Es va destinar al voltant del 30 % de la producció en fresc a la indústria del trossejament de carxofa.

A l'abril va continuar la recol·lecció, majoritàriament de la varietat blanca de Tudela, encara que van augmentar les quantitats derivades a la indústria del trossejat. Va finalitzar el mes amb aproximadament el 45 % de la producció amb aquesta destinació.

A principi de maig es va deixar de tallar per a consum en fresc la varietat blanca de Tudela (varietat de la DO de carxofa de Benicarló) i es van collir únicament varietats híbrides, de manera que va augmentar la producció destinada a la indústria del trossejat a mesura que va transcórrer el mes.

La primera setmana de juny es van fer els últims talls del producte en la província, tant per a consum en fresc com per a transformació.

Es va observar al setembre el predomini de les varietats híbrides davant de la tradicional blanca de Tudela. Això es va produir perquè les varietats híbrides de carxofa són menys exigents en aigua i més tolerants a les temperatures, tant altes com baixes. Al seu torn, es van plantar menys hectàrees de carxofa per la incertesa del comportament en camp d'aquestes varietats híbrides.

L'evolució del cultiu el mes d'octubre va ser l'esperada i es va començar a recol·lectar la carxofa híbrida, mentre que la blanca de Tudela es trobava en estat de creixement actiu i la seua evolució depenia de la climatologia.

Durant el mes de novembre van continuar els talls al Baix Maestrat. La zona es va veure afectada per fortes pluges acompanyades ocasionalment de granísol el dia 11 de novembre, que va marcar alguns productes en parcel·les localitzades. A Benicarló s'estaven cultivant tres tipus de varietats híbrides, i va ser únicament una d'aquestes la que millors resultats estava donant d'adaptació al territori. A mesura que va anar avançant el mes, va augmentar la quantitat i qualitat del producte collit.

Al llarg de desembre es van evidenciar al Baix Maestrat els danys que el granísol de principi de novembre va causar en el cultiu. Com a conseqüència, molta producció es va destinar a indústria.

- València: a l'Horta Nord i l'Horta Sud va prosseguir la campanya de carxofa durant el mes de gener, amb capítols de més qualitat que el mes anterior.

Al febrer es va mantindre la recollida de carxofa a les comarques productores, la campanya estava arribant al final i la qualitat va disminuir.

La carxofa de l'Horta Nord, que va patir deshidratació en les bràctees exteriors a causa del vent sec del mes de febrer, amb les humitats de març es va veure afectada per *Ascochyta hortorum*, amb danys en fulles i flor, sobretot en xicotets capítols florals.

A l'Horta Nord va concloure durant el mes de maig la campanya de la carxofa.

Les carxofes van prosseguir el creixement normal al Camp de Morvedre durant el mes d'octubre. Al novembre es van recol·lectar carxofes en aquesta comarca, on la producció era abundant gràcies a les bones temperatures. A l'Horta Sud el cultiu va continuar la seua evolució amb normalitat. Es van dur a terme tractaments fitosanitaris contra l'eruga.

Durant el mes de desembre va continuar la collita de carxofa en comarques productores com el Camp de Túria, l'Horta Nord i l'Horta Sud.

Api

- Alacant: es va dur a terme la recol·lecció al Baix Segura a baix ritme durant la major part del mes de gener, entre altres factors, per la disminució de la demanda, per la qual cosa va augmentar la proporció de producte amb deficiències de qualitat i buit. A l'Alacantí es va procedir igualment a la recol·lecció de les escasses plantacions existents.

Al Baix Segura va continuar la recol·lecció al febrer, i es va produir una certa acumulació de producte en camp per l'augment de temperatures i l'alentiment del ritme de tall. Es van deixar sense collir algunes partides amb problemes de qualitat o deficiències per problemes de buit.

La situació es va mantindre al març. Van augmentar les plantacions amb deficiències de qualitat que es van deixar sense collir. Les precipitacions van interrompre els talls. Els trasplantaments es van haver d'interrompre en algunes zones per les condicions meteorològiques. A l'Alacantí va acabar la recollida.

Va continuar, a l'abril, el desenvolupament de les plantacions d'api del Baix Segura, però va disminuir el ritme de tall per l'augment de la incidència de botritis i *Septoria*. En la zona de Pilar de la Horadada va finalitzar la recol·lecció de les plantacions d'hivern i es va donar pas a segones ocupacions de meló o meló d'Alger. Al Baix Vinalopó es va collir a bon ritme i les plantacions més tardanes van evolucionar bé.

Al Baix Segura, la disponibilitat de tall dels cicles de primavera es va anar reduint al maig en totes les zones productores a mesura que s'acostava la fi de la campanya, acompanyada d'una reducció de qualitat, mentre que al Baix Vinalopó encara es van donar talls nous a final de mes i s'hi va observar una acceleració del cicle amb la pujada de les temperatures. A l'Alt Vinalopó van començar els primers trasplantaments dels cicles d'estiu per a recollir-los a partir d'agost.

El mes de juny va finalitzar la recol·lecció al Baix Segura amb un producte amb baixa qualitat de la fulla per les altes temperatures. Les plantacions del Baix Vinalopó van continuar el desenvolupament. A l'Alt Vinalopó, van prosseguir els trasplantaments mentre es va iniciar la recollida de les primeres plantacions provinents dels trasplantaments de primavera.

A l'Alt Vinalopó van continuar al juliol els talls en les plantacions de primavera. Van anar finalitzant les plantacions a l'agost i es van observar algunes incidències de *Septoria* i alguns focus aïllats de virosi. Al Baix Segura i l'Alacantí es van iniciar aquestes labors al llarg del mes.

Durant el mes de setembre es va procedir a la collita de les partides trasplantades a principi d'estiu a l'Alt Vinalopó. La qualitat va ser bona. S'hi van observar incidències de *Cercospora*, més greus en les parcel·les regades per aspersió, i alguna incidència de minador. Van continuar els trasplantaments i el desenvolupament dels cicles més primerencs de tardor al Baix Segura i a l'Alacantí.

Al Baix Segura van prosseguir els trasplantaments al novembre i es va procedir a la recollida de les plantacions d'agost. La disponibilitat de tall va augmentar per les altes temperatures de les setmanes anteriors. A més, van augmentar els minvaments per l'increment dels atacs d'alternària. Al llarg del mes va finalitzar la campanya a l'Alt Vinalopó.

Al Baix Segura, el bon temps del mes de desembre va accelerar els cicles dels programes de plantació i la disponibilitat de tall es va mantindre constant durant tot el mes. Al Baix Vinalopó i l'Alacantí, les plantacions escalonades es desenvolupaven amb normalitat. A l'Alt Vinalopó va acabar la recol·lecció amb bona qualitat generalitzada.

- Castelló: va continuar la collita a la comarca del Baix Maestrat el mes d'abril.

Albergina

- Alacant: en els hivernacles del Baix Segura i del Baix Vinalopó va disminuir la disponibilitat de producte al gener a causa de la baixada de temperatures, i hi va haver un calibre majoritari M i falta de coloració durant gran part del període. La producció de tall en els hivernacles va augmentar al llarg del mes de febrer i es va estabilitzar en l'última setmana. Es va incrementar la proporció de fruits amb deficiències de color perquè la campanya estava molt avançada, i hi predominava el calibre M amb forma irregular.

Al Baix Vinalopó, des de mitjan març, la collita en els hivernacles es va mantindre, amb una proporció important de fruits descolorits, amb una forma irregular en algunes parcel·les. El percentatge de segones qualitats es va incrementar perquè la campanya estava molt avançada.

A l'abril, la producció en els hivernacles es va mantindre amb una proporció important de segones qualitats, i van desaparèixer les deficiències per excés d'humitat que havien caracteritzat el cultiu la resta del mes. Van augmentar, al maig, els talls amb un increment de segones qualitats en les plantacions de primavera que finalitzaven la campanya.

La campanya dels hivernacles del Baix Vinalopó es trobava molt avançada a final de juny. El producte de segona qualitat va ser abundant. Es va iniciar la recol·lecció de les plantacions a l'aire lliure, amb un predomini de les varietats redones, amb una qualitat i coloració bones. Al Baix Segura va començar la collita de l'albergina ratllada llarga a l'aire lliure, amb una qualitat i coloració apropiades.

La collita en les explotacions a l'aire lliure del Baix Vinalopó, amb un predomini de les varietats redones, va anar avançant al llarg del mes de juliol, en què va destacar el calibre G, i van augmentar progressivament les segones qualitats amb defectes de coloració. Al Baix Segura encara es va collir l'albergina ratllada llarga a l'aire lliure.

Al Baix Vinalopó, durant el mes d'agost va arribar al final la recol·lecció en les plantacions a l'aire lliure, amb un predomini de les varietats redones en les quals ja s'observaven calibres més menuts i algunes lesions en la pell a mesura que avançava la campanya, i van augmentar progressivament els defectes de coloració. Al Baix Segura va seguir la recollida de l'albergina ratllada llarga a l'aire lliure, amb un augment de segones qualitats.

Durant la segona quinzena de setembre van finalitzar els talls en les plantacions a l'aire lliure del Baix Vinalopó, amb un predomini de calibres xicotets i amb defectes en la pell en els últims talls. En els últims dies del mes es van collir les noves plantacions d'hivernacle, amb una millora notable de qualitat. Al Baix Segura va continuar la campanya d'aire lliure fins a mitjan mes, amb un augment de les segones qualitats, una grandària reduïda i defectes en la pell d'albergina ratllada.

Al Baix Vinalopó van prosseguir els talls en hivernacle iniciats el mes anterior, amb un producte de qualitat i una coloració adequada. El calibre predominant va ser el G amb una tendència a calibres més grans pel fet que les altes temperatures van accelerar el desenvolupament. Al Baix Segura es va iniciar la recol·lecció d'un nou cicle d'albergines d'hivernacle, amb un predomini del calibre G i una qualitat i un color bons.

En els mesos de novembre i desembre es va mantindre la campanya d'albergina d'hivernacle en les comarques més meridionals, amb una qualitat i un color òptims i amb un predomini del calibre M.

- Castelló: es van desenvolupar correctament les plantacions a la província durant el mes de maig, amb un estat fenològic al Baix Maestrat de 51-79 N.

En els últims dies de juny es van iniciar els talls d'albergina, tant ratllada com negra, en la zona de la Plana Alta. Va prosseguir la collita el mes de juliol.

En els mesos d'agost i setembre va continuar la recol·lecció d'albergina, tant ratllada com negra, en la zona de la Plana Alta, que es va destinar majoritàriament per al consum en fresc. En la zona del Baix Maestrat es va dedicar una gran proporció de la producció a indústria.

La campanya d'albergínies a la província va anar concloent a la Plana Alta a mesura que anava avançant el mes d'octubre. Es va donar per finalitzada els últims dies del mes.

Carabasseta

- Alacant: els talls van continuar al gener en els hivernacles del Baix Vinalopó i el Baix Segura i, en els dos casos, va destacar el calibre M amb bona qualitat, tot i que va baixar durant les setmanes centrals la disponibilitat per les baixes temperatures.

Al Baix Vinalopó, la disponibilitat de tall es va reduir al febrer en els hivernacles, amb un augment progressiu de fruits de manera irregular perquè la campanya es trobava molt avançada.

Al Baix Vinalopó, a principi de març va finalitzar la campanya de primavera de les plantacions protegides amb plàstic.

Al Baix Vinalopó i el Baix Segura es va incrementar al maig la producció de tall en els hivernacles. Es va iniciar la collita a l'aire lliure, i s'hi va observar poca longitud i algunes deformacions.

Durant el mes de juny es va mantindre la recol·lecció en les plantacions dels hivernacles del Baix Vinalopó, en les quals van augmentar gradualment els problemes de virosi, ja que es tractava de plantacions velles. Mentrestant, van augmentar els talls de les plantacions a l'aire lliure, que també presentaven una afecció important de virosi. Al Baix Segura va continuar la collita en els hivernacles, que presentava una qualitat òptima.

Es va mantindre fins a final de juliol la recol·lecció en les plantacions més velles dels hivernacles del Baix Vinalopó, amb un augment dels problemes de virosi, així com els talls a l'aire lliure. Al Baix Segura va prosseguir la collita en els hivernacles, que presentava una qualitat òptima en general.

Al Baix Vinalopó van acabar els talls a principi d'agost en les plantacions a l'aire lliure, sense incidències de virosi. Al Baix Segura va concloure en la primera setmana la campanya en els hivernacles, mentre que en les plantacions a l'aire lliure ho va fer durant l'última setmana, amb bona qualitat, en què destacava el calibre M i amb una forma adequada en els fruits.

Al Baix Vinalopó es va donar per finalitzada la campanya a l'aire lliure a principi de setembre, amb deficiències en la pell i un poc de virosi en alguns fruits. En els hivernacles van continuar els cicles de les noves plantacions, que van iniciar la floració en les primeres setmanes.

Acabada la collita a l'aire lliure al Baix Vinalopó, va començar en els últims dies d'octubre la dels hivernacles amb el cicle avançat. Els fruits van presentar una qualitat òptima.

En les poques plantacions existents en hivernacle en les comarques del sud va continuar la recollida al novembre i desembre.

- Castelló: la recol·lecció de la carabasseta blanca a la Plana Alta va finalitzar a mitjan mes de gener. Per la seua banda, la carabasseta verda a les comarques de la Plana Alta i la Plana Baixa va fer el mateix a mitjan mes amb les últimes unitats procedents d'hivernacle.

En la zona del Baix Maestrat, la producció de carabasseta blanca va anar en augment al maig, mentre que a la Plana Alta va comptar, fins i tot, amb poca entrada de producte. A mitjan mes es va iniciar

la collita de la carabasseta verda al Baix Maestrat, i el ritme de tall va anar augmentant progressivament. Els últims dies de mes es va iniciar la campanya d'aquesta varietat a la Plana Alta.

Es va mantindre durant els mesos de juny i juliol la campanya, tant de la carabasseta blanca com de la carabasseta verda. La carabasseta verda es produeix en més quantitat perquè té característiques més adequades per a manipular-se, com ara que la pell és més dura i més duradora en el temps. És el tipus de carabasseta més demandada pel canal HORECA.

El mes de setembre van prosseguir els talls només en la zona de la Plana Alta.

A la Plana Alta va acabar a l'octubre la recol·lecció de carabasseta verda. Va continuar a l'octubre, novembre i desembre la de la carabasseta blanca que és menys resistent a les elevades temperatures i mostra una qualitat pitjor en les mateixes condicions ambientals que la verda, però és més apreciada pel consumidor local.

Carabassa

- Alacant: a l'Alt Vinalopó, així com al Comtat i l'Alcoià, es va procedir, al maig, a fer els trasplantaments de carabassa cabell d'àngel i cacauet, així com de blanca valenciana. Al Baix Vinalopó, les plantacions d'hivernacle estaven ja en floració i es va donar un desenvolupament ràpid amb l'augment de temperatures dels trasplantaments efectuats durant la primera quinzena a l'aire lliure.

Va prosseguir al juny el desenvolupament de la carabassa blanca valenciana, la cabell d'àngel i la cacauet, i es van fer tractaments fungicides al Comtat, l'Alcoià i l'Alt Vinalopó. També es va desenvolupar correctament la carabassa de cacauet al Vinalopó Mitjà, mentre que en les comarques del sud, el creixement del fruit es va accelerar amb les altes temperatures.

Es va iniciar al juliol la campanya en les plantacions més primerenques del Baix Vinalopó, el Baix Segura i l'Alacantí, mentre que va continuar el desenvolupament de les diverses varietats al Comtat, l'Alcoià i l'Alt Vinalopó, on es van fer tractaments fungicides.

Al Baix Vinalopó, el Baix Segura i l'Alacantí va prosseguir a l'agost la recol·lecció del tipus cacauet a un ritme lent, i va començar la de carabassa per a carabassat al Comtat i l'Alcoià. A l'Alt Vinalopó es va apreciar en les carabasses més primerenques (tipus cacauet) el canvi de color.

Al Baix Vinalopó, el Baix Segura i l'Alacantí va continuar al setembre el tall del tipus cacauet, i va augmentar el ritme a partir de la segona quinzena. Al Vinalopó Mitjà es van iniciar en la zona d'Aspe i el Fondó de les Neus, mentre que a l'Alt Vinalopó es va agafar pràcticament tota la producció d'aquesta varietat al llarg del mes, així com de la blanca valenciana, de la qual es va observar una baixada sensible dels rendiments per les altes temperatures durant la floració i el desenvolupament del fruit. En la carabassa de cabell d'àngel, de recol·lecció posterior, es preveia una collita baixa.

La recollida de la carabassa tipus cacauet va finalitzar al Baix Vinalopó la segona setmana d'octubre, amb fruits més xicotets i bona qualitat. A l'Alacantí també es va donar per conclòs el cultiu. A l'Alt Vinalopó, la varietat blanca valenciana estava acabant la collita amb una baixada de la producció. En el cas de la destinada a cabell d'àngel, s'esperava una reducció més elevada. Al Comtat i l'Alcoià, aquesta classe de carabassa patia els mateixos problemes, pel que fa a les floracions, que a l'Alt Vinalopó.

Al Comtat i l'Alcoià va prosseguir al novembre la collita de la carabassa cabell d'àngel. A l'Alt Vinalopó, la recol·lecció d'aquesta carabassa va començar a mitjan mes, amb un cert retard respecte al que és habitual. El percentatge de carabassa de primera flor va ser molt baix, ja que les altes temperatures la van cremar. A més, les carabasses de segona flor tampoc van tindre un desenvolupament òptim i el calibre obtingut va ser xicotet.

Tant a l'Alt Vinalopó com al Comtat i l'Alcoià encara quedaven carabasses cabell d'àngel per agafar al desembre. Com que no hi va haver gelades, es va allargar la fi de la campanya. Es va confirmar la reducció de producció.

- Castelló: en la zona de la Plana Alta va finalitzar, a l'abril, la recol·lecció de la carabassa de cacauet. Pel que fa a la carabassa redona, a mitjan mes es va donar per acabat el període de recollida en les dues zones majoritàries de cultiu, com són el Baix Maestrat i la Plana Alta.

Van continuar desenvolupant-se les plantacions a la província al maig, tant al Baix Maestrat com a la Plana Alta.

Es van iniciar els talls de la carabassa redona l'última setmana d'agost. La destinació majoritàriament va ser per a ser emmagatzemada i, posteriorment, posar-la a la venda per al consum en fresc. Quant a la carabassa de cacauet, la major part de la producció del Baix Maestrat es va dedicar al processament per a la indústria.

Al setembre, una xicoteta part de la carabassa de cacauet de la zona del Baix Maestrat es va dedicar al consum en fresc, mentre que la majoria es va destinar al processament per a la indústria. Van prosseguir els talls de carabassa redona.

La campanya de la carabassa de cacauet i de la carabassa redona va finalitzar durant el mes d'octubre.

- València: al maig van començar els trasplantaments de carabassa al Racó d'Ademús.

Les plantacions de carabassa del Camp de Morvedre i al Racó d'Ademús van evolucionar correctament el mes de juny.

En els últims dies d'agost va començar la recollida de carabassa al Camp de Morvedre i va acabar a l'octubre.

A l'Horta Nord va concloure la campanya de carabassa el mes de novembre.

Ceba

- Alacant: al Baix Segura van continuar les arrancades al gener amb una reducció en la disponibilitat de bulbs i una certa deterioració de la fulla per la humitat ambiental de principi de mes. Al Vinalopó Mitjà es van mantindre les plantacions noves, així com les arrancades. Es van fer sembres des de novembre a l'Alacantí per a diferents cicles.

Al Baix Segura van continuar les arrancades al febrer, amb augment del ritme i bulbs més desenvolupats. Al Baix Vinalopó, en els últims dies del mes, va començar la recollida de les plantacions de varietats dolces i tendres de final de l'estiu. Al Vinalopó Mitjà va continuar la collita a Aspe i al Fondó de les Neus i el desenvolupament de plantacions a Novelda. Es van dur a terme els primers trasplantaments a l'Alt Vinalopó i es van mantindre a l'Alacantí.

A causa de les precipitacions de març a l'Alt Vinalopó es van paraitzar els trasplantaments. Al Baix Vinalopó van finalitzar les arrancades perquè es van accelerar els atacs de rovell.

Al Vinalopó Mitjà van prosseguir, a l'abril, les arrancades a Novelda i el desenvolupament del cultiu en les parcel·les del Fondó de les Neus i Aspe. Al Baix Segura va continuar la recol·lecció amb una deterioració progressiva de la fulla, afectada per la pedra i el rovell, per la qual cosa va augmentar el producte que es va deixar per a sec. Igualment, van continuar les arrancades a l'Alacantí, mentre que a l'Alt Vinalopó es van fer tractaments preventius contra míldiu.

Al Vinalopó Mitjà es va mantindre, al maig, la recol·lecció de ceba tendra dels cicles que es van succeir durant l'hivern, mentre que a l'Alt Vinalopó, el cultiu es va desenvolupar amb normalitat. Al Baix Segura, la disponibilitat de tall va anar en augment amb una grandària i una qualitat adequades.

El mes de juny es va procedir al Vinalopó Mitjà a preparar el terreny per a les noves sembres, mentre que es van iniciar a l'Alt Vinalopó les primeres arrancades. Al Baix Segura, la disponibilitat de tall es va estabilitzar, i els bulbs van presentar una grandària adequada i una qualitat apropiada de la fulla.

Van continuar les arrancades a l'Alt Vinalopó durant el mes de juliol, mentre que al Baix Segura les sembres recents van continuar desenvolupant-se de manera òptima.

Va prosseguir, a l'agost, la collita a l'Alt Vinalopó i es va procedir als trasplantaments de bulbs al Vinalopó Mitjà a partir de la primera desena de mes.

Va avançar al setembre el desenvolupament de les plantacions que es van sembrar a l'agost al Vinalopó Mitjà, i es van dur a terme tractaments preventius antimíldiu per l'augment d'humitat després de les pluges.

Es van continuar fent plantacions a Aspe durant la segona quinzena d'octubre, així com el desenvolupament de les quals es van sembrar a l'agost. Es van mantindre els tractaments fitosanitaris contra el míldiu.

Al Baix Segura, l'entrada de noves plantacions al novembre va augmentar la quantitat de ceba tendra llesta per a collir. Els bulbs van presentar una qualitat i un diàmetre òptims. Al Baix Vinalopó, les plantacions van evolucionar correctament. Al Vinalopó Mitjà es van sembrar noves parcel·les.

El mes de desembre, al Baix Segura es va mantindre l'arrancada de ceba tendra amb bulbs d'una qualitat i un diàmetre òptims. Al Baix Vinalopó, les plantacions estaven amb el bulb ja visible que emergia del terreny. Al Vinalopó Mitjà es van solapar la recol·lecció i el desenvolupament del cultiu en diversos emplaçaments a Aspe i el Fondó de les Neus, que són els municipis amb més superfície.

- Castelló: va prosseguir la recollida de ceba tendra a la Plana Alta al gener i febrer.

En la zona de la Plana Alta, la collita de ceba tendra va continuar al març i es va iniciar al Baix Maestrat, encara que amb talls lents. El seu consum està associat a les bones temperatures i el mes va ser més fred i humit que de costum, per la qual cosa la demanda de ceba tendra no va ser elevada.

El caràcter humit i plujós del mes d'abril va fer que s'estancaren les arrancades de ceba tendra, ja que el tall d'aquesta va molt lligat al bon temps.

A la Plana Alta es va iniciar al maig el tall de la ceba seca.

A mitjan mes de juny van concloure els talls tant de ceba seca com de tendra en tota la província.

Al Baix Maestrat es va iniciar a mitjan agost la recol·lecció de la ceba en gra, també coneguda com a valenciana tardana d'exportació. Aquesta última varietat es comercialitza tant en mercat interior com exterior per les bones condicions que té i la bona conservació.

La primera setmana del mes de setembre va acabar, en tota la província, el tall de la ceba en gra.

Al Baix Maestrat, la ceba es trobava el mes d'octubre en creixement general de la planta, amb el desenvolupament de les fulles, l'engrossiment del bulb sota terra i el creixement de les arrels.

- València: durant el mes de gener a l'Horta Sud i a l'Horta Nord es va dur a terme la plantació de la ceba de tipus bavosa.

Durant el mes de febrer es va collir ceba tendra a l'Horta Nord.

El cultiu de ceba a l'Horta Nord, després d'haver sigut afectada per *Stemphylium*, les humitats de març van propiciar el desenvolupament de *Peronospora*.

A la Ribera Baixa es van recol·lectar varietats primerenques de ceba a l'abril.

Durant el mes de juliol es van recollir varietats tardanes de ceba a la Safor i a l'agost, a la Ribera Baixa.

A l'Horta Nord es van collir a l'octubre les primeres cebes tendres.

Durant el mes de novembre es va procedir al trasplantament de varietats extraprimenques de ceba a la Ribera Baixa. Va prosseguir, a l'Horta Nord, la collita de la ceba tendra. Algunes parcel·les presentaven símptomes de *Stemphylium*. A l'Horta Sud es van fer plantacions de ceba.

Al desembre es van dur a terme plantacions de ceba bavosa a l'Horta Nord i l'Horta Sud.

Col bròcoli

- Alacant: al Baix Segura va continuar la recol·lecció al gener. A causa de les baixes temperatures, va augmentar la compacitat i es va mantindre la bona grandària de la capça i del gra. Al Vinalopó Mitjà va continuar la collita iniciada al desembre i la preparació del terreny per a futurs cicles. Igualment, es va mantindre la recollida en les plantacions de l'Alacantí que es van fer al novembre.

Al Baix Segura, la producció es va anar incrementant al febrer amb la pujada de les temperatures, que van obligar a avançar els talls per a conservar-ne la compacitat, i es va mantindre una bona qualitat. Al Vinalopó Mitjà es va iniciar el trasplantament dels cicles de primavera. Es van collir les plantacions programades de l'Alacantí. A l'Alt Vinalopó va finalitzar el cicle d'hivern i es van iniciar els trasplantaments de primavera.

Al Baix Segura, la producció va fluctuar i es va estabilitzar a final de març, amb una qualitat i una grandària del gra bones. En la zona de l'Alacantí va acabar la campanya. A l'Alt Vinalopó va concloure el trasplantament de bròcoli primerenc i es van desenvolupar les plantacions ja fetes.

Al Baix Segura, la collita al llarg del mes d'abril va oscil·lar en funció de la meteorologia. Al Vinalopó Mitjà i a l'Alt Vinalopó va avançar el cultiu.

Al Baix Segura va anar finalitzant la recol·lecció dels cicles de primavera al maig i van avançar els talls per a obtenir peces més xicotetes i així evitar la falta de compacitat i l'augment del gra per les temperatures. A l'Alt Vinalopó es van fer trasplantaments nous, mentre que els que es van efectuar al març van evolucionar correctament. Al Vinalopó Mitjà es va procedir a agafar el brocolet a principi de mes.

Van començar al juny i van continuar al juliol, els talls en les plantacions que es van trasplantar al març a l'Alt Vinalopó.

Va prosseguir, a l'agost, la collita de les partides pendents a l'Alt Vinalopó mentre s'iniciaven de manera generalitzada els trasplantaments dels cicles de tardor-hivern en totes les zones productores.

Es van mantindre al setembre els trasplantaments dels cicles de tardor-hivern en totes les zones productores. En algunes àrees com l'Alt Vinalopó es van observar incidències causades per conills, la qual cosa va obligar a instal·lar malles perimetrals en les plantacions.

Van continuar al setembre els trasplantaments dels cicles de tardor-hivern en totes les zones productores. Al Baix Segura es va recol·lectar alguna de les parcel·les més precoces, i la resta va prosseguir el seu desenvolupament. A l'Alacantí, les plantacions van evolucionar sense incidències. A l'Alt Vinalopó, els talls van començar a mitjan mes amb una qualitat i un estat sanitari bons; no obstant això, el creixement del cultiu es va veure afectat per la calor excessiva. Al Vinalopó Mitjà va prosseguir l'evolució de les sèmbras de setembre.

Al Baix Segura van prosseguir el mes de novembre les plantacions i es va intensificar la recol·lecció amb l'increment de parcel·les que la iniciaven. En general, la qualitat va ser dolenta a causa de la conjunció de les pluges i les elevades temperatures posteriors, per la qual cosa van augmentar els danys per botritis i una part del producte es va destinar a indústria. A l'Alacantí es van iniciar els talls en les grans plantacions i a l'Alt Vinalopó van continuar. Així mateix, al Vinalopó Mitjà les plantacions escalonades van presentar situacions diferents.

Al Baix Segura es va mantindre al desembre la collita amb molt problemes de botritis, a causa de la climatologia, i la major part de la producció es va destinar a la indústria. Al Baix Vinalopó, el cultiu va prosseguir el seu desenvolupament normal. Al Vinalopó Mitjà va arrancar la collita a principi de mes a Aspe, i es van iniciar plantacions al Fondó de les Neus. A l'Alt Vinalopó van concloure els talls amb un rendiment i una qualitat bons.

- Castelló: es trobava en fase de recol·lecció al gener i febrer. Els calibres van ser bons.

Al març va continuar la recollida. Els calibres de les peces van ser més xicotets que els del mes anterior, amb 1,2 kg/peça de la col bròcoli.

A mitjan abril es van iniciar els talls del segon cicle de la col bròcoli al Baix Maestrat, que va finalitzar la temporada a mitjan maig.

Al Baix Maestrat es va veure reduïda la producció al desembre, a conseqüència d'alternària (*Alternaria brassicicola*), que va afectar el cultiu a conseqüència de les altes temperatures i la humitat que es van produir després del breu període de pluges de l'inici de mes.

Floricol

- Alacant: al Baix Segura i al Baix Vinalopó va continuar la recol·lecció al gener, amb una compacitat i qualitat de les peces òptimes i pes entre 1,7 kg i 2 kg per capça a la primera comarca i un poc inferiors a la segona. A l'Alt Vinalopó va finalitzar la recol·lecció dels cicles d'hivern.

Al Baix Segura i el Baix Vinalopó, la compacitat de les peces va ser òptima, amb un augment de disponibilitat de tall de peces amb un predomini d'1,7 kg a 2 kg, en el cas del Baix Segura, i un poc més xicotetes al Baix Vinalopó. A l'Alt Vinalopó va finalitzar la recol·lecció de la majoria de les partides amb cicles d'hivern.

Durant el mes de març, al Baix Vinalopó, la producció de tall va augmentar els últims dies de mes, amb una proporció important de capces de mala qualitat a causa de les taques originades per les precipitacions acompanyades de pols en suspensió.

Tant al Baix Segura com al Baix Vinalopó, la disponibilitat de tall va augmentar a l'abril, amb peces d'1,3 kg a 1,5 kg i una compacitat adequada, encara que s'hi va observar el producte amb taques de fang provinents de la pluja i engroguiments, i es van destinar a indústria les de pitjor qualitat.

Va anar finalitzant la recol·lecció en les comarques del sud i van predominar al Baix Segura les capces de diàmetre xicotet, encara que amb un color i una compacitat apropiats. Al Baix Vinalopó, durant la primera quinzena, la grandària i qualitat van ser apropiades, mentre que la segona part del mes quasi la meitat es van agafar amb deficiències de color i poc diàmetre.

Es van iniciar a l'agost i setembre els trasplantaments en les primeres partides en totes les zones productores.

Al Baix Segura va prosseguir a l'octubre la plantació. Al mateix temps va començar la collita en les parcel·les més avançades, amb una qualitat òptima. Al Baix Vinalopó es va apreciar bon desenvolupament en les plantacions d'agost. S'hi van mantindre els trasplantaments durant la segona quinzena.

Al Baix Vinalopó, la producció de tall va anar augmentant al novembre, amb un xicotet percentatge de capces groguenques i una variació de pes mitjà que va anar d'1,5 kg, a principi de mes, a 1,3 kg, a la fi d'aquest.

En les comarques del sud, el producte va oscil·lar al llarg de desembre, així com el pes de mitjà de les capces que al Baix Vinalopó va estar entre 1,1 kg i 1,75 kg, mentre que al Baix Segura es va mantindre en 1,5 kg. A l'Alt Vinalopó va acabar la recollida amb un producte de bona qualitat.

- Castelló: es va collir al gener i febrer la floricol blanca amb bons calibres, que van arribar a 2,5 kg/peça.

S'hi van mantindre els talls al maig amb peces de bon calibre. Va acabar la recol·lecció amb el mes de juny, ja que no presentava una qualitat comercial idònia.

La penúltima setmana de setembre van començar els primers talls en la floricol blanca, que presentava ja una grandària adequada.

A la floricol blanca li va costar assolir bona grandària de cabdell per la calor d'octubre i novembre. Al desembre van continuar les grandàries xicotetes del cabdell a conseqüència de les elevades

temperatures que es van mantindre al llarg del mes. També s'hi van evidenciar problemes d'alternària (*Alternaria brassicae*). Al seu torn, hi va haver poca demanda a conseqüència de la climatologia, que no va afavorir-ne el consum

- València: la meteorologia del mes de febrer va augmentar la producció, la qual cosa va contribuir a una disminució de la qualitat.

A l'Horta Nord, l'elevada humitat de març va donar lloc al desenvolupament d'alternària.

A l'agost van començar les plantacions de florícol al Camp de Morvedre.

Es va collir florícol a l'Horta Nord, el Camp de Morvedre, el Camp de Túria i l'Horta Sud durant el mes de desembre.

Col de cabdell

- Alacant: al Baix Segura va disminuir la disponibilitat de tall al gener, amb peces d'1,5 kg a 2 kg i una qualitat òptima. A l'Alt Vinalopó van prosseguir els talls.

Durant el mes de febrer, al Baix Segura, la producció va ser baixa, amb una reducció de la compacitat i peces entre 1,5 kg-2 kg. A l'Alt Vinalopó es van recol·lectar les últimes partides.

Al Baix Segura i el Baix Vinalopó es va incrementar al març el ritme de tall de col llisa, que va mantindre una compacitat adequada amb un pes mitjà de les peces d'1,7 kg a 2,2 kg. A la comarca de l'Alt Vinalopó va anar concloent la collita dels cicles de primavera.

A l'Alt Vinalopó va acabar, a l'abril, la collita i es van retardar les noves plantacions per la pluja. A la comarca del Baix Vinalopó, el cultiu es va desenvolupar normalment, mentre que al Baix Segura, la col de cabdell de fulla llisa va augmentar el ritme de tall amb la disminució de les precipitacions. Les peces es van agafar amb un pes mitjà d'entre 1,8 kg i 2 kg, amb una compacitat bona.

Al Baix Segura van finalitzar al maig els talls de col de fulla arrissada i van disminuir els de llisa, que van presentar un producte amb una qualitat reduïda a causa de descoloracions o poca consistència i un predomini de peces d'un pes mitjà, entre 2 kg i 2,5 kg. Al Baix Vinalopó es van recol·lectar cols de fulla llisa durant la segona i tercera setmana amb molt bona qualitat i grandària, encara que s'hi van observar afeccions per caragols produïdes per les pluges d'abril. Per la seua banda, van començar els trasplantaments dels cicles d'estiu a l'Alt Vinalopó.

Durant el mes de juny es van continuar reduint els talls de col llisa al Baix Segura, amb un producte que va presentar descoloració i poca consistència. Va millorar la qualitat en l'última setmana, amb peces de menys grandària i més compacitat. Al Baix Vinalopó es van donar els últims talls. A l'Alt Vinalopó es van detectar problemes de pugó i erugues.

Al Baix Segura van prosseguir al juliol els talls de col llisa, amb una baixa producció restant, i les peces van mantindre la compacitat i un pes mitjà d'1,5 kg. Per la seua banda, a l'Alt Vinalopó es van mantindre els trasplantaments dels cicles d'estiu i es va iniciar la recol·lecció.

Va finalitzar la collita de col de fulla llisa durant la primera setmana d'agost al Baix Segura, mentre que a l'Alt Vinalopó van continuar els trasplantaments dels cicles de tardor i la recollida dels d'estiu, amb problemes de rendiment a causa de les temperatures elevades dels mesos previs que van dificultar el desenvolupament vegetatiu del cultiu.

A l'Alt Vinalopó es van mantindre al setembre els trasplantaments dels cicles de tardor que van començar a l'agost. En altres zones, com l'Alacantí, es van iniciar aquests.

Es van iniciar a l'octubre els talls en les parcel·les més precoces al Baix Segura, amb peces d'una compacitat apropiada. Al Baix Vinalopó es va observar un bon desenvolupament de les plantacions dels últims mesos, que es començaven a cabdellar i es van fer trasplantaments nous. A l'Alt Vinalopó, el cultiu va continuar el seu desenvolupament i a l'Alacantí es van plantar parcel·les xicotetes de col arrissada.

Al Baix Segura, la disponibilitat de tall de col llisa al novembre va ser baixa. La compacitat de les peces era òptima amb un pes mitjà d'1,5 kg. Al Baix Vinalopó van continuar les noves plantacions i en l'últim terç del mes va començar la collita de les parcel·les de sembra més primerenca. Les plantacions de col xinesa es desenvolupaven amb normalitat. A l'Alt Vinalopó va començar la recol·lecció de col llisa amb una bona qualitat.

En les comarques del sud va continuar la recollida de col llisa al desembre, així com el cabdellat i desenvolupament de les plantacions següents, afavorits per les temperatures mitjanes més baixes. Les peces van presentar una compacitat òptima i un pes que va oscil·lar entre 1,5 kg i 2 kg. A l'Alt Vinalopó van prosseguir els talls amb una bona qualitat.

- Castelló: la col de cabdell, tant de fulla llisa com de fulla arrissada, s'estava collint al gener i febrer. Els calibres van ser bons, i van arribar a 1,5 kg/peça en col de cabdell de fulla arrissada i de fulla llisa.

Durant el mes de març es van mantindre els talls en col de cabdell tant de fulla llisa com de fulla arrissada. Els calibres es van mantindre en 1,5 kg/peça.

La col de cabdell de fulla llisa va finalitzar el cicle a mitjan mes d'abril en la zona de la Plana Alta i va continuar al maig i juny en la zona del Baix Maestrat.

La penúltima setmana de setembre es va iniciar la recol·lecció de la col de cabdell de fulla arrissada per presentar ja un calibre comercialitzable.

Els talls de la col de cabdell de fulla arrissada van anar augmentant a mesura que anava avançant el mes d'octubre al Baix Maestrat, i, a mitjan mes, es van unir a aquests talls els de la col de cabdell de fulla llisa. Les cols, en general, amb altes temperatures, tenen dificultats per a formar el cabdell, per això les grandàries d'1,5 a 2 kg/peça es van obtindre a la fi de mes.

Al Baix Maestrat, els talls en col de cabdell de fulla arrissada i en col de cabdell de fulla llisa es van continuar incrementant a mesura que avançava el mes. Com que es van mantindre les temperatures elevades, les grandàries del cabdell al Baix Maestrat van estar entre 1,2 kg/peça i 1,5 kg/peça, mentre que a la Plana Alta es va arribar als 2 kg/peça amb dificultat.

Els talls de la col de cabdell, tant de fulla arrissada com de fulla llisa, van continuar al desembre, al Baix Maestrat, amb una grandària inferior que campanyes anteriors i en algunes zones amb minvaments a conseqüència dels efectes del granísol que va tindre lloc al novembre.

- València: a l'Horta Sud i l'Horta Nord va continuar la collita de col de cabdell de fulla llisa durant els mesos de gener i febrer.

Escarola

- Alacant: al Baix Vinalopó es van desenvolupar a l'octubre i novembre les noves plantacions, però el minvament de superfície va ser notable.

Al Baix Segura es va mantindre la disponibilitat de tall al desembre amb deficiències de cabdellat per les altes temperatures. El pes mitjà de les peces va ser d'entre 1 kg i 2 kg.

- Castelló: al gener va continuar la campanya, que va arribar un poc retardada al Baix Maestrat, ja que es van haver de tornar a sembrar alguns camps pels problemes d'humitats i pluges del mes de setembre. Es va destinar la major part de la producció a la indústria de IV gamma.

Va continuar la recol·lecció al febrer, amb peces més grans a la comarca de la Plana Alta (1,5 kg/peça) i més menudes a la comarca del Baix Maestrat (1,3 kg/peça). El producte en fresc va anar disminuint a mesura que avançava el mes, mentre que les quantitats d'escarola per a indústria de la IV gamma es van anar incrementant.

El mes de març es va iniciar amb els últims talls destinats a producte en fresc i va finalitzar amb pràcticament tota la producció destinada a la indústria de IV gamma.

A l'octubre es van iniciar els talls d'escarola, amb peces d'aproximadament 1 kg a la Plana Alta.

La recol·lecció d'escarola arribada va prosseguir al novembre amb volums constants, amb peces entorn d'1,2 kg al Baix Maestrat i a la Plana Alta. L'escarola de fulla ampla llisa va entrar més tard en la collita i es van incrementar els volums a mesura que anava transcorrent el mes.

Al Baix Maestrat van augmentar al desembre les incidències per la presència de caragols a causa de l'excés d'humitat. Va finalitzar, durant el mes, la campanya d'aquest producte a la província.

Espàrrecs

- Alacant: al mes de febrer, a l'Alt Vinalopó, es va desbrossar el terreny per a la pròxima producció de brots.

Es va paraitzar la recol·lecció després dels primers talls a causa de les baixes temperatures del mes de març. En els espàrrecs ja collits es va observar un repunt de rovell.

A l'Alt Vinalopó es van retardar les sèmbres, però es va observar, no obstant això, un augment de la superfície de cultiu. La recol·lecció durant el mes d'abril va ser difícilosa a causa de les pluges, i es va produir una disminució de rendiments. S'hi van apreciar repunts de rovell.

A l'Alt Vinalopó es van reprendre al maig els talls interromputs al març i abril per les precipitacions. El rendiment es va veure afectat per l'oscil·lació tèrmica que va perjudicar el creixement.

Va acabar al juny la recol·lecció. En els últims talls, el calibre de l'espàrrec va ser inferior perquè la planta ja estava esgotada al final de campanya, la qual cosa es va sumar al minvament de qualitat derivada de les altes temperatures.

A l'Alt Vinalopó va continuar, al setembre, el desenvolupament normal del cultiu, amb un bon estat de la part aèria per a facilitar l'acumulació de reserves per a la campanya següent. L'estat fitosanitari era bo. Es va observar l'alçament d'algunes parcel·les que ja havien complit el seu cicle plurianual.

Va prosseguir a l'octubre i novembre el desenvolupament del cultiu que es trobava en fase d'acumulació de reserves i mantenia un bon estat sanitari

A l'Alt Vinalopó, la majoria de les parcel·les es trobaven al desembre en la fase d'acumulació de reserves i/o sega per a preparar el cultiu per a la pròxima campanya. L'inici de la recol·lecció s'estimava per a mitjan febrer o principi de març.

Espinacs

- Alacant: van continuar els talls al Baix Segura al gener amb una qualitat de fulla adequada. A l'Alt Vinalopó es va mantindre la collita destinada a quarta gamma.

Al febrer es va accelerar el cicle del cultiu i la grandària de la fulla per l'augment de temperatures al Baix Segura. A l'Alt Vinalopó van continuar els talls destinats a quarta gamma.

Al Baix Segura, la producció va augmentar al març, atés que es van retardar els talls per les pluges. S'hi van observar parcel·les amb espiguet. A l'Alt Vinalopó, les precipitacions van dificultar la collita per a IV gamma.

A l'Alt Vinalopó, els talls d'espínacs per a IV gamma van estar dificultats per les humitats d'abril. Al Baix Segura, la producció de qualitat es va reduir, ja que una part es va espiguetjar o va tindre una grandària excessiva de les fulles.

Al Baix Segura es va mantindre la recol·lecció al maig, i va finalitzar cap a l'última setmana, quan va augmentar el percentatge de fulles d'una grandària excessiva. Al Baix Vinalopó van continuar els talls amb destinació a IV gamma i a brots, quan s'hi va poder accedir després de les pluges. Es van observar algunes parcel·les sense agafar en el moment apropiat per la florida, ja que es van acumular alguns cicles.

Al setembre es van començar els trasplantaments dels cicles de tardor al Baix Vinalopó i l'Alt Vinalopó.

Al Baix Vinalopó es van desenvolupar, a l'octubre, les noves plantacions, i s'hi va apreciar una sensible reducció de superfície. A l'Alt Vinalopó van prosseguir les sembres i el desenvolupament de les parcel·les. L'estat sanitari era bo, i la incidència més elevada va ser la presència de males herbes i de rebrots del cultiu anterior, per la qual cosa es van fer birbades manuals.

Al novembre van evolucionar correctament les plantacions del Baix Vinalopó. A l'Alt Vinalopó va finalitzar la recol·lecció de les últimes parcel·les. La destinació principal és espinac-fula per a consum en fresc, ja que les plantacions destinades per a indústria cada vegada són menys freqüents.

Al Baix Segura es van mantindre al desembre els talls amb una qualitat bona i unes dimensions de les fulles adequades.

- Castelló: l'última setmana de febrer es va iniciar la recol·lecció d'aquesta hortícola de fulla.

Al març i abril va continuar la recol·lecció a la Plana Alta. Aquest cultiu es va veure perjudicat per les pluges de fang, que van deixar les fulles tendres brutes i, per tant, es van considerar de categoria inferior per a la venda en fresc, de manera que es van destinar a la indústria.

Faves

- Alacant: al Baix Vinalopó es va recol·lectar aquest producte, al gener, amb una qualitat òptima i unes dimensions adequades de les baines.

Al Baix Vinalopó va prosseguir la collita de fava Mutxamel al febrer. Va augmentar la disponibilitat de tall per l'alça de les temperatures, i van predominar longituds inferiors al mes anterior. En aquesta comarca i al Baix Segura es va iniciar la collita de fava valenciana amb una qualitat òptima i unes dimensions adequades de les baines.

En les comarques meridionals va finalitzar al març la recollida de la varietat Mutxamel. Es va detectar una incidència per rovell a causa de les precipitacions per a les dues varietats. La majoria de la producció va tindre dimensions apropiades.

Va prosseguir, a l'abril, la recol·lecció de fava valenciana en les comarques del sud, i durant la primera part del mes es va observar un predomini dels fruits afectats per rovell, de manera que van augmentar les segones qualitats; mentre que, a mesura que avançaven les setmanes, va anar finalitzant la recollida de nombroses partides, i es va produir un increment notable del gra.

Va concloure, a principi de maig, la collita de fava valenciana tant al Baix Vinalopó com al Baix Segura, i ja s'hi van observar baines d'una grandària considerable i amb danys pels atacs de rovell de les setmanes anteriors.

Al Baix Vinalopó, el cultiu es va desenvolupar adequadament durant el mes d'octubre.

Al Baix Vinalopó i el Baix Segura, els horts familiars i les xicotetes superfícies disseminades van evolucionar amb normalitat al novembre, de manera que es va arribar a una altura de 30-40 cm i van iniciar la floració. Les primeres parcel·les es van començar a collir els últims dies del mes.

Al Baix Vinalopó va prosseguir, al desembre la recollida iniciada al novembre en la varietat Mutxamel. En alguns casos hi va haver un mal quallat a causa de la combinació d'humitat amb altes temperatures, la qual cosa va produir una disminució de collita, a més d'atacs de rovell en les baines.

- Castelló: iniciada a mitjan desembre la recol·lecció de la fava Mutxamel, va continuar al gener i febrer amb baixos volums collits a la Plana Alta.

Tot el mes de març es va mantindre la collita de la fava Mutxamel i es va incrementar la producció a mesura que avançava el mes.

La fava Mutxamel es trobava, a l'abril, en plena campanya, amb un fort increment de producte a la Plana Alta. La fava valenciana, que es cultiva en les zones de la Plana Alta, la Plana Baixa i el Baix Maestrat, és molt demandada, però la seua producció va disminuir amb el mes, malgrat que no va ocórrer el mateix amb la demanda.

Cap a mitjan mes de maig va acabar la recol·lecció de fava Mutxamel, mentre que la fava valenciana, al maig, únicament va continuar el seu cultiu al Baix Maestrat.

- València: la recol·lecció de faves es va produir amb normalitat al gener a l'Horta Nord. Va prosseguir la collita de faves al febrer amb una disminució de la qualitat per la proximitat del final de campanya.

Bajoca

- Alacant: al Baix Vinalopó, el cultiu es va desenvolupar adequadament durant el mes d'octubre.

En els mesos de novembre i desembre es va recol·lectar en els hivernacles amb baines d'unes dimensions i una qualitat apropiades.

- Castelló: el fesol blanc i la bajoca verda van iniciar la recol·lecció a principi de maig, mentre que el fesol roig ho va fer a final.

La collita del fesol blanc i del roig es va mantindre al juny amb un bon producte, mentre que la bajoca tendra, concretament la varietat perona, va presentar una gran variabilitat en la qualitat de les baines a conseqüència de les temperatures elevades.

El fesol blanc i el roig van seguir la collita al juliol amb bona qualitat del producte, mentre que en la bajoca la varietat perona presentava molta variabilitat a conseqüència de les elevades temperatures que es van produir a meitat i final de juliol, que van afectar negativament la qualitat del producte, ja que van fer que el gra augmentara de grandària.

Els fesols el mes d'agost van accelerar el cicle vegetatiu a conseqüència de la calor. Les baines van evolucionar ràpidament i el producte feia l'efecte que estava molt granat, característica que devalua el producte. El fesol blanc és més resistent a les temperatures elevades i presenta més qualitat que la bajoca verda i el fesol roig, que tendeix a l'engruiximent de la llavor i perd qualitat comercial.

Les temperatures elevades del mes de setembre de nou van influir negativament en el cultiu, ja que van provocar l'engruiximent de les llavors.

La qualitat del fesol es determina per la forma, el desenvolupament i la coloració característica de cada varietat. En el moment de recol·lectar-se han de presentar turgència i, al mateix temps, ser tendres. Els grans han d'estar poc desenvolupats i ser tendres, mentre que les baines han d'estar ben conformades, pràcticament sense embalums, i estar tancades. Aquestes característiques s'exigeixen fonamentalment en les varietats blanca i bajoca, en les quals la cotització està molt lligada al compliment d'aquests estàndards. La calor dels últims mesos i del mes d'octubre va provocar l'engruiximent dels grans en el fesol roig i la bajoca. El fesol blanc la va aguantar millor i va presentar menys engruiximent dels grans.

Els fesols cultivats a l'aire lliure van començar a escassejar al novembre a conseqüència de la climatologia, i es va produir un ventall de qualitats comercials en el mercat. No obstant això, els cultivats en hivernacle van presentar bones qualitats i se'n va allargar el període de recol·lecció. Al desembre va continuar la collita del producte procedent d'hivernacles amb una qualitat bona.

- València: a l'octubre els fesols tendres a l'aire lliure, a l'Horta Nord, van arribar al final del cicle i va prosseguir el cultiu en hivernacle.

Encisam

- Alacant: va prosseguir la campanya d'encisam romà a les comarques del sud al gener, amb capacitat apropiada i peces entre 0,7 kg i 0,8 kg. Es van observar problemes d'afecció per fred en

els nervis de les fulles en emplaçaments exposats. En el cas de la varietat little gem, la qualitat i la grandària de les peces van ser bones, i es va mantindre el ritme de recol·lecció. En l'encisam iceberg, el descens de temperatures va disminuir-ne la disponibilitat.

En totes les varietats va haver-hi una bona disponibilitat de tall al febrer. Al Baix Segura va continuar la collita de l'encisam iceberg, en la qual van predominar els calibres 10-12, amb pesos entre 0,5 kg i 0,7 kg i amb una qualitat apropiada. En les varietats little gem i romana es va observar una qualitat bona.

Al Baix Segura, la campanya d'hivern-primavera estava finalitzada al març i la meteorologia va reactivar els problemes de fongs, especialment botritis, oïdi, mildiu i esclerotínia. En la varietat iceberg el ritme de tall va ser baix perquè una part de les parcel·les va patir podridures. Per a la varietat romana, la producció amb qualitat bona va ser baixa. En la varietat little gem va descendir la qualitat per falta de lluminositat i algunes peces van tindre incidència d'alternària.

Al Baix Segura, la varietat iceberg va patir a l'abril variabilitat en la qualitat de les peces tallades, deteriorades per afeccions fúngiques i amb una grandària irregular. En el cas de la little gem, amb afeccions puntuals d'alternària a principi de mes, se'n va estabilitzar la qualitat, amb un augment de grandària i compacitat en la segona part de mes. Van continuar els talls del tipus romana.

Al Baix Segura, va finalitzar al maig la campanya de la varietat iceberg. Igualment, van finalitzar els talls durant la segona quinzena de little gem i es van reduir la compacitat i la qualitat amb l'augment de les temperatures. En el cas de la varietat d'encisam romà va concloure la recol·lecció, i es va mantindre una bona qualitat i pesos mitjans uniformes de 0,7 kg a 0,8 kg per peça. Al Baix Vinalopó, una vegada seques les parcel·les de les pluges d'abril, durant la primera quinzena es van collir els encisams. La calor posterior va induir una florida ràpida d'algunes partides i la necessitat d'alguns talls prematurs.

A les comarques del sud i a l'Alt Vinalopó es van iniciar al setembre els trasplantaments, al mateix temps que es recol·lectaven els últims cicles d'estiu en aquesta última comarca i en àrees puntuals de l'Alacantí.

Al Baix Segura es van mantindre els trasplantaments escalonats a l'octubre. Al Baix Vinalopó les plantacions es van desenvolupar amb normalitat, i es va detectar menys superfície cultivada. A l'Alacantí es van realitzar noves plantacions de varietats de mini romà al municipi d'Alacant.

Durant el mes de novembre van continuar les plantacions al Baix Segura i es va iniciar la collita d'encisam romà, little gem i mini romà. Al Baix Vinalopó van destacar les noves superfícies plantades des d'octubre. La varietat romà de les primeres sèmbrs havia aconseguit la grandària comercial i es va collir. Els planters d'encisam estaven protegits amb tunelets de polietilè. A l'Alacantí va començar la plantació de les varietats iceberg i baby, així com la recol·lecció de la varietat d'encisam romà. A l'Alt Vinalopó va prosseguir la collita.

Al Baix Vinalopó, les superfícies d'encisams plantats al final de l'estiu s'aproximaven al desembre al final del cicle, al mateix temps que la varietat d'encisam romà va continuar recol·lectant-se. Es van continuar fent plantacions a principi de mes. Al Baix Segura la disponibilitat d'encisam iceberg va augmentar perquè es va reduir el cicle del cultiu per les temperatures elevades. En aquesta mateixa comarca la varietat little gem va seguir la collita amb un cavalcament de cicles causat per la calor. A l'Alacantí les diferents zones cultivades a Alacant i Mutxamel van seguir desenvolupant-se amb normalitat.

- Castelló: al gener va continuar la recol·lecció en les tres varietats: meravella, romà i trocadero, tant a la comarca del Baix Maestrat com a la Plana Alta.

Van prosseguir, al febrer, els talls dels tres tipus de varietats: meravella, romà i trocadero, tant a la comarca del Baix Maestrat com a la Plana Alta. Per a l'encisam romà, igual que va ocórrer el mes anterior, es va veure com, a mesura que avançava el mes, es reduïen les quantitats produïdes.

Al març es va mantindre la collita dels tres tipus de varietats romà, meravella i trocadero, tant a la zona del Baix Maestrat com a la Plana Alta. Per a l'encisam romà, i a diferència del mes anterior, a mesura que avançava el mes es van incrementar les quantitats obtingudes.

Va continuar la recol·lecció de les tres varietats, meravella, romà i trocadero, tant a la comarca del Baix Maestrat com a la Plana Alta, durant els mesos d'abril, maig i juny.

Els talls de les varietats meravella, romà i trocadero que es cultiven a la província van tindre diferents trajectòries al juliol. Les elevades temperatures de final de mes van influir negativament en la qualitat del producte. En els encisams meravella i trocadero va disminuir la producció, ja que l'excés de temperatura i la falta de diferència tèrmica nocturna van provocar el pansiment de les fulles exteriors i falta de pigmentació. Per part seua, l'encisam romà, a més de tindre cremades en les fulles exteriors, va presentar més grandària final de la peça, que no és molt valorada en els mercats.

Les temperatures elevades del mes d'agost també van influir en la qualitat del producte, per la qual cosa se'n va veure reduïda o interrompuda la comercialització segons les zones de cultiu i la varietat.

Els talls dels tres tipus de varietats (meravella, romà i trocadero) van tindre trajectòries diferents. La climatologia del mes de setembre, com ja havia succeït en els mesos anteriors, va influir negativament en la qualitat del producte.

Les temperatures altes d'octubre van continuar perjudicant la qualitat del producte de les diferents varietats d'encisam. Es va donar per acabat el tall d'encisam meravella i trocadero. La falta de diferència tèrmica nocturna va provocar el pansiment de les fulles exteriors i la falta de pigmentació del producte. Per part seua, l'encisam romà va presentar cremades en les fulles exteriors i més grandària de la peça, característica que va devaluar el producte. Per això es va mantindre la tendència de productes de menys qualitat, depenent de les zones i de la varietat.

Al novembre que, una altra vegada, va ser extremadament càlid, la falta de diferència tèrmica nocturna va provocar pansiment de les fulles exteriors i falta de pigmentació en l'encisam trocadero. L'encisam romà va presentar deterioració en les fulles exteriors i més grandària final de la peça. Van començar plantacions de cicle de cultiu hivernal en parcel·les de segona ocupació al Baix Maestrat.

Les temperatures elevades de desembre de nou van afectar la qualitat. Les plantacions de cicle de cultiu hivernal van seguir evolucionant. En algunes zones van presentar problemes en el desenvolupament vegetatiu per la proliferació d'organismes fúngics.

- València: la recol·lecció d'encisam *romà* va continuar amb normalitat al gener i febrer a l'Horta Nord.

A l'Horta Nord les condicions del mes de març van ser favorables per a bavoses, caragols i *Bremia*.

A l'octubre va començar la collita d'encisam al Camp de Morvedre.

Al desembre l'encisam s'estava collint al Camp de Morvedre, al Camp de Túria i a l'Horta Nord.

Meló

- Alacant: al Baix Segura es van iniciar en l'última setmana de febrer les plantacions de meló amb protecció. Al març es van produir demores en la plantació del segon cicle de rotació, a causa de les pluges, la qual cosa va retardar la plantació de meló. El període de pol·linització es va iniciar amb nivells d'il·luminació molt baixos, i això afectà el rendiment unitari.

El mes d'abril es va retardar de manera generalitzada el començament dels cicles programats, per la dificultat de labors de trasplantament a causa de les condicions del terreny. Es van observar zones on encara no s'havien iniciat aquests treballs, com és el cas de la zona de Carrissars, al Baix Vinalopó, on les plantacions s'estaven retardant unes tres setmanes. Les zones més avançades i que estaven sota microtúnel, al Baix Segura, van començar a alçar les proteccions per a permetre l'accés de pol·linitzadors.

Al Baix Segura es van retirar els microtúnels de plàstic i es va iniciar, en els últims dies de maig, la recol·lecció de les varietats extraprimerenques cultivades com les de tipus charentais. Al Baix Vinalopó es van retirar igualment les proteccions en les partides d'aquestes mateixes varietats, mentre que les plantacions estaven retardades, en general, en l'àrea de Canyissars a causa de les pluges de les setmanes precedents. A la comarca de l'Alacantí es va observar la floració de les plantacions de cultiu ecològic, els trasplantaments de les quals es van realitzar de manera escalonada des de final d'abril i maig.

Al Baix Segura va continuar al juny la collita de les varietats primerenques tipus cantalup, i van finalitzar els primers cicles. Al Baix Vinalopó es va observar un bon desenvolupament de les plantacions. Els del tipus gàl·lia i cantalup ja estaven madurs i llestos per a recol·lectar-se. El meló de Carrissars va continuar desenvolupant-se amb una mica de retard. A l'Alacantí es va iniciar la collita.

Al Baix Segura, va finalitzar la collita de les varietats primerenques tipus cantalup, i es van iniciar en els primers dies de juliol els talls de les varietats de melons verds, amb una qualitat i maduresa apropiades i peces de vora 4 kg, que van augmentar de grandària al llarg del mes. La situació va ser similar al Baix Vinalopó, on encara es van recol·lectar els tipus gàl·lia i cantalup fins a meitat de mes, i va començar a recollir-se el meló de l'àrea de Canyissars en l'últim terç. A la comarca de l'Alacantí es van mantindre els talls de melons gàl·lia i pell de granota.

El mes d'agost va continuar la recol·lecció i va acabar l'última setmana al Baix Segura la recollida de meló verd, amb una qualitat apropiada. També va finalitzar la collita al Baix Vinalopó amb una qualitat i una maduresa òptimes. A la comarca de l'Alacantí van prosseguir els talls dels melons gàl·lia i pell de granota. La pedra del 30 d'agost va afectar algunes parcel·les pendents de collir a l'Alt Vinalopó i va danyar severament els fruits.

A principi de setembre va finalitzar la campanya al Baix Vinalopó, amb peces d'una grandària xicoteta (1,5 kg-2 kg) i amb una qualitat i una maduresa òptimes. En la resta de les comarques productores es van recol·lectar les últimes partides pendents durant la primera setmana.

- Castelló: al març s'estaven fent les labors de llaurada per a la plantació en els camps de la Plana Baixa, que es van veure dificultades per les embassades per les copioses pluges del mes.

Al maig, a conseqüència de les precipitacions de març i els dies de baixa insolació que van seguir a l'abril, es va retardar la sembra. La conseqüència va ser un inici i un final del període de recollida més tardà. Davant d'aquesta situació, els agricultors es van decantar per plantar menys hectàrees.

L'estat fenològic del cultiu al juny estava bastant més retardat que en anys anteriors a conseqüència de l'ajornament de la plantació per causes meteorològiques adverses.

A mitjan juliol es van iniciar els talls de meló de pell de granota a la Plana Baixa. S'esperava que la campanya fora més curta de l'habitual a conseqüència d'haver-se plantat menys superfície. En altres zones de la província es cultiven un altre tipus de melons com són els francesos charentais, cantalup o gàl·lia, però en quantitats quasi testimonials.

Durant tot el mes d'agost van seguir els talls de meló, tant a la Plana Alta com a la Plana Baixa. El pic de collita va arribar a mitjan agost, a conseqüència de la plantació tardana que va haver-hi per les males condicions climàtiques. El descens de producte en els mercats a finals de mes es va veure contrarestat per una gran demanda per les elevades temperatures.

Van continuar els talls de meló durant tot el mes de setembre a la zona de la Plana Alta, i van concloure, la primera setmana, en la zona de la Plana Baixa.

A la Plana Alta van prosseguir els talls durant el mes d'octubre amb una producció que presentava calibres xicotets. La tercera setmana del mes es va donar per conclusa la campanya de meló a la província.

- València: a l'abril es van dur a terme les primeres plantacions de meló en diferents comarques productores, com la Canal de Navarrés.

Al Camp de Morvedre l'abundància de precipitacions va retardar el secatge de les terres de marjal, per la qual cosa la plantació del meló de pell de granota va començar al maig, amb retard respecte a una campanya normal i amb una disminució de superfície que es va estimar en un 20 %.

A final de juliol van començar els talls de meló al Camp de Morvedre, amb retard respecte a altres campanyes, ja que les pluges persistents de la primavera van endarrerir les plantacions.

Nap, napicol i xirivia

- Alacant: a l'Alt Vinalopó va prosseguir la recol·lecció de les tres arrels al gener i la preparació del terreny per a les noves sèmbrs de xirivia i napicol.

Al febrer, pràcticament va acabar la collita de napicol amb rendiments bons. Va començar la sembra de nap, que es va tapar amb manta tèrmica.

El mes de març les sèmbrs de xirivia es van postergar a causa de les precipitacions i van prosseguir les de nap tapades amb manta tèrmica.

A l'Alt Vinalopó les plantacions de nap cobertes amb manta tèrmica i malla van patir a l'abril un retard en el cicle del cultiu per les pluges. Es van detectar incidències per taca foliar d'alternària. En el cas de napicol i xirivia, les condicions del terreny i la dificultat de labors van impedir la sembra programada per al mes.

A l'Alt Vinalopó es va procedir al maig a la recollida de naps, inicialment els protegits amb una manta tèrmica, amb rendiments minvats per la humitat i les temperatures elevades i, posteriorment, els protegits amb una malla mosquitera. Va començar la sembra de xirivia en aquesta comarca, en menys superfície que en campanyes precedents, mentre es va procedir a collir-la en les partides dedicades al cultiu al Baix Vinalopó.

Al juny va continuar la collita de naps a la comarca de l'Alt Vinalopó, amb rendiments minvats per la humitat i la calor, i es va detectar un repunt de taca foliar per alternària i de cuc filferro. Es va procedir a la recollida de l'escassa superfície de napicol d'aquesta campanya, ja que el cultiu ha anat en regressió, per la incidència de mosca, animaló de les crucíferes i altres factors. Es va continuar sembrant la xirivia.

A l'Alt Vinalopó al juliol es van recol·lectar naps i es va procedir a noves plantacions. També es va dur a terme la sembra de napicol, així com la recollida d'aquesta arrel. La xirivia sembrada en mesos anteriors es va desenvolupar normalment.

A l'agost es van sembrar i es van recol·lectar naps, amb incidència de plagues, fonamentalment animaló, així com l'elevada presència de males herbes. Van continuar les plantacions de napicol. La xirivia va evolucionar amb normalitat.

A l'Alt Vinalopó es van desenvolupar bé les plantacions de xirivia al setembre, i van començar les arracades. S'hi va observar menys superfície de cultiu i problemes de males herbes. Van finalitzar les sèmbrs de naps i va continuar la collita, amb un augment del rendiment respecte als mesos anteriors gràcies al descens de les temperatures. En el cultiu de napicol van concloure les sèmbrs.

Va prosseguir a l'octubre la recol·lecció de xirivia amb produccions i qualitats similars a la d'altres campanyes. Es va observar menys superfície cultivada que en altres campanyes. A l'Alt Vinalopó es van collir naps amb un increment de segones qualitats. A l'Alt Vinalopó el desenvolupament del cultiu de napicol va tindre problemes fitosanitaris.

Es va mantindre al novembre l'arracada de xirivia, nap i napicol a l'Alt Vinalopó amb una qualitat bona. En naps es van observar alguns danys per mosca de la col i cuc filferro. La qualitat va ser bona, encara que els rendiments van baixar per l'enduriment dels criteris de qualitat d'aquesta arrel. En napicol es va obtenir un producte de qualitat malgrat la presència de *Xanthomonas* en fulla.

Es va mantindre al desembre la recol·lecció de naps a l'Alt Vinalopó. A causa de les temperatures altes el cultiu va arribar amb bastant massa foliar, la qual cosa va permetre prosseguir l'arrancada amb el capçal d'estiu. Va prosseguir la recollida de napicol amb un producte de bona qualitat a pesar que va continuar la presència de bacteris (*Xanthomonas*) en la fulla.

Cogombre

- Alacant: al mes de gener va disminuir la qualitat del producte en els hivernacles del Baix Vinalopó per l'envelliment de les plantacions, la qual cosa es va sumar a l'escassa grandària derivada de les baixes temperatures. Va concloure a final de gener la recol·lecció de les plantacions de tardor-hivern al Baix Vinalopó.

Al Baix Vinalopó el nivell de tall en les plantacions velles d'hivernacle va estar en nivells baixos al març, a l'espera del desenvolupament de les noves plantacions.

En els hivernacles del Baix Vinalopó, els fruits es van recol·lectar a l'abril, amb una qualitat òptima i unes dimensions apropiades. Al maig es van recol·lectar les noves plantacions, amb menys disponibilitat de producte en les últimes setmanes, però amb una qualitat i unes dimensions apropiades.

Al juny es van mantindre els talls en les noves plantacions d'hivernacle del Baix Vinalopó. Va haver-hi fluctuacions en disponibilitat de producte, però la qualitat i les dimensions van ser apropiades. Una cosa similar va ocórrer al Baix Segura, on va haver-hi més disponibilitat de tall.

Al Baix Vinalopó i al Baix Segura van prosseguir els talls en hivernacles el mes de juliol, que van mantindre la qualitat i les dimensions apropiades en el producte procedent de plantacions noves.

Durant el mes d'agost va continuar la collita en els hivernacles del Baix Vinalopó i del Baix Segura. Al Baix Segura, les qualitats i dimensions van ser apropiades en la major part del producte procedent de plantacions noves. En canvi, al Baix Vinalopó, la qualitat es va veure ressentida tant en els talls de plantacions noves com en les que finalitzaven la campanya.

Al Baix Segura i al Baix Vinalopó es van mantindre al setembre els talls en hivernacle de les plantacions noves, en les quals havia començat la collita a l'agost, amb una qualitat i unes dimensions apropiades, al mateix temps que es va iniciar la recollida a l'aire lliure, d'una qualitat inferior.

Tant al Baix Vinalopó com al Baix Segura van continuar a l'octubre i novembre els talls en els hivernacles, amb una qualitat i una dimensió òptimes, en general, excepte en les plantacions velles, que van començar a alçar-se.

Al desembre, al Baix Vinalopó va disminuir la disponibilitat de tall progressivament en els hivernacles perquè la campanya arribava al final. La progressió de la qualitat dels fruits va disminuir també, amb un calibre inferior i més irregularitats.

- Castelló: a final d'abril es va iniciar la collita d'aquest producte, entre d'altres, en la zona de la Plana Alta.

Durant tot el mes de maig es va mantindre la recol·lecció d'aquest producte, per la qual cosa es va incrementar la producció al mateix ritme que augmentava la demanda associada a la bona climatologia.

El mes de juny va començar amb baix ritme de tall a la zona de la Plana Alta. A mesura que va transcórrer el mes el ritme va pujar amb productes de qualitat adequada.

Al juliol va seguir la producció de cogombre amb normalitat. L'estiu és l'època principal de consum d'aquest producte.

Fins a la meitat d'agost, el cogombre de la zona de la Plana Alta presentava una qualitat comercial bona, però, a mesura que passava el mes, va adquirir més grandària, la qual cosa va fer que el cogombre perdera qualitat comercial.

A principi de setembre la demanda va baixar a conseqüència de la gran grandària dels fruits, la qual cosa va avançar l'arrancada de les plantacions per a preparar els terrenys per als cultius d'hivern.

A final d'octubre va concloure la campanya de cogombre.

Julivert

- Alacant: a les zones productores del Baix Segura, el Baix Vinalopó i l'Alacantí van continuar al maig i juny els talls i el desenvolupament dels cicles de julivert, coriandre i altres espècies.

Al Baix Vinalopó les noves plantacions de julivert van créixer amb normalitat i es van realitzar els primers talls al llarg d'octubre.

Al novembre i desembre es va mantindre el bon desenvolupament de les noves plantacions de julivert i coriandre en les quals es van produir talls successius.

Pimentó

- Alacant: van continuar les plantacions en els hivernacles de les comarques del sud al gener.

Al Baix Segura van continuar al febrer les noves plantacions i el desenvolupament de les que es van iniciar el mes anterior.

Les condicions ambientals al mes de març van afavorir el desenvolupament d'afeccions fúngiques al Baix Segura, especialment de botritis i oïdi. En les plantacions a l'aire lliure es van dificultar les labors i es van alterar els cicles de producció. Al Baix Vinalopó la disponibilitat de tall va augmentar a final de mes amb predomini dels calibres G-GG i una forma adequada.

Al Baix Segura es van mantindre a l'abril els talls de la varietat lamuyo verd, amb predomini de fruits de qualitat. A mesura que van avançar les setmanes va disminuir el ritme de recol·lecció, ja que va augmentar el percentatge de fruits que es deixava per a roig. En el cas del Califòrnia es va observar una qualitat adequada, de manera que les destinacions a indústria van ser escasses. En els hivernacles del Baix Vinalopó els talls de lamuyo van augmentar. No va haver-hi molta disponibilitat de tall de lamuyo roig.

Al Baix Segura va continuar al maig la collita del pimentó del tipus Califòrnia, amb menys disponibilitat de tall que en campanyes precedents per la influència negativa de les pluges en el quallat. La disponibilitat del groc es va mantindre. Va continuar la recol·lecció de lamuyo, la proporció del qual va augmentar per a roig. Al Baix Vinalopó la disponibilitat per a tall del lamuyo verd va ser baixa. En el cas del pimentó italià, es va recollir a les dues comarques.

Al Baix Segura es van mantindre els talls del tipus Califòrnia en hivernacle al juny, amb menys disponibilitat de pimentó verd, mentre que va augmentar la de roig. La producció del pimentó groc va ser creixent fins a final de mes. Al final de juny es va iniciar la recol·lecció de les plantacions precoces a l'aire lliure i va prosseguir la del lamuyo verd en els hivernacles del Baix Segura. Es va iniciar la collita en les plantacions a l'aire lliure. Al Baix Vinalopó es va mantindre la disponibilitat per a tall de verd. El pimentó roig va augmentar en els hivernacles amb una coloració i consistència bones. Es va mantindre estable en els hivernacles del Baix Vinalopó la disponibilitat de pimentó italià, amb una qualitat apropiada i una consistència i dimensions òptimes dels fruits. Al Vinalopó Mitjà a principi de juny es van col·locar aspres en les plantacions del tipus jalapeño.

Al Baix Segura va prosseguir, al juliol, la collita del pimentó del tipus Califòrnia en hivernacle, amb molta menys disponibilitat de pimentó verd, ja que la campanya va avançar i es va deixar per a roig en fresc o amb destinació a indústria. Va haver-hi un augment de segones qualitats. La disponibilitat de groc va créixer. Van disminuir els talls de lamuyo verd en els hivernacles del Baix Segura i del Baix Vinalopó, i va augmentar la proporció deixada per a roig. Les altes temperatures van accelerar la maduració i va augmentar el nombre de pimentons que estaven verolant i l'excés de maduresa, per tant es va destinar una part a indústria. Va continuar estable als hivernacles del Baix Vinalopó la disponibilitat de pimentó italià, amb una qualitat apropiada i una consistència i dimensions adequades, mentre que, en les plantacions a l'aire lliure, tant d'aquesta comarca com del Baix Segura, va

augmentar progressivament el nombre de fruits retorçats i amb longitud escassa cap a final de mes. Al Vinalopó Mitjà va prosseguir el desenvolupament de les plantacions a l'aire lliure.

Es va iniciar a l'agost l'arrancada de les plantes en els hivernacles del sud de la província, així com l'adequació del sòl per a desinfecció. Al Baix Segura va acabar la campanya del tipus Califòrnia en hivernacle, amb una producció escassa de verd. Van augmentar els talls de roig amb destinació a indústria. Es van donar en la primera quinzena del mes els últims talls de lamuyo, tant en les plantacions a l'aire lliure com en els hivernacles del Baix Vinalopó. Al Baix Segura van acabar els talls en les plantacions a l'aire lliure. En els hivernacles es va deixar el pimentó per a roig amb destinació a indústria. Van prosseguir els talls de pimentó italià en els hivernacles i en les plantacions a l'aire lliure del Baix Vinalopó i del Baix Segura. Al Vinalopó Mitjà es va procedir a la recol·lecció de les plantacions a l'aire lliure amb destinació a indústria i jalapeño.

Va continuar al setembre l'arrancada de les plantes en els hivernacles del sud de la província i van començar les labors d'adequació del sòl per a desinfecció. Al llarg del mes es van fer els últims talls de lamuyo en les plantacions a l'aire lliure del Baix Vinalopó. Mentre que els de pimentó italià van finalitzar al Baix Vinalopó i al Baix Segura, amb una qualitat escassa, mentre que en els hivernacles es mantenia la qualitat. Al Vinalopó Mitjà va continuar la recol·lecció de les plantacions a l'aire lliure de pimentó jalapeño.

Van seguir a l'octubre les labors de solarització iniciades al setembre en els hivernacles del sud. La tercera setmana del mes van acabar els talls de pimentó italià en els hivernacles del Baix Vinalopó. Els últims fruits collits tenien una longitud escassa, encara que ben conformats. Al Vinalopó Mitjà es va recollir el pimentó jalapeño.

Al Baix Segura, en la zona d'hivernacles de Pilar de la Horadada, va començar al desembre la plantació de pimentons.

- Castelló: a final d'abril es va iniciar la collita d'aquest producte, entre d'altres, en la zona de la Plana Alta.

Durant tot el mes de maig es va mantindre la recol·lecció, per la qual cosa es va incrementar la producció al mateix ritme que augmentava la demanda associada a la bona climatologia.

El mes de juny va començar amb baix ritme de tall a la zona de la Plana Alta. A mesura que va transcórrer el mes la quantitat recol·lectada va ascendir cobrint la demanda de producte.

Es va mantindre al juliol la collita de pimentons a la província de Castelló. A principi de mes es va entrar en plena campanya.

El mes d'agost es va mantindre la plena producció de pimentó dolç italià, lamuyo verd i lamuyo roig de bona qualitat.

Van prosseguir els talls de pimentó dolç italià i lamuyo roig en tota la província, al setembre. S'hi va apreciar una bona qualitat dels productes malgrat les elevades temperatures. El cultiu del pimentó va suportar bé la climatologia del mes. Es van dur a terme les últimes passades en la varietat de lamuyo verd.

Es van realitzar durant tot el mes d'octubre els últims talls de pimentó dolç italià. El pimentó lamuyo roig, així com el lamuyo verd, van deixar de presentar una qualitat comercial, i a meitat de mes es va donar per acabada la recol·lecció en aquestes dues varietats.

Meló d'Alger

- Alacant: en l'última setmana d'abril es van observar els primers trasplantaments en les comarques del sud i de l'àrea costanera.

Es va procedir al maig a realitzar de manera generalitzada dels trasplantaments en les zones productores més importants del Baix Segura, al voltant de Pilar de la Horadada, així com al Baix Vinalopó i l'Alacantí.

Es va iniciar al juny la recol·lecció de les zones més primerenques del Baix Segura, mentre que va continuar el desenvolupament de la resta de plantacions en les altres comarques.

Es va mantindre al juliol la collita a les principals comarques productores: el Baix Segura i el Baix Vinalopó, i que va finalitzar en la majoria de plantacions en els últims dies del mes.

A l'agost va concloure la collita de meló d'Alger sense llavors en les plantacions pendents del Baix Segura i del Baix Vinalopó. A mitjan mes estava pràcticament finalitzada la campanya. A l'Alacantí es va procedir a agafar les plantacions que estaven una mica retardades per la demora en les sembres deguda a les pluges de primavera, i es va observar un cert minvament de rendiment per la incidència de l'excessiva humitat en la pol·linització, així com per atacs de pugó.

- Castelló: la plantació es va retardar fins al mes de maig degut a la climatologia, la qual cosa va provocar una disminució de la superfície destinada a aquest cultiu.

Els primers talls es van iniciar l'última setmana de juny a la zona del Baix Maestrat, i la va seguir la zona de la Plana Alta.

La plantació de melons d'Alger es va veure retardada a causa de la climatologia adversa, per la qual cosa els primers talls es van fer en l'última setmana de juny a la zona del Baix Maestrat, i la va seguir la zona de la Plana Alta. Es van plantar menys hectàrees que en campanyes anteriors. A la zona del Baix Maestrat, el mes de juliol es dedica quasi íntegrament a la recol·lecció de melons d'Alger i a la preparació dels terrenys per a la plantació posterior d'hortalisses d'hivern. A més de melons d'Alger amb llavors i sense llavors, també es produeixen melones, que són melons d'Alger allargats.

A l'agost es va mantindre la recol·lecció de melons d'Alger amb llavors i sense en les zones hortícoles de la província. El volum de producció va disminuir a mesura que avançava el mes. No va ocórrer el mateix amb la demanda, que anava en augment, igual que les temperatures, la qual cosa va fer que fora un bon any per al producte. Cal tindre en compte que es van plantar menys hectàrees i més tard que de costum, la qual cosa va provocar que l'oferta i la demanda no anaren en paral·lel.

Va prosseguir la campanya el mes de setembre, però la qualitat va disminuir a la conducta els melons d'Alger de la segona o tercera floració de la mata i disposar de menys nutrients. La primera setmana d'octubre va concloure la collita de meló d'Alger a la província.

- València: va començar al juny la recol·lecció dels primers melons d'Alger a l'Horta Nord.

Durant el mes de juliol el meló d'Alger estava en plena collita al Camp de Morvedre. Es va apreciar un increment en la superfície d'aquest cultiu.

A l'agost la campanya de meló d'Alger estava pràcticament finalitzada al Camp de Morvedre, i per a principi de setembre estava prevista la de les plantacions més tardanes que es van retardar per les pluges persistents de la primavera.

Tomaca

- Alacant: al Baix Segura es va recol·lectar al gener tomaca costellada amb producte una mica primerenc. A l'Alacantí va prosseguir la collita en hivernacle de les varietats cherry pera, redona i en rama.

En els hivernacles del Baix Vinalopó i del Baix Segura va continuar al febrer la recollida de tomaca costellada, amb una qualitat baixa i poca maduresa perquè els talls es van anticipar. La producció de tomaca Daniela va ser escassa en els hivernacles del Baix Vinalopó, amb deficiències de color en els fruits. A l'Alacantí es van collir les plantacions en hivernacle, sense afeccions destacables.

A la zona de l'Alacantí va continuar al març la campanya del cultiu en hivernacle. Els fruits no van madurar adequadament a causa del fred i la poca llum, per la qual cosa es van estimar menys rendiments. Es van fer controls per incidència de botritis. En els hivernacles del Baix Vinalopó es van tallar les varietats costellada i Daniela, amb una qualitat baixa, en general.

Al Baix Vinalopó i al Baix Segura, a mitjan abril va finalitzar la campanya dels cultius d'hivern per a la varietat costellada, i es va iniciar la de primavera, de manera que va augmentar la producció de tall en els hivernacles, amb un increment en la qualitat dels fruits recol·lectats. En els hivernacles de l'Alacantí va finalitzar la recollida d'algunes de les plantacions d'hivern, mentre que s'efectuava el control d'incidències de botritis derivades de l'alta humitat.

Al Baix Vinalopó i al Baix Segura va augmentar progressivament al maig la disponibilitat de tomaca costellada procedent de les noves plantacions en hivernacle, a mesura que s'elevaven les temperatures, amb una qualitat i una coloració bones. Al Baix Vinalopó va augmentar la disponibilitat de tall de tomaca llisa, amb una qualitat bona. A l'Alacantí va finalitzar el cicle de plantacions de primavera en hivernacle, mentre que es van iniciar els trasplantaments a l'aire lliure.

Al Baix Vinalopó va disminuir, al juny, la disponibilitat de tomaca costellada, amb una consistència bona. En l'última setmana van augmentar els talls de pimentons que estaven verolant, perquè en va augmentar la demanda. Al Baix Segura es van donar alguns problemes de consistència perquè el mes va ser molt càlid, per la qual cosa es van avançar alguns talls, i va baixar el calibre. En general, va haver-hi una disponibilitat bona en els hivernacles del Baix Segura de tomaca Daniela amb una qualitat apropiada i una consistència bona. A la fi de mes va augmentar la disponibilitat de tall de tomaca llisa, amb deficiències de color. Es va iniciar la recol·lecció en les primeres plantacions a l'aire lliure de tomaca Mutxamel al Baix Vinalopó. A l'Alacantí es va procedir a netejar i preparar els hivernacles per a les noves plantacions, així com a realitzar plantacions de varietats tipus cherry.

Al Baix Vinalopó a conseqüència de l'increment de temperatures, va augmentar al juliol la disponibilitat de tomaca costellada amb una consistència progressivament inferior. Al Baix Segura es van avançar els talls per a evitar problemes de consistència. Igualment es va avançar la collita de tomaca llisa. En general, va haver-hi estabilitat en la producció en els hivernacles del Baix Segura de tomaca Daniela. En els hivernacles de l'Alacantí van continuar fent-se noves plantacions de varietats tipus cherry redona i pera. En relació amb la tomaca a l'aire lliure, al Baix Segura i al Baix Vinalopó es van iniciar els talls de tomaca de pera a l'aire lliure, mentre que al Baix Vinalopó s'iniciava la recol·lecció de xicotetes parcel·les amb tomaca reptant.

Tant en els hivernacles del Baix Vinalopó com en els del Baix Segura la incidència de les altes temperatures a l'agost va avançar la collita de la tomaca costellada per a evitar la pèrdua de consistència, la qual cosa va redundar en falta de color. Va haver-hi una disponibilitat baixa de tall. Es va presentar una situació similar en la tomaca llisa, de la qual van acabar els talls en els hivernacles del Baix Vinalopó a meitat de mes. En el cas de la tomaca Daniela i Mutxamel en els hivernacles es van avançar els talls de manera que en els últims dies de mes la campanya estava pràcticament acabada. Van continuar els talls de tomaca de pera a l'aire lliure al Baix Segura i al Baix Vinalopó, amb fruits de grandària i consistència adequats, en general, encara que es va avançar el tall en algunes plantacions, la qual cosa es va traduir en una consistència òptima però amb una grandària inferior.

A mesura que s'acabava la campanya de les tomaques costellada i Mutxamel, tant en els hivernacles del Baix Vinalopó com en els del Baix Segura, es van continuar avançant els talls al setembre per a evitar la pèrdua de consistència, raó per la qual va haver-hi, en general, falta de calibre i color. Van concloure els talls de tomaca de pera a l'aire lliure al Baix Segura i al Baix Vinalopó, amb fruits d'una grandària i una consistència adequades, però amb una grandària inferior.

El mes d'octubre va començar amb una producció baixa de tall de tomaca costellada d'hivernacle al Baix Vinalopó, que va augmentar amb l'entrada en recol·lecció de les noves plantacions. Els fruits van destacar per una qualitat i una maduresa òptimes. Al Baix Segura la disponibilitat de fruits va oscil·lar, però amb una qualitat adequada.

Es va apreciar al novembre alta disponibilitat de tall de tomaca costellada d'hivernacle tant al Baix Vinalopó com al Baix Segura. Els fruits van destacar per una qualitat i una maduresa òptimes.

La producció apta per a recol·lecció de tomaca costellada en els hivernacles del Baix Vinalopó va reduir-se al llarg del mes de desembre per la baixada lleugera de les temperatures nocturnes. Els fruits

van presentar una qualitat i una maduresa bones. A final del mes va començar la recollida de tomaca Daniela.

- Castelló: en els primers dies del mes de maig es va reiniciar la collita de tomaca raf a la Plana Alta. Quan va acabar abril s'havien sumat altres comarques a la collita de tomaca raf, a la qual es va unir la tomaca valenciana.

L'inici de campanya a la zona de la Plana Alta amb la varietat raf el mes d'abril va obrir la temporada de la tomaca a la província de Castelló. El mes de maig hi va haver diverses varietats en producció en les diverses zones hortícoles de la Plana Alta, la Plana Baixa i al Baix Maestrat.

A mesura que transcorria el mes de juny van augmentar les varietats recol·lectades, i l'última que es va afegir a les que ja s'estaven collint (valenciana, negra, redona llisa, raf i roja) va ser la tomaca de pera. El cultiu sota plàstic majoritari a principi de mes va donar pas a una majoria d'hectàrees cultivades a l'aire lliure. Es va donar per conclosa l'última setmana de juny la campanya de tomaca raf.

El mes de juliol va prosseguir la collita de tomaca valenciana, negra, redona llisa, roja beef i pera.

A l'agost van seguir els talls de tomaca valenciana, negra, redona llisa, roja beef i pera en totes les zones hortícoles de la província. La campanya va finalitzar per a la tomaca valenciana i per a la redona llisa a la zona del Baix Maestrat. En el tipus de tomaca més recol·lectada per volum, que era la varietat pera a l'aire lliure, va acabar el tall quan va acabar el mes.

A la zona del Baix Maestrat va finalitzar, al setembre, el tall en les varietats valenciana, redona llisa i pera a l'aire lliure. En tomaca valenciana i redona llisa, a causa de les temperatures elevades, el calibre no va arribar a ser l'òptim. La segona setmana de setembre van començar els talls per a la varietat raf, que és molt apreciada pels consumidors, però, igual que va succeir amb la resta de les varietats, el calibre era un poc més xicotet que el que sol ser habitual.

A l'octubre quedava poca tomaca a l'aire lliure i no arribava a tindre calibre comercial a causa de la calor, la qual cosa va necessitar aportacions extres d'aigua per a intentar suplir aquesta manca. Les tomaques d'hivernacle van tindre dificultat per a aconseguir un calibre comercial.

Les temperatures elevades de novembre van permetre allargar la campanya de tomaca a l'aire lliure, però va finalitzar bruscament amb l'episodi de pluges i granissol de la segona setmana que es va donar en les zones productores. Va seguir la collita de les varietats produïdes en cultiu forçat.

Durant el mes de desembre va continuar el cultiu en un ambient forçat i es van recol·lectar diferents varietats de tomaca com són la redona llisa, Daniela, valenciana i raf.

- València: a l'Horta Nord va concloure la campanya de tomaca a l'aire lliure el mes de novembre i va seguir cultivant-se en hivernacle.

Carlotes

- Alacant: es van collir al gener les últimes plantacions a l'Alt Vinalopó, afectades en les fulles pel fred del mes, la qual cosa en va dificultar la recol·lecció mecànica. Van continuar les primeres sèmbrs sota manta tèrmica per a collir-les a partir de juny.

A la comarca de l'Alt Vinalopó es van retardar les sèmbrs, que haurien d'haver començat al febrer, a conseqüència de la situació excepcional d'un dels productors principals.

Les sèmbrs previstes per al mes de març a l'Alt Vinalopó es van demorar a causa de les pluges.

Les precipitacions d'abril van tornar a retardar les sèmbrs.

Es va procedir, al maig, a sembrar la comarca de l'Alt Vinalopó, on es va observar una reducció de la superfície dedicada al cultiu, entre altres factors, per les pluges que van dificultar les labors de preparació del terreny els mesos anteriors. Van continuar al juny i juliol les sèmbrs per a collir al gener.

A l'Alt Vinalopó van finalitzar a l'agost les sèmbrs, amb una superfície de cultiu inferior al que era habitual. Tenien un bon estat sanitari, amb una incidència baixa d'alternària, oïdi o fitoplasma. A causa del retard de les sèmbrs a la primavera, s'esperava una demora important en l'inici de la campanya.

El mes de setembre, a l'Alt Vinalopó, es va observar un bon estat sanitari en el cultiu, amb incidències puntuals d'alternària, nematodes i cuc filferro, i, com ocorre amb altres hortalisses de l'àrea, danys per fauna silvestre. Va començar a l'octubre la recol·lecció en algunes parcel·les. Es va observar una reducció de superfície plantada respecte a altres anys, a causa de la baixada de producció planificada per alguns productors i el desplaçament del cultiu a altres zones amb el mateix cicle.

Al novembre, el cultiu va estar en ple procés de collita a l'Alt Vinalopó. La qualitat va ser bona i els rendiments mitjans van ser correctes. Van arrancar les primeres sèmbrs sota manta tèrmica.

A l'Alt Vinalopó, el mes de desembre, d'una banda, finalitzaven les recol·leccions i, d'una altra, continuaven les sèmbrs sota manta tèrmica per a recollir-les des de mitjan maig fins a principi de juliol. El producte va tindre una qualitat bona, amb problemes puntuals pel cuc filferro. Les arracades es van poder realitzar amb el capçal d'estiu.

CÍTRICS

Mandariner

- Alacant: va finalitzar, al gener, la recol·lecció de les clementines clemenules i hernandines al Baix Segura. La mandarina híbrida clemenvilla es va collir al Baix Segura i a la Marina Alta. Al Baix Segura, a la fi de mes s'havia agafat el 65 % de la producció, amb un ritme lent. Mentrestant, a la Marina Alta es va donar per conclosa la campanya de clemenvilla en els últims dies del mes. Quant a la varietat híbrida nadorcott, va començar lentament la recol·lecció al Baix Segura i, uns quants dies més tard, a la Marina Alta. La fruita tenia una qualitat bona. A la Marina Alta van començar els talls de l'híbrida tang gold a un ritme reduït i s'estava collint fruita de més de 50-55 mm en les zones més precoces. Els fruits van tindre una qualitat bona. A mitjan mes es van iniciar els talls ortanique a arbre net en les zones precoces, accelerada on no s'havien dut a terme tractaments antidespreniment.

A la Marina Alta va acabar al febrer la campanya de clemenvilla. Va prosseguir la collita de la mandarina híbrida nadorcott al Baix Segura i a la Marina Alta, amb fruita de qualitat bona. La proporció de rebuig va ser molt reduïda. Va continuar a la Marina Alta la collita d'ortanique amb una velocitat de tall moderada i la fruita va tindre una qualitat bona en les parcel·les on es van fer tractaments antidespreniment.

A mitjan mes de març va concloure la campanya de les mandarines híbrides tang gold al Baix Segura i a la Marina Alta. En aquesta última comarca es va incrementar la proporció de fruits de la varietat ortanique amb un excés de grandària després de les pluges. Es va recollir nadorcott a ritme lent i es van produir despreniments de fruita a causa de la humitat; també van aparèixer deficiències en la pell i un excés de maduresa. A l'Alacantí es van observar podridures de fruits no recol·lectats en varietats com la nadorcott. En aquesta comarca va finalitzar la poda en clemenvilla i van continuar els tractaments d'estimulació del desenvolupament per a la varietat clemenrubí. En varietats de pell molt sensible, com l'híbrida gold nugget, va aparèixer pixat al Baix Vinalopó.

A mitjan mes d'abril va finalitzar la campanya de la mandarina nadorcott al Baix Segura i a la Marina Alta, amb una part de la producció sense recol·lectar per la falta de qualitat derivada de les precipitacions. Va acabar igualment en la primera quinzena la collita de la mandarina ortanique a la Marina Alta, amb problemes d'aigualit dels cítrics i despreniments. Es va observar una floració intensa en mandariners. El risc d'atacs fúngics durant la floració va obligar a efectuar un programa de control exhaustiu.

Es van mantindre al maig les podes en mandariners. Van continuar les birbades i els tractaments per a combatre el pugó, així com l'alternària en clemenvilles, i per a afavorir el quallat en la major part de varietats. Es va produir la porgada en mandarines de varietats com clemenvilla, leanri i clemenrubí,

i es van observar algunes defoliacions en plantacions joves. En nadorcott es van col·locar paranys per a controlar el cotonet.

Van finalitzar al juny les labors de poda i es van mantindre les aplicacions d'herbicides i l'eliminació de males herbes, així com els tractaments per a combatre el poll roig de Califòrnia i l'aranya roja, de la qual es va observar una incidència alta. Durant el mes va finalitzar la porgada en la majoria de les varietats i van començar les aclarides manuals en les més primerenques. Es va procedir a fer tractaments preventius contra minador i l'aplicació de calci per a evitar el clevillat en varietats sensibles.

Es van prosseguir al juliol les labors de poda, així com l'aplicació d'herbicides. Es van fer tractaments per a combatre el cotonet de Sud-àfrica, l'aranya roja i el poll roig de Califòrnia. També es van col·locar mosquers contra la *Ceratitis capitata*. D'altra banda, es van dur a terme aclarides manuals en varietats de clementina.

A l'agost van continuar els tractaments per a combatre plagues. Es va observar una incidència notable de clevillat en la clementina clemenrubí.

A mitjan setembre es van iniciar les primeres passades en les satsumes okitsu i iwasaki, a un ritme lent perquè hi havia poca fruita en condicions òptimes per al desverdiment. La falta de color de la fruita va retardar fins a l'octubre la recol·lecció de la clementina marisol. Es va observar una incidència alta de clevillat en clemenrubí, en què es van apreciar afeccions severes per aranya i falta de color. Van prosseguir els tractaments preventius contra la caiguda en clemenvilla i per a la conservació de la pell en nadorcott.

Va concloure a l'octubre la recol·lecció de les satsumes okitsu i owari. En la primera setmana es van iniciar els talls en les clementines marisol, clemenrubí, orogròs i oronules. En els últims dies del mes van finalitzar els d'orogròs. Van prosseguir els tractaments en clemenvilla per a evitar la caiguda i el clevillat.

Va acabar al novembre la collita de clementines clemenrubí, oronules, loretina i marisol. Es van iniciar amb el mes els talls de clementines clemenules i orogrande, i, durant l'última setmana, els de la mandarina híbrida clemenvilla o nova al Baix Segura i a la Marina Alta. Les mandarines híbrides com leanri i nadorcott es van desenvolupar amb normalitat.

Durant el mes de desembre va acabar la recol·lecció de la clementina clemenules al Baix Segura i a la Marina Alta, així com la d'orogrande al Baix Segura. En els últims dies del mes estaven acabant els talls de la mandarina híbrida clemenvilla a la Marina Alta, mentre que al Baix Segura s'havia recollit aproximadament un 60 % de la producció. Va començar la campanya dels híbrids ortanique, tang gold i nadorcott en les parcel·les més precoces. Es va apreciar una disminució de collita a causa de les pluges de primavera i els problemes de quallat que van generar, així com per les altes temperatures de l'estiu que van ocasionar caigudes de fruit quallat.

- Castelló: al gener es va constatar una alta activitat en la recol·lecció de la varietat clemenules, per a intentar emmagatzemar la màxima quantitat possible i que no es produïra l'alteració fisiològica del fruit denominada bufat. El bufat es va observar en algunes parcel·les a conseqüència de les altes temperatures inusuals de l'inici de gener, i va provocar que es donara per finalitzada la campanya de recol·lecció de clemenules uns 20 dies abans del que és normal. Alguns camps es van quedar amb la fruita sense collir. A mitjan mes van començar els talls en la varietat hernandina a ritme baix per l'escàs interès del mercat per aquesta varietat. En la segona quinzena de gener es va donar per finalitzada la campanya de clemenules. Va continuar la de l'híbrid clemenvilla que va presentar un bon calibre i qualitat de fruit, però es va observar a la comarca de la Plana Alta un percentatge important de fruits afectats per *Alternaria alternata f. sp. citri* i va concloure la campanya en els últims dies del mes. Al llarg de gener van començar els talls en varietats híbrides tardanes com són la nadorcott, tang gold i orri.

En els últims dies de febrer va acabar la recol·lecció d'hernandina i es van iniciar els treballs de poda i trituració de les restes. Les varietats tardanes com nadorcott i tang gold, igual que les clementines, van tindre calibres deficientes. Les pluges van ser escasses i les temperatures, altes, la qual cosa va obligar que s'incrementaren les hores de reg. Es va observar una bona floració en les varietats primerenques. El cotonet de Sud-àfrica va prosseguir viu i dispers en diferents òrgans de l'arbre. En molts camps es van observar els paranyes de feromones fent la seua funció d'atracció i mort de mascles. Per part del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, mitjançant la Resolució de 28 de gener, es va autoritzar excepcionalment la comercialització i l'ús dels productes fitosanitaris formulats a base de piretrines per al control de *Delottococcus aberiae*, *Aonidiella aurantii* i *Planococcus citri* en els cítrics. Aquesta autorització té una vigència de l'1 de febrer al 26 de maig de 2022 i del 17 al 21 d'octubre de 2022.

Va finalitzar al març la campanya per a les varietats hernandina i clemenvilla. La floració de les varietats primerenques es va observar amb una potència elevada i en abundància. Les labors de poda o els tractaments fitosanitaris necessaris en les parcel·les ja collides o en vies de collir-se es van veure alentides o ajornades com a conseqüència de les pluges contínues.

Les precipitacions de les dues últimes setmanes del mes de març i de les primeres d'abril van ser bones per als camps de cítrics perquè tenien un caràcter moderat en la majoria del territori i van propiciar un bon desenvolupament vegetatiu dels arbres. No obstant això, en els camps que ja es trobaven amb fruits madurs, mandariners i clementiners, essencialment, es van observar problemes de bufat, *creasing* o clareta, o caiguda de fruits, com pot ser el cas de les ortaniques i la nadorcott. Les mandarines i clementines a la Plana Baixa estaven en plena floració a l'abril, amb més del 50 % de flors obertes, i estaven començant a caure els pètals i quallant els primers fruits.

En les dues primeres setmanes de maig es van acabar de recol·lectar les mandarines híbrides nadorcott, orri i ortanique que quedaven a la Plana Alta, a la Plana Baixa i al Baix Maestrat, i així va finalitzar la campanya en el grup d'altres mandarines. Estava acabant la floració i es començaven a veure els fruits quallats. La floració va estar dins dels estàndards normals. S'hi van fer labors de poda en mandariners. Amb aquesta tasca, a més d'afavorir la formació, il·luminació i aireació de l'arbre, s'elimina part de l'alternança de producció del cítric, la qual cosa afavoreix la producció i qualitat dels futurs fruits. Va començar el seguiment del *Delottococcus aberiae*. En parcel·les amb danys de l'any anterior s'aconsella efectuar un control químic. Els tractaments s'han de fer en els primers estadis de desenvolupament, quan en el moment de fer el seguiment de la plaga s'observe que en el 10 % dels fruits hi ha almenys un cotonet viu. Una vegada fet el primer tractament, cal continuar controlant a partir del desé dia, i quan torne al llindar descrit anteriorment, tornar a fer una aplicació. Així, successivament, fins que el fruit assolisca els 3 cm. Mentre que, en parcel·les en què no es té constància de danys l'any anterior, es recomana examinar els fruits en desenvolupament.

A principi de juny es van fer labors de poda, es van aplicar herbicides i productes fitosanitaris contra pugons i es va dur a terme el segon tractament contra el cotonet de Sud-àfrica (*Delottococcus aberiae*) en mandariners i clementiners. Va començar a apreciar-se aquesta plaga, sobretot en parcel·les de clementiners, encara que a principi de juny de la campanya anterior el llindar era superior. A més, en mandariners i clementiners es va dur a terme el ratllat de les branques secundàries en el moment de la caiguda de pètals per a aconseguir un nombre més elevat de fruits quallats i evitar l'efecte anyívol dels cítrics. També es van fer empelts i un canvi varietal en plantacions poc rendibles. A mitjan juny, i depenent de la varietat, va començar el temps de la porgada.

Al juliol van acabar les labors de poda i es van fer labors d'empelt. Les varietats més sol·licitades van ser la tang gold i la clemenules. Al seu torn, també es van realitzar tractaments fitosanitaris contra aranyes, pugons i cotonet. Es va observar menys presència del *Delottococcus averiae* que en campanyes anteriors, ja que no es va poder determinar si va ser a conseqüència de l'efecte dels paranyes d'atracció i mort que els agricultors van posar-hi massivament o bé per la combinació dels últims tractaments fitosanitaris amb els paranyes. Les temperatures elevades van afavorir que l'arbre expulsara més fruits (porgada) del que és normal.

La calor del mes d'agost va obligar a incrementar les hores de reg perquè els arbres deixaren de porgar. A principi de mes hi havia plantacions que ja havien efectuat tres tractaments contra el cotonet de Sud-àfrica (*Delotococcus averiae*). Aquests tractaments són molt agressius amb la fauna útil, per la qual cosa han eliminat gran part dels depredadors de l'aranya roja, motiu pel qual es va observar més presència d'aquesta plaga. Les varietats primerenques van començar a virar de color i es van posar els primers caçamosques per a detectar el nivell de mosca de la fruita (*Ceratitis capitata*).

Al setembre pràcticament no havia començat la recol·lecció, ja que és minoritària la presència de satsumes i varietats extraprimerenques.

A principi d'octubre es va iniciar la recol·lecció de cítrics amb els primers talls de les varietats més primerenques de clementines com basol, cultifort, clemenrubí, marisol, oronules, esbal i orogrande. Això va suposar un retard d'uns 15 dies sobre el que seria una campanya normal. Les temperatures elevades i la poca diferència tèrmica entre el dia i la nit dels mesos anteriors es van mantindre a l'octubre, i això va afectar la qualitat, tant des del punt de vista del color com de l'equilibri entre sucre i acidesa. Quant a la clementina clemenules, van començar-ne els talls a la fi de mes, i es van fer passades a mesura que canviaven de color. La collita d'aquesta varietat s'estén durant tres mesos, entre unes zones i unes altres, per la qual cosa se la considera una varietat molt longeva. Es va apreciar una disminució del rendiment.

Van prosseguir al novembre els talls en la clementina clemenules, que és la varietat per excel·lència a la província. Aquesta mandarina es va portar a una cambra de frigoconservació uns dies perquè canviara de color, procés conegut com a desverdiment, encara que el color obtingut en cambra no és tan atractiu com el color resultant de la maduració natural del fruit. Aquest pas va ser necessari a causa de la falta de diferència tèrmica entre el dia i la nit. Les parcel·les on va començar la collita van ser aquelles en les quals els fruits cítrics mostraven un bon calibre i estaven lliures de plagues.

Durant el mes de desembre va continuar la recol·lecció de la clementina clemenules. Depenent de la zona de cultiu va finalitzar la collita en els últims dies del mes, com al Baix Maestrat, i en d'altres, es va allargar fins a principi de gener. Va començar a recollir-se alguna parcel·la de clementina hernandina, varietat tardana, que va presentar problemes de calibre. La collita de l'híbrid clemenvilla es va veure alentida per problemes d'alternària (*Alternaria alternata*), o taca marró dels cítrics, en algunes zones que es van veure perjudicades per les pluges puntuals però voluminoses, de mitjan novembre. L'hivern càlid i les poques precipitacions van provocar una gran incidència de la mosca de la fruita (*Ceratitis capitata*), i també que la pell de les clementines no adquirira la fermesa adequada.

- València: durant el mes de gener es van collir clementines tardanes, com clemenules i hernandina, així com mandarines híbrides nova, tang gold, mandanova, moncalina, queen, nadorcott i orri. Es va apreciar un cert retard en les dates de recol·lecció respecte a l'any anterior. En el cas de la mandarina híbrida nova, les precipitacions de la tardor van afavorir el desenvolupament d'alternària i moltes plantacions s'hi van veure afectades. Aquesta situació va reduir la quantitat de fruita comercialitzada.

Al febrer es va mantindre la recol·lecció de clementines tardanes com l'hernandina i mandarines híbrides com tang gold, orri, nadorcott i ortanique. La collita de mandarines de la segona part de la campanya es va caracteritzar per un ritme de tall molt lent a causa de l'escassa demanda. Aquesta situació es va observar, fins i tot, en varietats prèmium, com la tang gold. En aquesta varietat es van fer tractaments fitosanitaris per a millorar-ne la qualitat de la pell, en previsió que es mantinguera més temps en el camp, esperant una millora de la situació. En els camps en què va finalitzar la collita van començar els treballs de poda i trituració de la llenya. Els arbres ja estaven iniciant el nou cicle productiu. En algunes varietats de clementines ja es veien clarament els botons florals. La floració estava avançada respecte a l'any anterior. La benignitat de l'hivern semblava haver propiciat un ritme vegetatiu més ràpid.

Durant el mes de març va prosseguir la campanya dels mandariners híbrids amb la recol·lecció de les varietats safor, murina, murcott, garbí, fortune i ortanique, encara que per les pluges la collita va estar

quasi paralitzada. Els arbres que ja estaven sense fruita no van patir les conseqüències de les copioses precipitacions, no obstant això, en els que quedava fruita per collir sí que es van apreciar caigudes de fruita a terra. De la mateixa manera, en les varietats que ja tenien la flor oberta, l'excés d'humitat va provocar podridures.

En satsumes, clementines i mandariners híbrids, els arbres es trobaven, a l'abril, en el final de la floració, que va ser abundant, i les varietats més primerenques ja havien començat a quallar. En alguns casos, les precipitacions del mes, amb l'excés d'humitat consegüent, van donar lloc a podridures de pètals per fongs i per la falta de quallat. Va prosseguir durant el mes la collita de mandarines híbrides, com murcott, Garbí, fortune i ortanique. A causa de l'escassa demanda de cítrics observada des de començament d'any, la campanya es va allargar més que de costum.

Al maig es va observar en satsumes i clementines extraprimerenques l'estat fenològic de quallat i caiguda fisiològica de fruits. Les pluges dels mesos anteriors van provocar la caiguda de flors a causa d'infeccions per *Botrytis cinerea*. Quant a les plagues, la preocupació més gran la va causar el control del cotonet de les Valls (*Delottococcus aberiae*). A principi del mes, en clementines es va realitzar el segon tractament d'àcid gibberèl·lic per al quallat del fruit, 15 dies després del primer tractament. Es va aprofitar també per a lluitar contra el pugó i per a aplicar algun abonament foliar com el manganés. A la fi de mes es van iniciar els tractaments contra el poll roig de Califòrnia (*Aonidiella aurantii*), així com contra el pugó i la mosca blanca. En les parcel·les de clementiners que van tindre problemes d'aranya l'any anterior també es van aplicar acaricides per a l'aranya roja (*Tetranychus urticae*) i l'aranya marró (*Panonychus citri*).

Malgrat la floració abundant en la majoria de varietats, moltes flors no havien quallat. A més de les pluges de primavera, les elevades temperatures de mitjan juny havien fet caure fruits acabats de quallar. Les satsumes i les varietats extraprimerenques de clementines ja havien eixit del període de caiguda fisiològica de fruits, mentre que les restants estaven en un estat més o menys avançat de porgada.

Durant el mes de juliol, les satsumes, fonamentalment okitsu i iwasaki, havien assolit el 90 % de la grandària. En clementines primerenques, els fruits també es trobaven al voltant del 90 % de la grandària, mentre que les clementines de mitja estació havien arribat al 40 %. Els híbrids van prosseguir en caiguda fisiològica de fruits. En les plantacions de varietats primerenques es va dur a terme una aclarida manual per a eliminar fruits de menys calibre o amb algun defecte. També es van dur a terme tractaments puntuals amb el minador en plantacions joves i en les de clementiner en què la recol·lecció es fa amb fulla. Es van mantindre els tractaments contra el poll roig de Califòrnia (*Aonidiella aurantii*) i contra la mosca blanca (*Dialeurodes citri*).

Es va observar, a l'agost, el canvi de color en les clementines extraprimerenques, com orogròs i clemenrubí, i en satsumes, com okitsu i iwasaki. Altres varietats primerenques com les clementines marisol i oronules arribaven al calibre definitiu. La grandària dels fruits era un poc xicoteta per a l'època. Va caldre augmentar la dosi de reg per les altes temperatures, però aquest increment no va ser suficient, en general, per a millorar-ne el calibre. Van prosseguir els tractaments contra la segona generació del poll roig de Califòrnia (*Aonidiella aurantii*). Les plantacions de clementines que van tindre problemes d'aranya l'any anterior, també es van tractar amb acaricides i contra la mosca blanca. Per a combatre el cotonet de Sud-àfrica (*Delottococcus aberiae*) es van dur a terme diverses actuacions, entre les quals hi ha tractaments amb oli de parafina i un insecticida a base de spirotramat, així com control de formigues amb la finalitat d'evitar la propagació de la plaga. També va començar el control de la *Ceratitis capitata* en varietats extraprimerenques i primerenques amb mosquers.

Durant el mes de setembre es van collir les satsumes com iwasaki, clausellina i okitsu. A conseqüència de la calor, es va observar bastant de clevillat o badat (*splitting* o *cracking*), és a dir, obertures; clevillat en clemenvilles, però també en altres varietats, encara que de manera residual. Es va apreciar menys presència de cotonet que en la campanya anterior. A mitjan mes es van iniciar els talls de les varietats extraprimerenques de clementines com la clemensoon o clemenclara.

El mes d'octubre es va observar un bon ritme de tall en clementines. En les varietats primerenques com marisol, oronules, arrufatina o esbal, s'estava fent una primera passada, i es va triar la fruita més madura. En relació amb les varietats extraprimerenques i les satsumes, la recol·lecció estava pràcticament finalitzada. Durant l'última setmana del mes es va iniciar la recol·lecció de la clementina clemenules en les zones més primerenques i en cada hort es van triar els fruits més madurs. Altres varietats, com l'híbrid clemenvilla, ja estaven canviant de color i avançaven cap a la maduració. Les plagues estaven bastant controlades, excepte la *Ceratitis capitata*, per la qual cosa es van realitzar tractaments amb esquer. Les temperatures eren una mica més elevades que l'any anterior, la qual cosa va afectar el canvi de color, que estava retardat.

Durant el mes de novembre estava molt avançada la collita de clementines primerenques com oroval, oronules o clemenrubí i en la satsuma owari. Va prosseguir la campanya de clementines de mitja temporada, com clemenules i oronules a bon ritme. Els forts vents van originar defoliacions, desbrancament i caigudes de fruits a l'Horta Nord. Va continuar la fase d'engrossiment i de canvi de color en clementines tardanes com l'hernandina o la kara. Es van iniciar les aplicacions en camp per a evitar l'aigüalit dels cítrics, així com per a conservar la pell i previndre l'abscisió del fruit madur quan acaba el viratge del color.

A mitjan desembre, la recol·lecció de mandarines de mitja temporada com la clemenules estava pràcticament conclosa. Es va donar per finalitzada la campanya de satsumes. Quedaven per recollir les clementines tardanes com hernandina o l'híbrid ortanique. La falta de mandarines per a cobrir la demanda va fer que s'iniciara amb força la collita de varietats de segona temporada com l'híbrid clemenvilla, en el qual es va apreciar una producció inferior a la d'altres campanyes. També es van iniciar anticipadament els talls de la mandarina híbrida tang gold.

Taronger

- Alacant: el mes de gener, el ritme de recol·lecció de la taronja navelina va ser lent en l'últim tram de campanya, amb problemes d'excés de maduresa o deficiències per clareta en la pell. Van augmentar els rebutjos fins a superar el 25 % a final de mes al Baix Segura, quan ja s'havia fet el 90 % de la collita. A la Marina Baixa va concloure la campanya i una part important de la producció es va destinar a indústria. En aquesta comarca també es va agafar la taronja sal·lustiana a ritme lent i amb fruita de menys qualitat. La campanya va acabar en els últims dies del mes.

Al febrer, al Baix Segura va finalitzar la recollida de taronja navelina, amb percentatges de rebuig entre el 25 % i el 30 %, i va començar la de la taronja lane late amb un ritme de tall que va augmentar. A la Marina Alta, les altes temperatures van accelerar la maduració d'aquesta varietat en algunes parcel·les, i també es van observar fruits afectats per clareta en la pell.

Va prosseguir al març la collita de la taronja nàvel lane late al Baix Segura, a la Marina Alta, al Baix Vinalopó i a l'Alacantí, on va augmentar la proporció de taronges amb clareta a causa de les humitats i hi van aparèixer els primers fruits afectats per aigüalit dels cítrics.

A la Marina Alta va continuar durant l'abril la recol·lecció de taronja lane late a un ritme lent perquè la qualitat dels fruits va ser baixa a causa de defectes per excés de maduresa i aigüalit dels cítrics. A final de mes s'havia collit el 85 % de la producció. Es van iniciar els talls de la taronja València late, que es va collir amb una grandària superior a 65 mm i la major part dels fruits van tindre condicions òptimes de qualitat i maduresa. Al Baix Vinalopó va finalitzar la collita de la taronja nàvel powell. Es va apreciar una intensa floració i hi va haver la necessitat de controlar les colònies de pugons.

Durant el mes de maig va concloure la campanya de la taronja rubí València. Va finalitzar també la recollida de lane late i nàvel powell, mentre que la varietat chislett va tindre un gran minvament, i va ser destinada, en part, a indústria. Es va mantindre la collita de València late a ritme lent amb preferència per calibres superiors a 65 mm. La major part de la fruita va tindre condicions òptimes de maduresa, encara que va augmentar la proporció de taronges amb deficiències per clareta.

Es va mantindre al juny la campanya de les varietats tardanes de taronja com nàvel powell, valència late i midnight, a ritme lent. En la segona quinzena es va apreciar un percentatge alt de taronges amb excés de maduresa. Només en la taronja midnight, els fruits van ser de bona qualitat i la major part es va destinar a cambres de conservació perquè hi va haver poca demanda.

Al juliol es va ultimar la recol·lecció de les taronges valència late i valència midnight. Es van fer tractaments contra la mosca blanca, el cotonet, el poll roig de Califòrnia i l'aranya roja.

A l'agost i el setembre va prosseguir l'aplicació d'herbicides, la sega mecànica de males herbes i els tractaments contra les plagues com ara l'aranya roja, el cotonet, el trips de l'orquídia i la mosca blanca, encara que amb una activitat escassa a causa de les altes temperatures.

A mitjan octubre van entrar en producció les taronges del grup nàvel, principalment la taronja navelina, de la qual es van seleccionar els fruits de més de 70 mm i que havien iniciat la coloració de la pell. La fruita es va destinar a cambres de desverdiment per un període de 6-7 dies. Es van mantindre els tractaments contra l'aranya roja, el cotonet, el trips de l'orquídia i el poll roig de Califòrnia.

Durant el mes de novembre es va collir la taronja navelina, en què es va incrementar el ritme de tall i es va iniciar la recol·lecció a arbre net perquè amb el descens de les temperatures nocturnes les taronges havien virat de color. Es van seleccionar els fruits amb dimensions superiors a 67 mm. La fruita va continuar introduint-se en cambres de desverdiment, encara que durant menys temps (4 dies). La segona setmana del mes van començar els talls de la taronja sal·lustiana en les zones més precoces de la Marina Alta. Va prosseguir l'engrossiment en altres varietats de taronja com la nàvel chislett.

Es van iniciar al desembre els tractaments per a contindre la caiguda dels fruits de segona part de la campanya com nàvel lane late, nàvel powell i valència late. A la fi de mes es van donar les últimes passades de la taronja navelina, amb menys producció que en altres campanyes. La taronja es trobava en un estat de maduresa apropiat i es van observar fruits amb clareta. Quant a la sal·lustiana, es va collir a un ritme lent. Els fruits van tindre una maduresa i qualitat bones.

- Castelló: a principi de gener quedava molta navelina per collir en camp, van finalitzar els talls a mitjan mes a la Plana Baixa i es va donar per conclosa la campanya a la província. En la taronja Washington nàvel van començar els talls a l'inici de l'any i van concloure a final de mes. La campanya de taronges blanques es va iniciar amb la varietat sal·lustiana.

Els últims dies de febrer va començar la recol·lecció de la nàvel lane late a la Plana Alta a un ritme lent, a causa de la presència en els mercats d'altres taronges procedents de tercers països. La recollida de la taronja sanguinel·li es va mantindre durant el mes. Quant a les taronges blanques va continuar la collita de la varietat sal·lustiana.

Al març van continuar els talls de la taronja lane late a un ritme lent a causa de les precipitacions constants. La pluja, en principi, no va causar danys en camp perquè va ser contínua i moderada, encara que hi va haver termes municipals amb molta acumulació d'aigua. No s'hi va observar tant de cotonet de Sud-àfrica com en anys anteriors. Per a la lluita contra aquest en l'àmbit de la gestió integrada de plagues, s'intenta provar, per mitjà del mètode de control clàssic, la introducció i l'alliberament del parasitoide *Anagrus averiae*. També s'intenten reduir les poblacions per mitjà de paranys d'atracció i mort, i amb la utilització de feromones. Mentre que, en l'àmbit de tractaments fitosanitaris, la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica recomana les matèries actives següents: spirotetramat, oli parafínic, acetamiprid i sulfoxaflor.

Les varietats de taronja que es trobaven en fase d'engrossiment de fruits a l'abril, com és el cas de les valències, es van veure molt beneficiades per les pluges de la fi de març i principi d'abril, que van contribuir a l'augment del calibre, i aquesta és una de les qualitats més apreciades i que els donen més valor comercial. El mes va ser poc propici per a la recol·lecció de cítrics o per a les labors de poda, trituració o preparació de terreny per a efectuar noves plantacions, per l'excés d'humitat en el terreny, que impedièren que es feren treballs en el camp. A la Plana Baixa es va observar molta

variabilitat de població de *Delottococcus aberiae* en diferents parcel·les. No es va detectar en les flors, tampoc es van apreciar molts mascles en els paranys de feromones.

Les precipitacions que es van donar al març i a l'abril van contribuir a augmentar el calibre de grup de les taronges, una qualitat molt valorada en aquesta mena de cítrics. En el grup de taronges blanques es va iniciar al maig la recol·lecció de les valències, i es van seleccionar els fruits amb bon calibre, per la qual cosa es va quedar fruita sense agafar. Es van mantindre els talls en les taronja nàvel powell, chislett summer i barnfield. Aquesta última varietat es caracteritza pel sabor considerable que té, la textura carnosa i el suc abundant. En totes aquestes es van buscar bons calibres.

A mitjan juny van començar els treballs de poda en tarongers. Posteriorment, es va procedir a la trituració de les restes en les parcel·les que permetien aquesta labor. La tercera setmana va produir un ascens de temperatura que va provocar una caiguda excepcional de fruits, que va disminuir les expectatives sobre la collita.

El mes de juliol es va caracteritzar per temperatures molt elevades. Això va afavorir la proliferació de la plaga de l'aranya roja (*Tetranychus urticae*). Aquest desenvolupament va ser facilitat, en part, perquè les matèries actives emprades per a lluitar contra el cotonet de Sud-àfrica (*Delottococcus averiae*) van afectar els depredadors naturals de l'aranya roja. Això va obligar a realitzar tractaments per a controlar-lo. En varietats de taronja de mitja estació va finalitzar la caiguda fisiològica de fruits.

Durant el mes d'agost, les taronges primerenques com navelina i newhall havien arribat al 90 % de la grandària final i presentaven un color verd fosc. Altres taronges de mitja estació es trobaven amb els fruits al 40 % de la grandària. Mentre que les taronges tardanes estaven amb la caiguda fisiològica de fruits i, en alguns casos, havien assolit el 40 % de la grandària definitiva.

En taronges primerenques es va apreciar al setembre el canvi de color. En les taronges de mitja estació, el fruit presentava pràcticament la grandària d'aquest, mentre que les taronges tardanes havien finalitzat la caiguda fisiològica. Els fruits d'aquestes últimes presentaven un color verd fosc i una grandària per damunt del 40 % de la grandària d'aquests.

En taronges primerenques, com la navelina, es va apreciar a l'octubre que havia arribat a la grandària final i el fruit estava canviant el color, encara que no havia assolit el color característic. A conseqüència dels tractaments realitzats per a evitar la proliferació del cotonet de Sud-àfrica (*Delottococcus averiae*), algunes parcel·les es van veure afectades per l'aranya roja (*Tetranychus urticae*), que va causar una defoliació en els arbres i els va restar vigor, fet que va repercutir en el calibre dels fruits.

Durant el mes de novembre es va apreciar que alguns camps s'havien deixat de cuidar per problemes de cotonet, d'aranya, i principalment, per la falta de rendibilitat del cultiu, agreujada per l'increment del preu de l'aigua, els combustibles, els fertilitzants, els fitosanitaris, etc. Les taronges primerenques ja havien madurat completament i s'estaven collint, mentre que les de mitja estació i les taronges tardanes ja havien arribat a la grandària definitiva i començava el canvi de color.

Va continuar al desembre la recol·lecció de la taronja blanca sal·lustiana. Aquesta varietat és de les varietats preferides per a fer suc, per la grandària, el sabor i la suculència. Quant al grup de les nàvel, es va mantindre la collita de la taronja navelina.

- València: durant el mes de gener va prosseguir la collita de la taronja navelina. En aquesta varietat, l'elevada producció, el baix calibre i l'alta incidència de negreta van ocasionar que una part dels fruits es destinara a la indústria. Va continuar la collita de varietats de taronja com sal·lustiana, washington nàvel, caracara, navelate i nàvel foios. A final de mes va començar la recol·lecció de les varietats nàvel lane late i valència late.

Al llarg del mes de febrer es va recol·lectar la taronja nàvel lane late, nàvel late i sanguinel·li. Aquestes varietats es van veure afectades en algunes zones per la negreta. També es va collir la taronja navelina. La majoria d'aquesta producció es va destinar a l'exportació. Les altes temperatures del mes van propiciar l'avançament de la brotada i de la floració. En algunes parcel·les que van tindre

problemes l'any anterior amb el cotonet de Sud-àfrica es va realitzar el control biotecnològic mitjançant paranys d'atracció a raó de 450 paranys/hectàrea, a base de piretrines i feromones, amb l'objectiu de controlar els *Delottococcus aberiae*, *Aonidiella aurantii* i *Planococcus citri*. Aquesta autorització és excepcional i s'hi va poder aplicar des de l'1 de febrer fins al 26 de maig del 2022.

Es va iniciar al març la poda dels cítrics al mateix temps que es recol·lectaven les varietats més tardanes. Les dues labors es van haver d'interrompre a causa dels temporals de pluja continuada durant el mes. Es van collir a un ritme lent la taronja nàvel lane late i la sanguineli. La fruita pendent de collir va aguantar prou bé, excepte en varietats molt sensibles, com la sanguineli, en què es van observar caigudes de fruits a terra. En les varietats en què la flor ja estava oberta, la humitat abundant va provocar podridures. Les pluges, en general, van ser beneficioses per al cultiu. No obstant això, en les zones amb terrenys de textura argilènica, les embassades van ser molt importants en temps i quantitat, amb possibles problemes d'asfíxia radicular. En aquests casos es van recomanar tractaments amb productes a base de coure si la fruita estava encara en fase de maduració, com en les taronges del grup valència. També es van aconsellar aplicacions via foliar amb productes de sofre i sistèmics.

Durant el mes d'abril es va recol·lectar a ritme lent la taronja lane late, així com les varietats tardanes de taronja, com valència late, nàvel chislett i nàvel powell. Quant a les plagues, es va observar presència de mosca blanca i es va fer necessari efectuar-hi tractaments. També es va apreciar el trips de l'orquídia i el cotonet de Sud-àfrica. A final de mes van començar els tractaments per a controlar aquesta última plaga en algunes zones, com el Camp de Morvedre, on es van veure camps amb paranys d'atracció i mort que permeten baixar la població de mascles. Les taronges de mitja estació es trobaven en plena floració, mentre que estava començant en les tardanes.

Durant el mes de maig, la recol·lecció de varietats tardanes va continuar amb dificultats pels problemes ocasionats per les inclemències climàtiques dels mesos anteriors i per la baixa demanda. En moltes plantacions de varietats del grup de les valències, la fruita va ser rebutjada per problemes d'aigualit dels cítrics i taques en la pell i la major part de la fruita es va destinar a indústria. Per a la nova campanya es va observar una elevada irregularitat de collita entre unes plantacions i altres. En navelina, nàvel lane late i nàvel powell el percentatge de fruits quallats va ser baix.

A conseqüència dels problemes de comercialització de la campanya, en les varietats tardanes de taronja, el mes de juny es van observar horts sense agafar, amb la fruita de la campanya passada deteriorant-se, junt amb fruits d'aquesta campanya que ja tenien una bona grandària.

Al juliol, les taronges del grup blanques, com la valència late, estaven acabant la caiguda fisiològica i els fruits havien assolit el 40 % de la grandària final. En el grup nàvel, les navelines havien arribat també al 40 % de la grandària, mentre que les varietats més tardanes com la nàvel late i lane late estaven finalitzant la caiguda fisiològica de fruits. Es van fer tractaments d'estiu com el de la segona generació del poll roig de Califòrnia (*Aonidiella aurantii*) i contra el trips de l'orquídia (*Chaetanaphothrips orchidii*).

Durant el mes d'agost el fruit es va observar en creixement. Les varietats més primerenques com Newhall i navelina estaven arribant a la grandària final i les més tardanes, a mitjan mes. Van prosseguir els tractaments fitosanitaris d'estiu contra plagues.

Les taronges navelina i newhall van assolir, al setembre, la maduresa del fruit en algunes zones. En altres varietats com la washington nàvel, nàvel foios, nàvel lane late o valència late, el fruit havia arribat al 90 % de la grandària final. Les pluges caigudes durant el mes van ser beneficioses per al cultiu.

Les taronges més primerenques com navelina i newhall van començar a recol·lectar-se a l'octubre. En altres varietats de mitja estació s'havia assolit el 90 % de la grandària final del fruit i en les tardanes, al voltant del 40 %.

Durant el mes de novembre es va generalitzar la recollida de la taronja navelina a bon ritme. A la Ribera Alta es van detectar forts atacs de negreta provocats per la mosca. Va prosseguir la fase d'engrossiment i el canvi de color de les taronges tardanes com la nàvel late i lane late.

Al desembre va continuar la campanya de la taronja navelina a ritme més ràpid del que era habitual a causa de la baixa producció, també s'estava recollint la taronja sal·lustiana. En algunes parcel·les de taronja lane late i del grup València, es van realitzar aplicacions en camp amb fitoreguladors per a la conservació de la pell i per a evitar la caiguda del fruit madur.

Llimera

- Alacant: al gener es va recol·lectar la llima fina al Baix Segura, que va arribar aproximadament al 68 % de la collita recol·lectada a final de mes. Els nivells de rebuig es van situar en el 30 %.

Al Baix Segura, quan va finalitzar febrer, s'havia collit el 80 % de la llima fina. El ritme de tall es va mantindre i la majoria de les llimes recol·lectades van tindre una qualitat apropiada. La proporció de rebuig i segones qualitats es va situar en màxims la tercera setmana, entre el 30 % i el 40 %, encara que posteriorment es va reduir perquè hi havia menys calibres grans.

Van prosseguir els talls de la llima fina al Baix Segura durant el mes de març. La collita estava quasi conclosa quan va acabar el mes i hi van aparèixer els primers fruits afectats per aigualit dels cítrics. Al Baix Vinalopó es van mantindre els talls en la llima verna.

A final d'abril s'havia recol·lectat quasi tota la producció de llima fina al Baix Segura, amb una proporció de rebuig que augmentava, del 40 % al 50 %, a causa de l'excés de maduració i aigualit dels cítrics. A mitjan mes es va iniciar la recollida de la llima verna al Baix Segura i a la Marina Baixa a arbre net, amb un ritme de tall reduït.

Va prosseguir, al maig, la recol·lecció de la llima verna al Baix Segura, el Baix Vinalopó i la Marina Baixa, amb un ritme de tall lent que es va estabilitzar a la fi de mes amb una proporció de rebuig del 20-30 %. La primera setmana del mes va concloure la collita de la llima fina al Baix Segura.

Es va mantindre al juny la collita de la llima verna a un ritme lent al Baix Segura, on, a final de mes, ja s'havia agafat el 80 % de la collita.

Al Baix Segura i la Marina Baixa va anar finalitzant la campanya de la llima verna fins que va acabar el mes de juliol. Es van seleccionar els fruits de millor qualitat en el camp. Va començar la campanya de la llima verna tardana amb un ritme de tall que va continuar augmentant. Es van donar proporcions de rebuig del 40-50 %.

Al llarg del mes d'agost va anar augmentant el ritme de recol·lecció de la llima fina tardana fins que va concloure en els últims dies del mes i es va collir la llima verna tardana.

El mes de setembre es va fer la primera passada de la llima fina a les parcel·les més precoces empeltades en *macrophylla* que tenien fruita d'una grandària superior als 60 mm. El ritme de tall va ser baix. L'última setmana del mes va concloure la campanya de la llima fina tardana, amb una bona qualitat de fruits, però amb un predomini de calibres xicotets.

El mes d'octubre va prosseguir al Baix Segura la primera passada de la llima fina en les parcel·les més precoces empeltades en *macrophylla* que disposaven de fruits més grans. El ritme de tall va ser baix. Al Baix Vinalopó a principi de mes va concloure la recollida de la llima fina i, al final, la de verna tardana.

Al final del mes de novembre s'havia recol·lectat el 18 % de la producció de llima fina que es va portar a desverdiment durant 6 dies.

Quan va acabar desembre s'havia recollit el 45 % de la producció de llima fina. El nombre de dies en cambres de desverdiment va passar de 5-6 a principi de desembre a 1-2 en l'última setmana.

Aranger:

- Alacant: a final de gener s'havia collit el 85 % de la producció pomelo star ruby del Baix Segura. El ritme de recol·lecció va ser alt. Es va seleccionar fruita de calibre 90-100 o superior.

Al Baix Segura, al febrer, van prosseguir els talls del pomelo star ruby, el ritme va augmentar al llarg del mes i es va arribar al 90 % de la producció. Es van fer les últimes passades a arbre net. La grandària de la fruita va ser superior a 90-100 mm. La proporció de rebuig va ser molt baixa. Al març va finalitzar la campanya de pomelo star ruby al Baix Segura.

La segona setmana d'octubre va començar al Baix Segura la primera passada en les parcel·les més precoces, i es van seleccionar els fruits que estaven iniciant la coloració i superaven els 92 mm.

Va prosseguir la collita de pomelo roig al novembre. Els fruits es van destinar a cambra de desverdiment durant un període de 3 a 4 dies.

Es va mantindre la recol·lecció de pomelo roig a un ritme baix durant tot el mes de desembre; es van seleccionar els fruits més grans i es van posar en cambres de desverdiment durant un període de 2-4 dies. El mes va acabar amb el 40 % de la producció collita.

FRUITERS

Fruiters de llavor

Pomera

- Alacant: al març, a l'Alacantí, el cultiu es trobava encara en gemma d'hivern, mentre que a l'Alt Vinalopó, al Comtat i a l'Alcoià, a final de mes es van començar a observar els primers botons florals.

En les zones productores principals, les gelades de la matinada del dia 3 d'abril van afectar les primeres flors obertes de les pomeres. A l'Alt Vinalopó, zona productora principal, la poma golden va estar en floració durant el període, mentre que la royal gala i la fuji van assolir el quallat. L'alta humitat va augmentar el risc de motejat. S'hi van dur a terme les primeres captures de carpocapsa. A l'Alacantí i al sud de l'Alcoià, en l'àrea de la Sarga i voltants, la gelada va provocar danys a les varietats roges en les zones més baixes, mentre que d'altres, com la royal gala o fuji, no van patir tantes incidències.

Al Comtat, l'Alcoià, l'Alt Vinalopó i l'Alacantí es va observar, al maig, l'engrossiment de les pomes. A l'Alt Vinalopó, els dies de pluja persistent durant la floració van ocasionar un quallat irregular.

Al juny, les pomes es van continuar desenvolupant en les comarques productores. En l'àrea de l'Alacantí es va observar un poc de motejat, poc significatiu, i va continuar la pressió de carpocapsa a l'Alt Vinalopó. Encara que algunes varietats van presentar una producció similar a la de la campanya anterior, en zones determinades hi va haver molta irregularitat.

Al juliol va prosseguir el creixement dels fruits. En l'àrea nord de l'Alacantí, el graníssol del dia 6 va afectar greument la collita. Es va mantindre la presència de carpocapsa a l'Alt Vinalopó, on hi havia preocupació per la influència de la calor en el color en varietats com royal gala.

A l'Alacantí va començar a l'agost la recol·lecció de les varietats més precoces de poma. A l'Alt Vinalopó es va agafar la varietat gala, amb calibres baixos a causa de la maduració ràpida derivada de la climatologia del mes, que va originar clevillaments en el peduncle i falta de color per haver-hi menys oscil·lació tèrmica entre el dia i la nit. Les varietats golden i granny smith estaven madurant. Sanitàriament, es van mantindre acceptables els llandars de carpocapsa (*Cydia pomonella*), mosca de la fruita (*Ceratitis capitata*) i aranya roja (*Panonychus ulmi*). A les comarques del Comtat i de l'Alcoià, la poma roja de Beneixama i Perelló van assolir pràcticament la grandària final.

El graníssol del dia 30 d'agost va afectar una part important de la producció de l'Alacantí, on es va iniciar al setembre la collita de les pomes royal gala, starring i golden. Igualment, va provocar incidències al sud de l'Alcoià, on es van collir aquestes varietats, la fruita deteriorada de les quals es va destinar a indústria a principi de mes. A l'Alt Vinalopó va continuar la collita de la varietat golden

i va començar la de fuji. Les altes temperatures van provocar que la fruita madurara ràpidament, la qual cosa va provocar un calibre i una qualitat més baixos. A la varietat granny Smith li faltava poc per a collir-se. Sanitàriament, no hi va haver incidències destacables i es van mantindre uns llindars acceptables de carpocapsa, mosca de la fruita i aranya roja. Al Comtat i a l'Alcoià es va produir al llarg del mes la maduració de la roja de beneixama i perelló.

A l'Alt Vinalopó va acabar a l'octubre la campanya de les pomes granny smith i fuji. La granny Smith es va agafar a principi de mes; la maduració va ser ràpida a causa de les altes temperatures, i això va provocar baixos calibres. La varietat fuji es va collir al llarg del mes amb millors resultats, la grandària va augmentar gràcies a les precipitacions de principi d'octubre, mentre que la coloració va augmentar per l'oscil·lació tèrmica entre nit i dia. Una vegada finalitzada la campanya, el balanç de producció va ser molt inferior al d'un any normal. Al Comtat i a l'Alcoià es van recol·lectar al llarg del mes les pomes fuji, verda donzella i red delicious, així com la roja de Beneixama i les Perelló. En general, les produccions van ser similars a les de l'any passat, excepte en la zona de Penàguila i Alcoi, on el sinistre de la pedra del dia 30 d'agost va provocar la pèrdua de tota la collita. A la Marina Alta va començar la recollida de les perelló a la Vall d'Ebo i a la Vall d'Alcalà l'última setmana del mes. El calibre va ser bo malgrat la calor estival. A l'Alacantí va acabar la collita de les pomes més tardanes.

Al Comtat i a l'Alcoià en diverses varietats de pomera es va dur a terme la poda i els tractaments fitosanitaris per al motejat al novembre. A l'Alcoià va acabar la recol·lecció de la poma fuji i de la roja de Beneixama la segona setmana del mes. A l'Alt Vinalopó va concloure a principi de mes la de la varietat tardana fuji, amb una reducció important en la producció.

Al desembre es van generalitzar les labors de poda, els tractaments d'hivern, les aportacions de matèria orgànica, l'adobament i l'eliminació d'arbres morts per a replantació a la primavera, entre d'altres. L'acumulat d'hores fred era molt baix respecte a altres anys, la qual cosa podria arribar a afectar la brotada primaveral.

- Castelló: a la província hi ha poca superfície d'aquest grup de cultius; l'estat fenològic durant el mes de febrer era de 00, letargia (gemmes foliars i florals, tancades i cobertes d'escates de color marró fosc), segons l'escala BBCH.

Les precipitacions de març van ocasionar un excés d'humitat que va provocar alguns danys fúngics o fisiològics en certs cultius. En la majoria dels fruiters de llavor la pluja va originar la caiguda de flors, ja que es trobaven fonamentalment en estat fenològic 6, que segons l'escala BBCH es refereix a floració.

A l'Alt Palància, l'excés d'humitat del mes d'abril va provocar en la pera ercolina i en la pera castell la pèrdua de gran part de la floració que tenien els arbres, ja que l'estat fenològic era 60 (floració o primera floració).

Els cultius començaven a fructificar i iniciaven la maduració al maig. A conseqüència de les condicions climàtiques, la volada de l'arna (*Carpocapsa pomonella*), que normalment es produeix a l'abril, es va veure retardada. Per la qual cosa, al maig es van observar les postes d'aquesta plaga en els fruits.

Les temperatures elevades van ser quasi contínues des de la tercera setmana de juny, la qual cosa va provocar un avançament en la maduració, però amb un calibre comercial més baix. També s'hi va apreciar al juliol un decaïment en el fullatge i la presència de psil·la (*Cacopsylla pyri*) en perera.

El mes d'agost va ser especialment calorós i sec, la qual cosa va induir a accelerar el pas de maduresa de consum al començament de la senescència en algunes espècies que tenien molt avançat l'estat de maduresa. L'escassetat de pluges va ocasionar falta de calibres.

L'estat fenològic majoritari dels fruiters de llavor al setembre era el de maduració de fruit (8) i, en la majoria dels casos, ja s'havien recol·lectat. El mes va ser especialment calorós i sec, la qual cosa va induir a accelerar el pas de maduresa de consum al començament de la senescència en algunes espècies. L'escassetat de precipitacions va provocar calibres baixos.

Octubre, igual que els mesos anteriors, es va caracteritzar per ser extremadament càlid. Això va afavorir el desenvolupament de fongs que són freqüents a la tardor.

Al novembre, el Servei de Sanitat Vegetal de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica va recomanar parar atenció davant de possibles atacs de corcó (*Cossus cossus*), insecte que presenta un cicle de vida de dos anys. La presència d'aquest es fa visible en la base del tronc, on s'observa una mescla de serradures i excrements que expulsa la larva. Per a controlar la plaga són necessaris mitjans mecànics.

Durant el mes de desembre, per tal de garantir la fructificació i no comprometre la recol·lecció futura, es va dur a terme un tractament d'hivern per a controlar i reduir els atacs que es pogueren donar de plagues o malalties com són el poll de San José (*Quadraspeidiotus perniciosus*), els pugons (*Myzus persicae* i altres), l'abonyegat (*Taphrina deformans*), l'aranya roja (*Panonychus ulmi*), l'oïdi (*Sphaerotheca pannosa*, *Podosphaera tridactyla*) o la psil·la (*Cacopsila pyri*).

- València: al Racó d'Ademús, les pomeres estaven en repòs vegetatiu al gener, amb les gemmes d'hivern. Es va fer alguna labor de sega de l'herba, així com de condicionament de les séquies de terra. En alguna parcel·la es van fer podes, també es va observar alguna arrancada de plantacions velles o poc rendibles.

Les pomeres del Racó d'Ademús van continuar en repòs vegetatiu al febrer, amb les gemmes d'hivern. Van continuar les podes de manera intensa, atesa la proximitat de la primavera.

Al Racó d'Ademús, l'estat fenològic de la pomera al maig era el J (engrossiment del fruit). No s'hi apreciava molta collita al juny, especialment en l'autòctona esperiega. No s'hi van observar atacs de la carpocapsa, però sí de motejat a conseqüència de les humitats. S'estava produint una segona caiguda de fruits. En aquesta comarca, les pomeres havien assolit al juliol el 70 % de la grandària final, aproximadament. En les varietats roges i golden es va apreciar una bona collita, afavorida per l'ambient sec que evita la proliferació de malalties. En canvi, en varietats autòctones com l'esperiega, la producció era inferior. L'episodi de graníssol esdevingut a principi de mes al municipi d'Ademús va produir un minvament en la collita de pomes.

Al Racó d'Ademús, les pomeres de les varietats golden i fuji es van començar a collir al setembre.

Nisprer

- Alacant: a la Marina Baixa, l'estat fenològic el mes de gener va anar des del final de la floració, pètals caiguts, fins als fruits amb el 80 % de la grandària final (estat fenològic 69H a 78). Van prosseguir les labors de poda i d'eliminació de rams florals.

Al febrer, les varietats primerenques van entrar en color (estat fenològic 69E-78).

A la Marina Baixa es va iniciar la recol·lecció els últims dies de març, amb unes tres setmanes de retard, amb la fruita de bon calibre i, en general, una bona qualitat, encara que es va observar puntualment taca porpra.

El cultiu va continuar, a l'abril, la recol·lecció a un ritme lent, i es va retardar unes tres setmanes respecte a campanyes anteriors. Les pluges van originar danys puntuals per clevillat i van deteriorar-ne la pell.

Va finalitzar la recol·lecció al llarg del mes de maig, i es va produir un percentatge de pèrdues destacable a causa de la taca porpra i el clevillat del fruit, així com per les dificultats derivades de l'escassetat de mà d'obra disponible en aquestes dates.

Finalitzada la campanya al juny en pràcticament totes les parcel·les, durant el mes es va sotmetre l'arbre a estrés hídric i es van iniciar les podes. El balanç de campanya va ser lleugerament inferior a una normal.

Els arbres estaven en plena floració a l'octubre, mentre que es va avançar en la poda i en l'eliminació dels botons florals. Va prosseguir al novembre la floració a la principal comarca productora i es va mantindre la poda i l'eliminació dels botons florals.

A la Marina Baixa estava acabant la floració al desembre. A causa de les temperatures elevades es va observar molta disparitat de fases, arbres en flor i altres amb els fruits bastant desenvolupats. Algunes varietats primerenques ja tenien fruits quasi madurs.

- Castelló: aquest cultiu a la província de Castelló es troba, principalment, als municipis de Segorbe i Castellnovo, a la comarca de l'Alt Palància. Es va observar al gener un estat fenològic 69-70, amb tots els pètals caiguts i amb els primers fruits que començaven a quallar.

L'excés de precipitacions i, per tant, d'humitats del mes de març, va fer proliferar malalties fúngiques i criptogàmiques que van provocar caiguda de fulles i fruit, així com fruits afectats. El cultiu es trobava amb el fruit en creixement, concretament en l'estat fenològic 73 (segona caiguda de fruits).

La varietat algerie, més primerenca, va patir les gelades de final de gener, i això, sumat a l'excés d'humitat d'abril, en va suposar un minvament important. La varietat tardana tanaka també es va veure danyada per les baixes temperatures del mes de març. L'estat fenològic a l'abril a l'Alt Palància era de 74 (fruits que arribaven a 40 mm de diàmetre). La producció va ser baixa en les varietats primerenques. L'estat fenològic a l'Alt Palància a final de maig era el 86, pràcticament amb la maduresa òptima per a una recol·lecció immediata.

Les varietats tardanes que van acusar menys les condicions meteorològiques adverses dels mesos anteriors es van recol·lectar durant les primeres setmanes de juny. L'estat fenològic a l'Alt Palància a final de juny era 10 (inici del creixement de les fulles) i 11 (primeres fulles desplegant-se).

A l'Alt Palància, al juliol i a l'agost es va començar a observar la formació de les gemmes d'hivern.

Al setembre es van apreciar ja les gemmes unflades en el cultiu de nispro de l'Alt Palància.

El mes d'octubre es va apreciar la plena floració i les primeres abelles pol·linitzadores.

La floració en el cultiu del nispro a l'Alt Palància, al desembre, va continuar el desenvolupament habitual, ja que no es van produir gelades durant el mes. El cultiu estava en estat fenològic de caiguda de pètals.

Perera

- Alacant: al llarg del mes de març es va produir la floració de les pereres a les comarques del Vinalopó Mitjà i l'Alt Vinalopó.

A l'Alt Vinalopó, zona productora principal, malgrat que no hi va haver un quallat òptim, s'esperava una collita normal.

Les pereres es trobaven al maig en fase d'engrossiment sense veure's afectades per les gelades, però els dies de pluja continuada durant la floració van ocasionar un quallat irregular que en va poder minvar la producció. S'hi va detectar una presència de psil·la (*Cacopsilla pyry*) i se'n va fer un seguiment.

A l'Alt Vinalopó es va procedir a collir les varietats primerenques de peres, com la santjoanera, amb rendiments minvats pels fenòmens climatològics adversos de mesos anteriors.

Al juliol es va recol·lectar la pera ercolina que, encara que va tindre un quallat irregular, va obtindre resultats de campanya pròxims a la normalitat. Va caldre destacar la presència de la psil·la (*Cacopsilla pyry*). A l'agost es van agafar les varietats primerenques de pera com ercolina i blanquilla i altres de mitja estació, amb un rendiment una poc inferior al normal, ja que el quallat va ser molt irregular.

A l'Alt Vinalopó va finalitzar la collita de peres a principi de setembre, atés que a penes queda superfície de varietats tardanes.

- València: en les pereres del Racó d'Ademús s'apreciava molta collita al juny. En les pereres tipus conferència es va observar al juliol una bona quantitat de fruits i de qualitat.

Va començar la campanya de la pera conferència al Racó d'Ademús el mes de setembre.

Fruiters de pinyol (albercoquer, bresquillera i prunera)

- Alacant: es va iniciar el mes de febrer l'unflat de gemmes de manera generalitzada en les bresquilleres i els albercoquers del Vinalopó Mitjà, i es van donar les primeres flors obertes en les zones més primerenques.

Tant a l'Alt Vinalopó com al Vinalopó Mitjà, al març va finalitzar amb una part important de la floració de l'albercoquer en fase de caiguda de pètals, mentre que la resta estava amb la fruita recentment quallada. També en la prunera es va observar la floració i l'inici del quallat en les comarques productores. Al Comtat i a l'Alcoià les varietats primerenques de bresquillera estaven majoritàriament amb la flor oberta, i hi havia, en alguns casos, flor caiguda i fruits recentment quallats afectats per moniliosi. La majoria dels nectariners del Vinalopó Mitjà i de l'Alacantí tenien el fruit quallat (H).

Al Vinalopó Mitjà, als danys originats en la floració de l'albercoquer per les pluges del mes de març, es van sumar els provocats per la gelada de la matinada del 3 d'abril. La collita estava molt minvada, amb incidències de fins al 80 % en algunes localitzacions. A l'Alt Vinalopó, les varietats més primerenques de prunera es van veure molt afectades, mentre que les tardanes, com la president, que encara no havia florit, no es va veure danyada. S'hi van veure atacs de moniliosi. A l'Alacantí, la prunera es va trobar principalment en fase 2 o en floració plena. Al Vinalopó Mitjà es van produir incidències en bresquillera ocasionades per les gelades que es van sumar a les produïdes per les precipitacions. Al Comtat i a l'Alcoià, els fruits presentaven atacs per importants abonyegadures. Pel que fa al nectariner, al Vinalopó Mitjà es va apreciar una abundància de fruits, i en algunes zones es van dur a terme les primeres aclarides durant la segona quinzena. A l'Alacantí, el nectariner estava en "fruit tendre".

Al Vinalopó Mitjà, comarca productora principal, es va observar al maig que les plantacions d'albercoc de Monòver i el Pinós afectades per la gelada del 3 d'abril es van quedar amb una producció escassa, i va ser un poc més baixa la incidència en la varietat milord, ja que es tracta d'una varietat de recol·lecció molt tardana. A la comarca de l'Alt Vinalopó, les varietats més primerenques de pruna es van veure afectades per les gelades; en canvi, les tardanes com la fortune no van tindre danys. S'hi va detectar una incidència elevada de minadors. Al Comtat i a l'Alcoià, els fruits es trobaven en fase de desenvolupament amb deterioracions produïdes per abonyegadures. A l'Alacantí es van observar pocs fruits quallats. En les zones productores principals es va reduir dràsticament la collita de bresquilla i paraguaià, a causa, d'una banda, de les gelades d'abril, que van incidir sobre el paraguaià de l'Alt Vinalopó, i, d'altra banda, a causa de les pluges persistents de març i abril que van afectar el quallat de la bresquilla al Comtat i a l'Alcoià. Es va iniciar la campanya de nectarines en les zones més primerenques com l'Alacantí i les comarques del sud, mentre que al Vinalopó Mitjà es va fer la segona aclarida a principi de mes.

Al Vinalopó Mitjà es va recol·lectar al juny l'escassa producció d'albercoc que no va ser afectada per les gelades, les pluges i la pedra dels mesos anteriors. A l'Alt Vinalopó va finalitzar la collita de les varietats primerenques i de mitja estació, molt afectades per la gelada, i es va iniciar la de varietats tardanes incorporades recentment a la zona. A les comarques del Comtat, l'Alcoià i l'Alt Vinalopó va continuar el desenvolupament de fruit de les prunes tardanes, com la fortune, la president i les clàudies, que no van tindre cap afecció per la gelada, encara que el colp de calor en va paraitzar el creixement. S'hi va detectar una incidència notable de minador (*Anarsia lineatella*). Al Comtat i a l'Alcoià va començar la campanya de bresquillera de les varietats primerenques, mentre que la resta va continuar desenvolupant-se normalment.

A l'Alt Vinalopó es van recol·lectar al llarg del mes de juliol les varietats tardanes d'albercoc, i es va observar un augment important de la presència de mosca de la fruita al final de la campanya. A les

comarques del Comtat, l'Alcoià i l'Alt Vinalopó va continuar el desenvolupament de les prunes de les varietats més tardanes. Al Vinalopó Mitjà es va iniciar la recol·lecció de paraguaià a principi de mes, mentre que a mitjan mes va començar la de bresquilla baby gold, i es va observar una incidència destacable de mosca de la fruita. Així mateix, la producció que va quedar sense danyar de baby gold i Catherina al Comtat i a l'Alcoià es va collir durant el període.

El mes d'agost a l'Alt Vinalopó es van collir prunes de les varietats fortuna, golden globe, golden plum, crimson, giant i clàudies, en general amb una collita normal, encara que amb un calibre baix a causa de les temperatures altes. Al Camp de Mirra, una tempesta acompanyada de graníssol el dia 30 d'agost va afectar puntualment parcel·les pendents de collir. Al Vinalopó Mitjà va acabar la campanya de bresquilles iniciada al juliol. S'hi van donar deformacions i reduccions de grandària que van obligar a destinar part del producte a indústria. Al Comtat i a l'Alcoià es van collir les varietats tardanes de carn groga com duero o ebre. A l'Alt Vinalopó es va procedir a recollir l'escassa producció existent de paraguaians.

A l'Alt Vinalopó, pràcticament es van acabar de recol·lectar al setembre les varietats més tardanes de pruna, com la president i l'angeleno, amb rendiments unitaris normals, encara que el calibre va ser un poc inferior a la mitjana.

A l'Alt Vinalopó va concloure a l'octubre la recollida de les varietats més tardanes amb una producció dins de la normalitat, encara que amb un calibre una mica inferior.

Al Comtat i a l'Alcoià es van realitzar al novembre labors de poda en els fruiters de pinyol, especialment en bresquillera, i algunes labors amb fresadora aprofitant la saó del sòl per a eliminar males herbes. A l'Alt Vinalopó es van fer labors de manteniment, prepoda (tall superior) i poda, a més de l'aportació d'abonaments i regs.

Van prosseguir al desembre les labors de poda i es van dur a terme tractaments d'hivern, així com una aportació de matèria orgànica i un adobament del terreny.

- Castelló: l'estat fenològic de la majoria de les espècies d'aquest grup de cultiu el mes de febrer era el 00 (repòs vegetatiu).

Al contrari del que va ocórrer els mesos anteriors, al març es van cobrir àmpliament les necessitats hídriques. Les precipitacions no van causar danys, encara que l'excés d'humitat va provocar algunes afectacions fúngiques o fisiològiques en uns certs cultius. No es van fer labors de prevenció de malalties causades per fongs perquè plovia contínuament o els arbres estaven banyats. L'estat fenològic de la majoria de les espècies d'aquest grup de cultiu era de 5 (aparició de l'òrgan floral, presència d'inflorescències i fins a un 50 %, o més, de fullatge) i 6, que segons l'escala BBCH es refereix a floració. Estadi 65 (superior al 50 % de floració. Cobriment parcial de fullatge superior al 50 %).

L'estat fenològic de la majoria de les espècies d'aquest grup de cultiu a l'abril era de floració.

Al maig acabava la fructificació i s'iniciava la maduració del fruit depenent de l'espècie.

Durant el mes de juny, la majoria de les espècies d'aquest grup es va trobar en la fase final de fructificació i inici de la maduració del fruit, segons les espècies i varietats. L'inici dels atacs de la mosca de la fruita (*Ceratitis capitata*) es va produir a mesura que les varietats van començar a canviar de color amb la maduració, per la qual cosa va ser convenient vigilar la fruita i es va recomanar la instal·lació de mosquers. Va caldre prestar una atenció especial a les parcel·les pròximes a camps recol·lectats recentment, així com als arbres aïllats, i es recomanava que els fruits caiguts a terra s'eliminaren.

Al juliol es va apreciar la fase final de fructificació i l'inici de les fases de maduració. En molts casos, aquesta es va veure avançada per les temperatures elevades i es van observar fruits amb calibres xicotets, sobretot en parcel·les de secà. Es va detectar una presència de larves de cotonet (*P. citri*, *P. viburni* i *P. longispinus*) des de moments molt primerencs de la fructificació. També es va detectar

cotonet en parcel·les que anys anteriors ja havien tingut atacs importants, la qual cosa va obligar a fer tractaments per a frenar danys posteriors.

A l'agost es va observar la fase final de fructificació i l'inici de la maduració, en molts casos avançada a causa de la calor que va fer que ràpidament es passara de fase de creixement de fruit a maduració amb calibres xicotets, sobretot en parcel·les de secà.

La major part de les espècies d'aquest grup ja s'havien recol·lectat al setembre.

- València: a la Vall d'Albaida i a la Ribera Alta les varietats més avançades de nectarina i bresquilla van començar la segona quinzena de gener, a conseqüència de les altes temperatures de desembre i principi de gener. Amb el fred de final de gener hi va haver risc de gelades en moltes plantacions. Al Camp de Túria, l'estat fenològic de les bresquilleres tardanes era 00-A (gemmes tancades d'hivern) i el de les primerenques, 03-B (gemma unflada). Al Racó d'Ademús, les pruneres es trobaven en repòs vegetatiu, amb les gemmes d'hivern.

A la Vall d'Albaida, al febrer, van florir la majoria de les varietats de bresquilla, albercoc i pruna. La floració va ser bona, però la pluja va començar a ser necessària per als cultius de secà. Els preus elevats dels fertilitzants en van condicionar l'aplicació. Va finalitzar la poda i es van dur a terme tractaments contra la moniliosi en bresquilles i nectarines en floració. Al Camp de Túria, l'estat fenològic de les bresquilleres primerenques era 69 (fi de la floració) i el de les tardanes, 03-B (gemma unflada). A la Ribera Alta, a causa de les temperatures suaus, les varietats primerenques estaven avançades uns 10-15 dies. La majoria de les varietats de bresquilleres, nectarines i paraguaians havia florit. En algunes nectarines extraprimerenques ja es va apreciar el quallat del fruit. Al Racó d'Ademús les pruneres continuaven en repòs hivernal.

A la Vall d'Albaida, les pluges prolongades al llarg de les últimes setmanes de març van afectar greument moltes varietats d'albercoc, pruna i bresquilla que estaven finalitzant la floració o tenien el fruit quallat recentment. En la zona d'Ontinyent, en les pruneres la flor va quallar, sobretot en varietats com red beauty, però posteriorment amb les pluges, la collita es va perdre pràcticament. Al Camp de Túria l'estat fenològic de les bresquilleres primerenques era l'estat 73 (fruit en creixement) i el de les tardanes, el 71-H (fruit quallat). A la Ribera Alta, les pluges abundants i persistents durant 11 dies seguits, i amb bona part del mes ennuvolat, van provocar problemes en la floració i el quallat dels fruiters de pinyol de floració tardana. La pluja persistent va impedir dur a terme en el moment òptim els tractaments contra moniliosi.

A la Costera, els fruiters de pinyol es trobaven a l'abril en l'estat fenològic 72 (ovari en creixement, caiguda de l'anell de sèpals). Les pluges persistents i abundants de març i abril van afectar-ne la floració i el quallat. A la Vall d'Albaida, els fruiters de pinyol estaven amb el fruit en creixement. La gelada dels primers dies d'abril va produir danys que es van sumar a la falta de quallat. En el cas de l'albercoc, l'afectació va ser notable en les varietats mitger i galta roja. En bresquilles, nectarines i paraguaians, les incidències van ser superiors en les varietats més tardanes. En prunera, les incidències van ser un poc inferiors i es van centrar fonamentalment en la varietat esplendor. Al Camp de Túria, les bresquilleres primerenques estaven en estat fenològic 85 (evolució de la maduració) i les tardanes, en el 71-H (fruit quallat). A la Ribera Alta es va produir una floració escassa i un mal quallat en tots els fruiters de pinyol (bresquilleres, nectariners, albercoquers, pruneres, paraguaians). A més, s'hi van observar algunes parcel·les amb clevillat. Les varietats primerenques de bresquilleres i nectariners van arribar a brollar i a florir bé, però la gelada del 3 d'abril en va minvar la collita. L'inici de la recol·lecció portava un retard de 7-12 dies respecte a una campanya normal. Les varietats primerenques i de temporada d'albercoquers com la mirlo taronja a penes havien florit i el minvament de fruits va ser alt. En relació amb els paraguaians, la floració havia avortat.

A la Vall d'Albaida va començar al maig la recol·lecció de les varietats més avançades. La maduració tenia uns dies de retard. El calibre era xicotet a conseqüència de la falta de sol del mes d'abril. Es va constatar una reducció de collita important. Solament en les varietats primerenques que havien acabat la floració abans que començaren les pluges presentaven rendiments mitjans. Al Camp de Túria,

l'estat fenològic de les bresquilleres primerenques era el 85 (evolució de la maduració) i el de les tardanes, el 81-J (començament de la maduració). A la Ribera Alta, la campanya va començar amb una producció baixa a causa de la climatologia dels mesos anteriors. En relació amb els paraguaians, la recol·lecció es va iniciar a final de mes. També es va constatar una collita baixa. Respecte a les bresquilles i nectarines, va acabar la campanya de les varietats extraprimerenques amb una producció baixa. En els últims dies del mes va començar la de les varietats tardanes com l'N-288 i l'N-117. Pel que fa als albercocs, a principi de mes es va iniciar la recollida de varietats primerenques com la Mogador. També es va observar un important minvament en la collita. La grandària dels primers fruits era xicoteta, de manera similar al que va ocórrer en altres espècies. Cap al dia 15 de maig va començar la campanya de les varietats de temporada, com la mirlo taronja. Al Racó d'Ademús, les pruneres desenvolupaven els fruits adequadament.

A la Vall d'Albaida, durant el mes de juny va finalitzar la recollida de l'escassa producció d'albercoc. Quant a bresquilles i paraguaians, s'estaven efectuant diverses passades, i es van acabar els últims dies de juny o principi de juliol, depenent de les varietats i la situació del camp. Pel que fa a les prunes, s'havia collit la varietat black splendor i s'estaven fent passades de recol·lecció a les varietats black amber i golden Japan. A la Ribera Alta, la campanya de fruita havia conclòs en albercocs, nectarines, bresquilles i paraguaians. En el cas de les nectarines, va concloure els últims dies del mes amb les varietats tardanes i en els paraguaians, a mitjan juny. En l'últim tram de la campanya la grandària dels fruits. A la comarca de la Costera ja s'havien recollit prunes i albercocs.

A la comarca de la Costera, les pruneres i els albercocs havien assolit al juliol la maduresa i es van collir. A la Vall d'Albaida estava pràcticament finalitzada la recol·lecció, ja que faltava per collir algunes prunes de la varietat friar. Van començar les podes d'estiu en la majoria de les plantacions i les restes de poda es van triturar en la parcel·la. Al Camp de Túria, les bresquilles primerenques s'estaven collint, i pel que fa a les tardanes, l'estat fenològic era el 85 (evolució de la maduració). A la Ribera Alta ja havia finalitzat la campanya de la fruita que es va caracteritzar pel quallat escàs i la grandària xicoteta dels fruits. Es va apreciar una disminució en la superfície cultivada. Va prosseguir la poda en verd per a afavorir l'aireació i l'entrada de llum. Al Racó d'Ademús es va apreciar una bona collita de pruneres i els arbres estaven sans.

A la Vall d'Albaida i a l'Horta Sud ja havia finalitzat la collita dels fruiters de pinyol a l'agost. Al Camp de Túria, d'altra banda, les bresquilles primerenques s'havien collit i les tardanes estaven madurant.

A la Vall d'Albaida, la falta de pluges durant el mes de setembre va fer que es regaren necessàriament les plantacions de fruiters. Al Racó d'Ademús va finalitzar la recol·lecció de les prunes de tipus europeu, amb una bona producció. A la Vall d'Albaida havia finalitzat tota la campanya de fruiters de pinyol i els arbres van començar a perdre la fulla en les zones més fredes. Al Camp de Túria, les bresquilles tardanes ja s'havien recollit.

Durant el mes d'octubre va començar la poda en les plantacions de fruiters de la Vall d'Albaida. En algunes d'aquestes es va observar el naixement d'una coberta vegetal. Al Camp de Túria, les bresquilles es trobaven en l'estat fenològic A (gemma d'hivern).

A la Vall d'Albaida es va apreciar al novembre que els arbres estaven en parada vegetativa i va començar la poda, en la qual cada vegada és més habitual triturar les restes. Al Camp de Túria, les bresquilles ja es trobaven en l'estat fenològic A (gemma d'hivern).

Al Camp de Túria, les bresquilles es trobaven al desembre en l'estat fenològic A (gemma d'hivern). A la Vall d'Albaida, els fruiters també estaven amb la gemma d'hivern, però les hores de fred acumulat eren poques, la qual cosa podria repercutir en la floració dels fruiters. Va continuar la poda i la trituració de les restes. A la Ribera Alta els arbres es trobaven ja sense fulles, i des de la primeria de desembre i, sobretot, en les varietats primerenques i extraprimerenques, es van iniciar labors de poda de formació per a les plantacions joves, i de poda de manteniment i de fructificació en les plantacions adultes, en les quals es va fer una aclarida i un equilibri del brancatge. En la majoria de

les parcel·les es va dur a terme la trituració de la poda, amb la incorporació al sòl o mitjançant una coberta en el sòl que redueix l'erosió.

Cirerer

- Alacant: al Comtat, a l'Alcoià i a la Marina Alta van finalitzar les podes al febrer. Es van començar a observar algunes gemmes en varietats primerenques i algun botó floral obert, encara que majoritàriament van romandre tancats.

A la Marina Alta, la floració de les varietats primerenques es va veure molt afectada al març per les abundants precipitacions, tant amb caiguda de la flor com amb podridures, la qual cosa va causar pèrdues importants. La producció al Comtat i a l'Alcoià es va veure igualment compromesa en les varietats primerenques, amb danys per moniliosi en plena floració i inici de quallat. A l'Alt Vinalopó, les varietats primerenques van oscil·lar entre caiguda de pètals i fruit recentment quallat, mentre que la majoria de les de mitja estació i gran part de les varietats tardanes estaven en procés de floració.

A l'Alt Vinalopó, la gelada de la matinada del 3 d'abril va afectar de manera important les varietats de floració primerenca que ja havien patit dificultat en la pol·linització i problemes en el quallat per les pluges. També cal tindre en compte que la falta de càrrega de l'arbre facilita que se solape la recol·lecció de varietats que abans estaven escalonades, ja que la collita d'arbres amb pocs fruits madura abans. Cal destacar els atacs de moniliosi, tant en arbres en flor com en desenvolupament del fruit. Al Comtat i a l'Alcoià, les varietats de mitja estació i les tardanes estaven en floració, amb incidències per moniliosi. A la Marina Alta, el fruit no va arribar a quallar en un percentatge elevat en les varietats tardanes, a conseqüència de les precipitacions reiterades i les baixes temperatures, que quasi en van anul·lar la producció des del mes de març.

Al Comtat i a l'Alcoià, l'escassa fruita que va quedar després de les pluges i gelades es va veure perjudicada per la pedra del dia 2 de maig, amb la qual cosa les pèrdues van ser quantioses. S'hi van observar al maig, a més, danys per moniliosi i antracnosi. A la Marina Alta, la Vall de Gallinera va patir igualment la pedra que va causar incidències en quasi tot el producte que s'havia salvat de les afeccions originades per les pluges. A l'Alt Vinalopó, a partir de la segona quinzena del mes, va començar la collita de les varietats extraprimerenques i primerenques, com burlat, early bigi, early lory, red pacific, nimba o frisco, que estaven molt afectades per les gelades del mes d'abril. Les de floració tardana es van veure menys perjudicades. A la Marina Baixa es va iniciar la campanya de les varietats de mitja estació amb un estat fenològic de fruit tendre (J). Al Vinalopó Mitjà van començar els talls a mitjan mes, i es va observar un mal quallat en les varietats primerenques (early bigi). A partir de mitjan mes va començar la collita de la varietat nimba, de mitja estació. A l'Alacantí, la poca collita es va trobar principalment en estat de fruit tendre (J).

Al Comtat i a l'Alcoià es va procedir al juny a recol·lectar varietats de mitja estació com prime giant, sweet heart i altres tipus starking, amb un color i una qualitat organolèptica bons i un predomini del calibre 28. A l'Alt Vinalopó va finalitzar la collita de prime giant o santina i de tardanes com lapins, skeena i sweet heart, amb falta de calibre, entre altres factors, pel colp de calor que va accelerar la maduració i el fet que la fruita provinguera de segona flor. La incidència de *Drosophila suzukii* i de *Ceratitis capitata* va ser moderada. A la Marina Alta es va recollir l'escassa collita pendent en les zones més tardanes de la Vall d'Alcalà i la Vall d'Ebo. Al nord de l'Alacantí, al Vinalopó Mitjà i a l'interior de la Marina Baixa es va procedir a recollir les varietats tardanes, amb un minvament de producció molt sever a causa de les pluges i tempestes dels mesos anteriors i el graníssol del dia 21 de juny.

El mes d'agost, amb la campanya acabada, es van realitzar les primeres podes en les zones productores. Al Comtat i a l'Alcoià es van aplicar a l'octubre tractaments contra el motejat causat per la primavera plujosa.

- Castelló: aquest cultiu es troba en les zones intermèdies de la província. Al gener, l'estat fenològic era de 00, és a dir, segons l'escala BBCH, en repòs vegetatiu. Es van avançar les labors de poda a causa de les condicions climàtiques.

El mes de febrer es va apreciar a l'Alt Palància l'estat fenològic 03, segons l'escala BBCH (25 % de les gemmes unflades).

El mes de març, en la zona de l'Alt Palància, l'estat fenològic era 6 (més del 50 % de floració. Cobriment parcial de fullatge superior al 50 %). Mentre que en la zona dels Ports i el Baix Maestrat encara es va observar l'estat fenològic principal de 0 (brotada). Les gemmes d'hivern estaven punxegudes, de color marró brillant i no es van veure perjudicades per les pluges.

A la comarca de l'Alt Palància, el mes d'abril el cultiu estava en floració, que va ser molt irregular. L'excés d'humitat i la falta de llum solar van provocar la caiguda de flors. Mentre que les que van arribar a quallar es van quedar amb una grandària reduïda.

Al maig es va constatar una producció dispar, que va ser molt irregular i més aïna escassa, en la zona del Baix Maestrat. En la varietat primerenca burlat es va donar la campanya pràcticament per perduda, mentre que en varietats de mitja temporada com brooks i prime giant es va observar una collita escassa. La campanya va estar molt retardada. Malgrat el seguiment i els avisos fitosanitaris realitzats pel Servei de Sanitat Vegetal sobre la mosca de les ales tacades (*Drosophila suzukii*), s'hi van continuar produint danys.

La recol·lecció va concloure a final del mes de maig en la majoria de zones productores, encara que en va quedar un poc en la zona de l'Alt Palància, sobretot de varietats tardanes, que es van collir a principi de juny. El mes de juny va ser especialment sec i calorós, però el cirerer no es va veure afectat, ja que es trobava en la parada vegetativa estival. No obstant això, encara que l'estat era de repòs, va haver-hi parcel·les on es va fer notable la falta d'aigua pel decaïment de les fulles.

El cirerer es trobava al juliol i a l'agost en la parada vegetativa estival. Tanmateix, hi va haver parcel·les de secà en què es va observar la falta d'aigua pel decaïment que presentaven les fulles.

Va prosseguir al setembre la parada vegetativa. L'estat fenològic era el 00 (gemmes tancades i començament de la caiguda de fulles). La falta d'aigua va continuar fent-se palesa en els arbres. És important que el cirerer no patisca estrés hídric en èpoques de calor i continuar amb els regs després de la collita.

Altres fruiters

Alvocater

- Alacant: al gener es va recol·lectar la varietat hass a la Marina Alta, a un ritme reduït, així com a la Marina Baixa.

Durant el mes de març, a la Marina Alta i a la Marina Baixa es va completar la collita de la varietat hass, i es va observar incidència de *Phytophthora* en la primera.

A la Marina Baixa, a l'abril, es va donar pràcticament per acabada per a la varietat lamb hass, amb estat fenològic del fruit, entre botons florals i pansiment de sèpals (D2-G). Al Baix Vinalopó va tindre lloc la floració i preocupaven les possibles afeccions fúngiques derivades de la humitat que hi havia en fulles. A la Marina Alta es va veure igualment la plena floració.

Va concloure la recollida de la varietat lamb hass la segona quinzena de maig a la Marina Baixa, i els nous fruits es trobaven majoritàriament en quallat (H), com ocorria a la Marina Alta. En les noves plantacions del Baix Vinalopó es va constatar un desenvolupament normal, encara que alguna part de la massa foliar estava afectada per les pluges dels últims mesos. Va continuar al juny el desenvolupament del fruit amb normalitat a les comarques productores.

A la Marina Baixa, la Marina Alta i el Baix Vinalopó va continuar al juliol l'evolució correcta del fruit, i es va observar en algunes partides de la Marina Baixa una certa caiguda de fruita per les altes temperatures.

El fruit es va desenvolupar amb normalitat a l'agost, i en les zones més avançades va assolir la grandària definitiva. Es va donar una reducció de la producció en les parcel·les més precoces per la

repercussió de les pluges de març i abril en la floració, mentre que les més tardanes estaven menys afectades.

Es va mantindre, al setembre, el desenvolupament del fruit, ja en estat de maduració en les principals zones productores. Al Baix Vinalopó es van collir les primeres partides.

La varietat bacon es va agafar a l'octubre tant a la Marina Alta com a la Marina Baixa. En aquesta última comarca encara no s'havia iniciat la recollida de la varietat hass per l'excés d'oferta d'altres països. Al Baix Vinalopó va continuar la collita durant la primera meitat del mes.

A la Marina Alta es va mantindre al novembre la recol·lecció de la varietat bacon, mentre que a la Marina Baixa va finalitzar la segona setmana del mes i va començar la de la varietat hass l'última setmana amb un bon calibre. En les dues comarques es va observar una disminució de la collita respecte a la campanya anterior, ja que el quallat va ser deficient per les pluges constants.

Va començar la campanya d'alvocat hass la primera setmana del mes de desembre a la Marina Alta, mentre que a la Marina Baixa van prosseguir els talls iniciats una setmana abans.

- Castelló: pràcticament es trobava collida tota la producció de les varietats bacon i fuerte al de gener. S'hi va apreciar el desenvolupament i l'unflament de les gemmes. Les altes temperatures de les primeres setmanes del mes van accelerar l'inici de la brotada. Un dels portaempelts més utilitzats últimament en la zona ha sigut el Duke 7, que indueix la varietat empeltada sobre aquest, més resistència al fred i també més vigor. S'hi van observar algunes plantacions amb les fulles afectades per salinitat, probablement a causa de l'excés de sals de fertilitzants en l'aigua de reg.

Depenent de la varietat, l'estat fenològic va ser diferent al febrer. A la comarca de la Plana Alta, els alvocats de temporada primerenca (bacon) i temporada mitjana (hass i fuerte) es trobaven amb els botons florals, i els alvocats de temporada tardana (lamb hass) presentaven els fruits tendres. L'inici de floració d'aquests va ser desigual, i va ser més abundant en les zones de solana que en les d'ombria. A la comarca de la Plana Baixa, l'estat fenològic en la varietat lamb hass era el 71.9 (més del 90 % dels fruits en grandària final) i també el 51.5 (inflorescències al 50 % de la seua longitud, eixos secundaris allargats, i terciaris encara coberts per bràctees, flors xicotetes i tancades).

En general, les precipitacions de març no van afectar els fruits que quedaven per collir en la varietat lamb hass, que és la més tardana i la recol·lecció de la qual estava prevista per al mes d'abril. Durant el mes va acabar la collita de la varietat hass. A la Plana Alta, els alvocats de temporada primerenca (bacon) es trobaven en estat fenològic D2 (botons florals en els quals és visible l'eix terciari), mentre que els de temporada mitjana (hass i fuerte) van presentar l'estat D2 (botons florals en els quals és visible l'eix terciari) i E (visible botó groc). En els alvocats de temporada tardana (lamb hass), l'estat fenològic era el D1 (botons florals en els quals és visible l'eix secundari). En la zona de la Plana Baixa, la varietat lamb hass es trobava amb més del 90 % dels fruits en grandària, encara que també es van apreciar inflorescències al 50 % de la seua longitud, eixos secundaris allargats i terciaris encara coberts per bràctees, flors xicotetes i tancades.

A la Plana Alta, de manera general, la collita de la varietat hass va ser bona. Les plantacions de fa tres anys ja van començar a donar els primers fruits, i també es van començar a notar les transformacions fetes de les plantacions d'alvocat que van substituir les parcel·les de cítrics en les zones més càlides de les comarques de la Plana Baixa i la Plana Alta. Els arbres adults presentaven, en general, una bona floració el mes d'abril.

Aquest cultiu presenta estats fenològics diferents en el mateix arbre i en la mateixa època i el mes de maig es trobava majoritàriament en estat H (fruit quallat) i I (fruit tendre), depenent de si eren alvocats de primera temporada (bacon), mitja temporada (hass i fuerte) o tardans (lamb hass). A causa de les condicions climàtiques del mes de març, hi va haver un retard en la floració de manera general, que va contribuir al desenvolupament i quallat desiguals. Malgrat tot, es preveia una bona collita.

El mes de juny, aquest cultiu es trobava majoritàriament en estat H (fruit quallat) i I (fruit tendre).

Al juliol els alvocats es trobaven majoritàriament en estat I (fruit tendre), independentment que foren alvocats de primera temporada (bacon), mitja temporada (hass i fuerte) o tardans (lamb hass). Com va ocórrer en altres espècies, a causa de les condicions climàtiques de mesos anteriors, hi va haver un retard en la floració, fet que va contribuir al desenvolupament i quallat desiguals de les diverses varietats, segons l'estat en el qual es trobaven. Les condicions climàtiques de juliol van provocar algunes cremades en fulles i en els brots més assolellats. Va caldre augmentar les hores de reg per a cobrir les necessitats del cultiu i, així, afavorir l'augment de grandària del fruit i que no es quedara amb calibres xicotets.

El mes d'agost, els alvocats es trobaven majoritàriament en estat 75 (fruit al 50 % de la grandària final) i 71 (quallat de l'ovari que comença a créixer i s'inicia la caiguda de fruits joves), depenent de si es tractava d'alvocats de primera temporada (bacon), mitja temporada (hass i fuerte) o ben tardans (lamb hass). Igual que va succeir en altres espècies, a causa de les condicions climàtiques de mesos anteriors, va haver-hi prou retard en la floració de manera general, la qual cosa va contribuir al desenvolupament i quallat desiguals de les diferents varietats. L'alvocat és una planta molt sensible als canvis sobtats de temperatura i, a partir de 32 °C pateix perquè evotranspira més aigua de la que és capaç d'assimilar i s'acaba deshidratant ràpidament. Algunes de les conseqüències del colp de calor són la pèrdua del fruit, defoliació o cremada dels brots més joves i del tronc en exemplars amb menys de cinc anys. Va ser necessari l'augment de les hores de reg per a cobrir les necessitats del cultiu i, així, afavorir l'augment de grandària del fruit i que no es quedara amb calibres xicotets.

Durant el mes de setembre els alvocaters es trobaven majoritàriament en estat 77 (fruit al 70 % de la grandària final), en funció de si es tractava d'alvocats de primera temporada (bacon), mitja temporada (hass i fuerte) o tardans (lamb hass). El percentatge de maduració va ser superior o lleugerament inferior en les zones litorals de la Plana Alta.

Els alvocats es trobaven a l'octubre majoritàriament en estat de maduresa del fruit, segons si es tractava d'alvocats de primera temporada (bacon), mitja temporada (hass i fuerte) o tardans (lamb hass). A la Plana Alta, els alvocats de la varietat hass presentaven menys calibre del fruit.

Al novembre, els alvocats es trobaven en estat de maduresa del fruit, depenent del grau, de si es tractava d'alvocats de primera temporada (bacon), mitja temporada (hass i fuerte) o tardans (lamb hass). Es va fer la recol·lecció de la varietat bacon a la Plana Alta. Després de l'episodi de pedra dels dies 11 i 12, les plantacions afectades a la Plana Baixa van patir danys en fulles.

El mes de desembre, a la Plana Alta, es van agafar els alvocats de mitja temporada de la varietat fuerte. Les pluges van afavorir l'augment del calibre de la varietat hass que encara romanien en l'arbre, a l'espera d'iniciar-se'n la recollida.

- València: l'alvocat estava en plena floració al Camp de Morvedre el mes d'abril. A mitjan mes va començar a agafar-se la varietat lamb hass, la més abundant en aquesta comarca. Hi va haver dificultats per a vendre aquest producte: d'una banda n'hi havia poca demanda i, d'una altra, la qualitat de la producció no era, en general, bona per les condicions climatològiques de la primavera.

Al Camp de Morvedre, la varietat hass, que es recol·lecta entre març i juny, tenia problemes de venda. Aquesta varietat és la més cultivada a la comarca. Les contínues pluges de març i abril van provocar el retard de la recollida, de manera que va haver de competir amb els alvocats d'importació, sobretot del Perú. Quant a l'estat vegetatiu, la floració havia acabat i estava en ple procés de quallat al maig.

Al Camp de Morvedre, els alvocats ja tenien bona grandària al juliol, però s'esperava una producció inferior a la de l'any anterior, que va ser bona. A l'octubre van avançar en la maduració. Va començar al desembre la recol·lecció de la varietat hass, que es du a terme escalonadament, i es va poder allargar fins a dos mesos.

Caqui

- Alacant: a la Marina Baixa va continuar al maig el desenvolupament vegetatiu del cultiu, l'estat fenològic del qual va estar entre botons florals i pètals obrint-se (55-59). Al juny es va observar poc fruit quallat en aquesta comarca.

Va començar a l'octubre la campanya amb una previsió de poca producció i calibres, en general, xicotets. El mes de desembre, a la Marina Baixa havia conclòs la recol·lecció. Al Baix Vinalopó quedava molt poca fruita per collir i es van iniciar les labors de poda i llaurada.

- Castelló: les comarques de l'Alt Palància i la Plana Baixa són les zones de la província on es pot trobar aquest cultiu. L'estat fenològic majoritari al gener va ser el de gemmes tancades d'hivern, encara que algunes ja començaven a unflar-se. Des del Servei de Sanitat Vegetal es va fer la recomanació, per a evitar la taca foliar (*Mycosphaerella nawae*), de retirar les fulles del terra, per a reduir-hi, així, la quantitat d'inòcul. Aquesta tasca es va dur a terme amb la incorporació d'una llaurada superficial a principi d'hivern o per mitjà de la recollida per a la incineració o el compostatge posterior de les fulles.

L'estat fenològic majoritari al febrer va continuar sent el de gemmes tancades d'hivern, encara que algunes ja havien començat a unflar-se.

El mes de març es va observar l'estat fenològic 10 (àpexs foliars verds 10 mm sobre les escates de les gemmes; primeres fulles separant-se) i l'11 (primeres fulles, desplegades, les altres, encara desplegant-se).

El cultiu va presentar a l'abril, a l'Alt Palància, l'estat fenològic majoritari de pètals lleugerament separats (56D). Des del Servei de Sanitat Vegetal, ja el 24 de març de 2022 es va recomanar eliminar la fullaraca de l'interior o de l'entorn de les parcel·les per a reduir inòcul a fi d'evitar la taca foliar (*Mycosphaerella nawae*). L'11 d'abril de 2022, per a poder fer front a aquesta problemàtica, el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, a petició de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, va concedir l'autorització excepcional per a una aplicació de captan i fluxapyroxad, perquè es va produir una situació de perill imprevisible que no es podia controlar per altres mitjans. El període de risc sol coincidir amb els mesos d'abril, maig i juny, encara que les dates concretes canvien en funció de l'evolució del fong en cada campanya.

El caquier presentava l'estat fenològic majoritari de fruits quallats (71) al maig. La collita s'esperava que fora escassa a causa de les condicions meteorològiques dels mesos de començament de la floració i flors obertes. L'estat fenològic majoritari al juny va ser el de creixement del fruit (73 I).

Al juliol, el fruit del caquier havia assolit el 70 % de la grandària final del fruit. Es va observar poca presència de fruits en l'arbre per les condicions climàtiques adverses durant el període de floració i quallat. El Servei de Sanitat Vegetal va llançar un avís sobre la mosca blanca (*Dialeurodes citri*), ja que es van observar ous i larves en estadis L1-L2 d'aquesta plaga en fulles de caqui. Es va instar, en funció dels nivells de plaga observats en les parcel·les, a realitzar el tractament pertinent. S'hi va detectar la presència de larves de cotonet (*P. citri*, *P. viburni* i *P. longispinus*), especialment d'aquest últim.

El cultiu del caqui presentava a l'agost poca presència de fruits en l'arbre a causa de les condicions climàtiques adverses durant el període de floració i quallat del fruit.

El fruit havia arribat al 90 % de la grandària total en la zona de l'Alt Palància al setembre. En algunes parcel·les va començar el canvi de color i en zones més avançades es va iniciar la recol·lecció, que es va generalitzar a principi del mes d'octubre.

Al novembre, les parcel·les de caqui de l'Alt Palància presentaven els fruits amb la grandària final, acolorits, i va prosseguir la recollida iniciada el mes anterior.

La recol·lecció del caqui a l'Alt Palància va concloure a principi de desembre, ja que el cultiu va entrar en parada vegetativa d'hivern.

- València: a les comarques de la Ribera Baixa, l'Horta Sud, la Safor, la Vall d'Albaida, el Camp de Morvedre, el Camp de Túria, la Foia de Bunyol i la Canal de Navarrés, el cultiu de caqui es trobava al gener en fase de repòs vegetatiu i van començar els treballs de poda. A la Ribera Alta, a la zona de Carlet es va comercialitzar la fruita emmagatzemada en les cambres frigorífiques de les cooperatives i altres comerços privats. La campanya va ser irregular, amb nombroses incidències climatològiques que van produir molt de rebuig, tant en camp com en magatzem. Els tractaments contra el cotonet van resultar ineficaços amb els productes autoritzats. S'hi va observar l'arrancada d'algunes parcel·les.

El caquier va seguir en fase de repòs vegetatiu al febrer i van continuar els treballs de poda, així com altres labors com la crema de fulles o la destrucció mecànica d'aquestes, que es van incorporar a la terra. Es va observar un abandó progressiu de plantacions d'aquest cultiu. Per la necessitat de reduir costos, en molts casos es va substituir la poda manual per la mecànica. En algunes parcel·les de zones més càlides es va observar l'inici d'unflat de les gemmes.

A la Ribera Baixa i a la Safor, el caquier es trobava al març en fase de brotada. A la Vall d'Albaida, a causa de les pluges intenses, es van dur a terme tractaments preventius per als fongs. A la Costera, l'estat fenològic era el 10 (primeres fulles separades). Al Camp de Túria va continuar el repòs vegetatiu. A la Ribera Alta, en la zona de Carlet, a mitjan març els arbres es trobaven en la fase de botó rosa, de manera que a final de mes es va produir la brotada en les parcel·les que es van tractar per a avançar la maduració del fruit. Les pluges persistents del mes van provocar en aquestes parcel·les l'avortament de molts botons florals. En canvi, en les parcel·les que en la campanya anterior es van tractar amb àcid gibberèl·lic per a retardar la maduració dels fruits tenien un retard en la brotada, per la qual cosa no s'hi van observar danys.

A la Safor, a la Ribera Alta i a la Costera el caquier es trobava, a l'abril, en estat fenològic 56-D (pètals lleugerament separats). En aquesta comarca, la gelada del dia 3 d'abril va minvar una part important de la collita. A la Vall d'Albaida el caqui també es va veure afectat per l'episodi del dia 3 d'abril, especialment en les zones més fredes. Al Camp de Morvedre es va apreciar un cert abandó del cultiu. Al Camp de Túria s'havia aconseguit ja l'estat fenològic 59 (pètals obrint-se). A la Ribera Alta, la climatologia adversa del mes amb la gelada del dia 3 d'abril i amb precipitacions persistents va provocar un minvament considerable en la floració i en el quallat. També va començar el tractament contra la taca foliar del caquier (*Mycosphaerella navae*). A causa de les precipitacions continuades, la propagació del fong va ser més ràpida del que és normal, i, a més, a causa de les pluges, hi va haver retards en l'aplicació del tractament.

A la Costera i al Camp de Túria l'estat fenològic del caquier al maig estava entre el 65-F (50 % de les flors obertes) i el 69 (caiguda últims pètals). A la Ribera Alta i a l'Horta Nord, es trobava en el quallat. A la Safor havia començat el creixement del fruit. A la Canal de Navarrés, la floració i el quallat dels fruits havia sigut irregular. En algunes plantacions hi havia pocs fruits, mentre que, en unes altres, generalment les que van ser tractades per a retardar la recol·lecció, hi havia bastant fruita. No obstant això, va prosseguir la caiguda de fruits, que es podia haver vist agreujada per les anormals altes temperatures registrades durant el mes. A la Ribera Alta, després d'un període d'elevada humitat, la calor va afavorir la caiguda de fruits. Es va observar una irregularitat en la quantitat de fruits quallats. Les plantacions que en la campanya anterior van rebre tractaments per a avançar la maduració van patir més els efectes climàtics negatius, ja que es trobaven en un estat fenològic més avançat, fins al punt que en moltes plantacions no s'observaven fruits. A la Vall d'Albaida es van apreciar plantacions de caquier sense producció a conseqüència de la climatologia de la primavera. L'estat fenològic era molt variable segons la zona, que anava des de pètals separats fins a la caiguda de pètals.

A la Safor, el Camp de Túria i l'Horta Sud el caqui estava al juny en procés de creixement, i en alguns casos, havia assolit el 70 % de la grandària final. A la Ribera Alta, el quallat dels fruits no va ser bo.

Fins a la primera quinzena del mes s'havia efectuat el tercer o quart tractament contra el fong de la taca foliar del caqui (*Mycosphaerella nawae*), al qual s'afegia un corrector de calci i un insecticida la matèria activa del qual és l'spirotetramat 10 % P/V, i és eficaç contra la mosca blanca (*Dialeurodes citri*) i el cotonet. A la Vall d'Albaida, els arbres patien la caiguda de la poca fruita que hi havia quedat després de les gelades de principi d'abril. En les zones més càlides que no es van veure afectades, el fruit va seguir creixent. A la Canal de Navarrés va prosseguir la caiguda de fruit per les pluges persistents de la primavera. Al Camp de Morvedre també es va apreciar una collita baixa a causa dels problemes de quallat derivats de les humitats.

A la Ribera Baixa, la Safor, el Camp de Túria i l'Horta Sud els caquiers estaven al juliol en fase d'engrossiment del fruit. A la Ribera Alta es va observar que en un nombre important de plantacions no s'estaven fent tractaments fitosanitaris de cap mena, la qual cosa complicava el control de la mosca blanca i del cotonet. Es va constatar una disminució considerable de la collita. A causa de les altes temperatures assolides, alguns fruits presentaven danys per solcuit. Quant a la mosca blanca (*Dialeurodes citri*, *Paraleyrodes minei*), aquesta passa l'hivern en les plantacions de cítrics i durant la primavera passa al cultiu del caqui. Els tractaments realitzats a la primavera en la primera generació van ser bastant efectius. A la Foia de Bunyol es va estimar un minvament del 80 %. A la Vall d'Albaida, es va confirmar una reducció molt important de la producció a conseqüència de la gelada del 4 d'abril. A la Canal de Navarrés el caqui va prosseguir en fase de caiguda de fruits.

A la Ribera Baixa, la Safor i l'Horta Oest els caquis, a l'agost, havien arribat al 70 % de la grandària normal. A la Ribera Alta es va observar més incidència de fruits afectats per planxat que en anys anteriors. Un altre problema derivat de la calor i de la forta insolació va ser l'encartonament de la pell. En les plantacions en les quals s'havia incrementat la dosi de reg, els fruits estaven clivellant-se per la part del peduncle, a causa d'un creixement més alt de la polpa respecte de la pell, cosa que va provocar que el fruit se'n desprenguera i caiguera. A la Canal de Navarrés, el caqui va seguir creixent. Es van dur a terme tractaments per al control de plagues com la mosca blanca i d'eliminació de males herbes. A la Vall d'Albaida, el caqui ja havia començat la fase de maduració. L'arbre, amb els pocs fruits que tenia, estava vegetant bé.

Va començar al setembre la recol·lecció dels caquis a la Ribera Baixa. A la Ribera Alta es van programar els talls de la fruita i es va ampliar el període de recollida. Per a fer-ho, es van efectuar els tractaments per a avançar la maduració del fruit. Aquestes parcel·les són les primeres a recollir-se. El tractament es va dur a terme a principi de setembre, uns 15-20 dies abans de la collita. En general, la grandària del fruit d'aquestes parcel·les és un poc inferior respecte a la de les parcel·les no tractades. Per contra, a mitjan setembre es van dur a terme tractaments amb àcid gibberèl·lic per a endarrerir la maduració del caqui en altres parcel·les. En total es duen a terme entre un i tres tractaments, distanciat 20 dies entre cada un, en funció de l'ajornament en la maduració que es vulga obtenir. Enguany s'ha apreciat una incidència inferior de cotonet, a causa, en part, del període de precipitacions que van tindre lloc a la primavera i que van poder incidir i minvar la població d'aquesta plaga. La producció de caqui havia disminuït de manera important. La campanya es va iniciar, els últims dies de setembre, en les parcel·les on s'havia dut a terme el tractament d'avançament. En general, la grandària dels fruits era irregular. Es van observar parcel·les amb fruits de bon calibre, sobretot en parcel·les amb reg a manta en els quals els arbres no havien patit tant la calor de l'estiu, mentre que en parcel·les amb reg per degoteig es van observar calibres inferiors a causa de l'estrés hídric dels últims mesos.

Durant el mes d'octubre, a la Ribera Baixa i al Camp de Morvedre es recol·lectaven els caquis a un bon ritme. A la Safor, l'Horta Oest i el Camp de Túria l'estat fenològic del caqui era el 89 (fruit madur). A la Ribera Alta es va generalitzar la recol·lecció. A mesura que avançava el mes, la reducció en la producció era més evident. S'hi va apreciar una població elevada de *Ceratitis capitata*. El calibre de la fruita era xicotet per les temperatures elevades i per la disminució de l'aportació de l'aigua de reg (pels costos tan elevats). Cap al 15-20 d'octubre havia finalitzat la recollida de la fruita de les parcel·les que tenien tractament d'avançament i es va iniciar en les explotacions no tractades. El ritme de tall va ser més ràpid que en una campanya normal. S'hi va apreciar un increment de rebuig en

camp. A la Canal de Navarrés es van iniciar els talls i la collita era, aproximadament, la meitat de la d'una campanya normal. A la Vall d'Albaida es va confirmar una disminució de resultats que podia arribar, en alguns casos, al 90 % respecte a l'any anterior.

A la Safor, a l'Horta Nord i al Camp de Túria l'estat fenològic del caqui al novembre era el 90 (fruit senescent). Al Camp de Morvedre es va apreciar que encara quedava algun camp pendent de collir. A la Ribera Alta la campanya estava molt avançada. La proliferació del fong *Mycosphaerella nawae* s'havia controlat millor del que s'esperava. Durant el mes, les poblacions de *Ceratitis capitata*, tant en les plantacions de caqui com en les de cítrics, van continuar amb nivells elevats, per la qual cosa alguns agricultors es van interessar pels tractaments terrestres programats per la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica. A la Vall d'Albaida es va observar igualment una afecció forta de mosca blanca per la falta de tractament.

A la Vall d'Albaida, amb els caquiers en parada hivernal, va començar la poda al desembre. Al Camp de Morvedre les poques plantacions que hi quedaven havien perdut la fulla. A la Ribera Alta la campanya va ser més curta que en els anys anteriors. El minvament de la collita va ser més elevat del que es va estimar inicialment. Això va caldre sumar el rebuig provocat per imperfeccions. Els problemes de plagues van continuar. En l'últim tram de la campanya es va detectar més presència de negreta en la fruita pendent de recol·lectar i en alguns casos la parcel·la es quedava sense collir. La plaga del cotonet del caqui (*D. Longispinus*) va continuar sent un problema important. Va començar la poda, per a la formació per a les plantacions joves i per a la fructificació i el manteniment per als arbres adults.

Magraner

- Alacant: al Baix Segura i al Baix Vinalopó va finalitzar al llarg del mes de febrer la parada vegetativa, a conseqüència de les altes temperatures. S'hi va observar l'estat fenològic 10-D (primeres fulles). En les varietats més primerenques es van poder apreciar les primeres fulles desplegades, estat fenològic 11-D3.

Al Baix Vinalopó i al Baix Segura, la major part del cultiu va entrar en plena brotada al març. En general, es va desenvolupar amb normalitat.

Tant al Baix Vinalopó i el Baix Segura com en la resta de zones productores amb menys importància, a final de mes es va apreciar l'obertura dels primers botons florals, després del creixement dels brots vegetatius. S'hi va observar una presència important de colònies de pugons que haurien de controlar-se en funció de les condicions ambientals de maig.

En totes les zones productores va continuar la floració al llarg del mes de maig, promoguda per les altes temperatures. En la segona quinzena es podien observar els primers fruits quallats i, fins i tot, en fase d'engrossiment en les varietats més avançades.

El mes de juny va acabar el quallat i va avançar el desenvolupament del fruit. Algunes varietats primerenques van presentar l'inici de la coloració, com és el cas de la wonderful. Quan va ser necessari es va procedir a l'aclarida de fruits de les varietats més primerenques. En general, es va observar un quallat més baix del que era normal. Al juliol el fruit va seguir desenvolupant-se i augmentant la coloració de les varietats més primerenques.

Al Baix Segura es va iniciar a l'agost la recollida de les primeres magranes amb les varietats roges com la bigful, wonderful, Smith i acco, i les previsions en aquestes varietats eren similars a l'any anterior. Al Baix Vinalopó, a final de mes va començar igualment la recol·lecció de les varietats primerenques com acco, wonderful i Smith, mentre que la varietat mollar va continuar desenvolupant-se, i s'hi van observar incidències, com ara un cert percentatge de llampadura en la part externa. Al mateix temps, s'hi van apreciar fruits de menys grandària, de manera que a principi de mes es van fer aclarides per a obtenir un calibre millor. A la comarca de l'Alacantí, el cultiu va estar en fase de maduració i es va estimar menys producció que en la campanya anterior.

Al Baix Segura i al Baix Vinalopó va concloure, a final de setembre, la recollida de les varietats roges més primerenques, amb un predomini del calibre 18 i un increment dels rebutjos en les últimes partides. Mentrestant, es van iniciar els talls de la magrana valenciana al Baix Vinalopó, amb un ritme de tall alt. A l'Alacantí es va procedir a collir les varietats més primerenques, amb una reducció notable de rendiments.

La primera setmana d'octubre va acabar la recol·lecció de magrana valenciana al Baix Vinalopó i la segona setmana va començar la de magrana mollar. En aquesta última, el calibre predominant va ser el 12-14, amb un rebuig del 20 % per llampadura. A final de mes s'havia collit el 98 % de la producció. La tercera setmana va acabar la recollida de magrana wonderful. Al Baix Segura, la primera passada de magrana mollar va començar la primera setmana i es va veure alentida per les pluges de la segona setmana, que, no obstant això, van ser beneficioses per a l'engrossiment del fruit. En els últims dies del mes s'havia collit el 90 % de la collita i el percentatge de rebutjos va augmentar fins a arribar quasi al 35 % dels fruits per cremades i rascades en la pell.

Al Baix Vinalopó, a mitjan novembre encara continuava la collita d'algunes parcel·les de magrana mollar, amb un cert retard del cultiu a causa de les diverses incidències meteorològiques. Al Baix Segura va concloure la campanya a principi de mes. Encara que inicialment s'esperava una reducció important de producció de magrana mollar, finalment no va ser tan pronunciada. En altres varietats, com la valenciana, també es va apreciar una disminució.

Ultimada la collita, el mes de desembre, amb la baixada de temperatures nocturnes, es va accelerar l'engroguiment i la caiguda fisiològica de la fulla. En conseqüència, es va aprofitar per a realitzar la poda.

- Castelló: és un dels cultius que es van implantar en les zones litorals com a alternativa als cultius de cítrics tradicionals, sobretot en municipis de la Plana Baixa i de la Plana Alta. Es cultiven varietats de pell roja com l'acco. L'estat fenològic el mes de gener va ser el de repòs vegetatiu.

El magraner, a les comarques de la Plana Alta i la Plana Baixa, va continuar al febrer en l'estat fenològic 00, és a dir, repòs vegetatiu.

Aquest cultiu al març es trobava majoritàriament en estat de brotada, per la qual cosa l'excés de pluges va vindre bé al seu desenvolupament.

Les humitats van afavorir el desenvolupament vegetatiu dels arbres a l'abril. El Servei de Sanitat Vegetal va donar l'avís per al control de les primeres colònies de pugons (*Aphis punicae*, *Aphis gossypii*) en els brots joves.

El mes de maig va predominar a la zona de la Plana Baixa l'estat fenològic 61 (flor oberta). Durant el mes de juny va prosseguir el desenvolupament normal.

El mes de juliol va predominar a la Plana Alta l'estat fenològic de quallat i creixement del fruit (71 I).

A la Plana Alta va començar a l'agost la recollida de les magranes amb una reducció de producció a conseqüència de les extremes condicions meteorològiques del cicle de cultiu. Amb un inici que va ser plujós i amb poques hores de sol, i un final de mes amb unes condicions extremes de calor i sequedat que van posar en serioses dificultats el cultiu.

La collita de magranes de les varietats primerenques, com són l'acco i Smith, va avançar al setembre i va començar en varietats més tardanes.

Durant el mes d'octubre va continuar la collita de les magranes en les zones del litoral de la província, que és on se situa aquest cultiu per la tolerància a la salinitat tan alta que té.

La recol·lecció de les magranes en les zones del litoral de la província va finalitzar durant els primers dies del mes de novembre.

A la Plana Baixa el cultiu del magraner va entrar en parada hivernal al desembre.

- València: en el magraner es va retardar la floració al Camp de Morvedre, i encara era poc visible a l'abril. Es va apreciar un cert abandó del cultiu, ja que s'observaven parcel·les sense les cures oportunes.

El magraner de l'Horta Nord i del Camp de Morvedre es trobava al maig en fase de floració-quallat.

Al Camp de Morvedre es va observar que la primera floració de magrana era poc abundant, la qual cosa previsiblement influirà negativament en el calibre de la fruita, més reduït en els fruits que venen de floracions posteriors. Va començar al setembre la collita de les varietats més primerenques de magrana, com Smith i acco. S'estimava una bona producció. Es va donar per finalitzada la campanya de magrana el mes d'octubre.

Figuera:

- Alacant: al febrer es va apreciar l'eixida del repòs hivernal en les zones més càlides de l'àrea d'Albatera, mentre que es conclouïen les últimes podes i l'aclarida de gemmes en la resta de zones.

Al Baix Vinalopó i al Baix Segura les plantacions van brollar quasi íntegrament al març. El cultiu va evolucionar bé. El desenvolupament foliar es va completar quan va acabar el mes d'abril, les bacores van evolucionar correctament. Es van apreciar pocs danys derivats de les pluges en el cultiu. Cap a final del mes de maig es va completar el desenvolupament vegetatiu i es va apreciar l'engrossiment de les bacores.

Es va procedir a collir-les durant el mes de juny al Baix Segura i al Baix Vinalopó, amb una producció inferior a la mitjana. Les figues es van continuar desenvolupant.

En l'última setmana de juliol es va iniciar la collita de figues a les dues principals comarques productores, el Baix Segura i el Baix Vinalopó, i es va assolir un 10 % del volum de campanya en què van destacar els calibres 56 i 63.

Durant el mes d'agost es va produir la major part de la recol·lecció al Baix Vinalopó, on només quedava un 10 % pendent quan va acabar el mes. Al Baix Segura va finalitzar la campanya en l'última setmana. En les dues comarques una part important dels fruits que estaven sobremadurats es va deixar sense collir. Va predominar el calibre 56 en aproximadament la meitat dels fruits, i els de menys calibre es van destinar a indústria. Entre un 40 % i un 50 % del producte estava ratllat. A les dues comarques es va observar una reducció dels rendiments respecte a la campanya anterior.

Va finalitzar, a mitjan setembre, la collita al Baix Vinalopó, que s'havia alentit, amb una baixada de calibres per a fresc (hi predominava el 50) i amb l'augment de les destinacions a indústria.

Fruita seca

Ametler

- Alacant: al gener es van mantindre les podes, amb una atenció especial a l'eliminació de restes que pogueren estar afectades per la vespa de l'ametler. A mitjan mes es va observar el començament de la floració de les varietats primerenques, avançada especialment en zones com el litoral i el Vinalopó Mitjà.

Es va observar durant el mes de febrer la floració generalitzada de totes les varietats primerenques i l'inici d'aquesta en les tardanes. També es va poder veure la caiguda de pètals i el quallat en les àrees més primerenques de varietats com marcona i llargueta. En les zones on més es va acusar el dèficit de precipitacions, com la Marina Baixa, es va observar menys grandària de sèpals i caiguda de flor.

Les precipitacions del mes de març van causar incidències en la floració, la pol·linització i el quallat en la majoria de les varietats i comarques, i s'hi van observar danys importants per moniliosi i altres fongs que també van originar defoliacions importants.

Va prosseguir el desenvolupament dels fruits quallats i no afectats per la gelada de principi de mes en les àrees productores del nord de la província. Es va observar una persistència de moniliosi en les flors i arrufat o abonyegat en les fulles, sobretot en les varietats més tardanes, en què, de vegades,

derivava en una intensa defoliació. En les comarques litorals i del sud, els fruits van continuar el seu creixement, afavorit, en aquest cas, per les pluges abundants, especialment en les àrees de secà.

Durant el mes de maig el fruit va continuar desenvolupant-se. Es va confirmar la baixada important de producció derivada de les humitats de març i abril, que van limitar la pol·linització i el quallat, així com per les gelades, especialment la de principi d'abril, que va minvar la collita de les varietats de floració tardana en part del Vinalopó Mitjà i a l'Alt Vinalopó. En la resta de comarques, tant l'arbratge com els fruits van patir les conseqüències de l'alta humitat de les últimes setmanes i de les oscil·lacions tèrmiques, motiu pel qual es va donar una proliferació de fongs tant en fulles com en fruits. De fet, es va observar una alta defoliació produïda per agents com la moniliosi i s'estava donant un seguiment pròxim davant de la possibilitat d'un repunt d'*Armillaria* en zones com l'Alt Vinalopó.

A l'Alt Vinalopó es van observar, al juny, irregularitats en les produccions, depenent de les zones o de les varietats. Les varietats tradicionals, de floració primerenca, es van veure menys afectades per la gelada que les més modernes, de floració tardana, de les quals hi ha una superfície important. Es va veure una defoliació alta causada per moniliosi. Al Vinalopó Mitjà, sumats a la irregularitat de les produccions, es van observar atacs de tigre de l'ametler (*Monosteira unicostata*). A l'Alacantí s'esperava que els rendiments no es veren minvats en conjunt, ja que, encara que hi havia variabilitat entre zones, la gelada no va tindre incidència. Una cosa similar va ocórrer en els regadius del Baix Vinalopó, mentre que en els secans es va observar una caiguda important de fruits per les altes temperatures. Al Baix Segura, la reducció de collita era notable, tant per la climatologia durant la floració i el quallat com per la caiguda de fruits posterior a causa dels atacs fúngics. En la resta de les zones es va confirmar la irregularitat de les produccions.

Es va confirmar al juliol la irregularitat de les produccions a l'Alt Vinalopó i al Vinalopó Mitjà, i va continuar la presència de tigre de l'ametler (*Monostera sp.*). Va prosseguir el desenvolupament del fruit a les comarques de l'interior i el nord, mentre que a les comarques del sud es va iniciar la recollida a mitjan mes. A l'Alacantí i la resta de les zones costaneres el fruit presentava ja l'obertura de l'exocarpi.

El mes d'agost es va procedir a la recol·lecció escalonada en totes les comarques en funció de la programació varietal, excepte al Comtat i a l'Alcoià, un poc més retardada. Es va confirmar la reducció general de collita, encara que els rendiments en llavor compensaran parcialment la disminució del nombre de fruits. A l'Alt Vinalopó i al Vinalopó Mitjà, on la recollida estava una mica retardada, en els arbres es va veure la presència de tigre (*Monosteira sp.*), que va provocar l'engrogiment i la defoliació del cultiu. També les afeccions de moniliosi i xilel·la en ametlers de secà van deixar notar el seu alt impacte tant a la Marina Alta com a la Marina Baixa.

Es va iniciar al setembre la collita de l'escassa producció al Comtat i a l'Alcoià i va prosseguir a la resta de comarques i va finalitzar pràcticament en totes al llarg del mes. Els rendiments van patir la baixada que s'havia previst, i va ser molt severa al Comtat i a l'Alcoià, i de rellevància especial a la resta del territori, amb baixades entre el 40 % i el 70 % del rendiment.

A principi d'octubre la recol·lecció havia acabat en totes les comarques, amb un descens del rendiment generalitzat però irregular, depenent de la ubicació i de la varietat. El cultiu va entrar en fase de manteniment i es va iniciar la poda, a la qual s'havia de prestar una atenció especial a l'Alt Vinalopó per la nombrosa presència de la vespa de l'ametler.

Van començar al novembre les labors de poda, femada i tractaments d'hivern. No obstant això, a causa de les temperatures elevades, en alguns emplaçaments la caiguda de fulles es va retardar, per la qual cosa també es van demorar aquestes labors. Es van generalitzar al desembre les labors de poda, empelt, llaurada, femada i reposició de fallades. En alguna comarca com el Baix Vinalopó es va apreciar l'inici de la brotada.

- Castelló: l'estat fenològic predominant al gener va ser el de gemmes unflades. En la zona intermèdia de la província es va apreciar la floració. En la varietat marcona es va observar que les gemmes florals es van començar a unflar en les setmanes de Nadal i principi d'any, quan les

temperatures van ser més altes que de costum. També algunes varietats de floració més tardana es van veure avançades com les varietats belona i Marta. Amb la poda ja realitzada en la majoria dels camps, es van dur a terme les labors de manteniment.

Les varietats primerenques al febrer estaven en caiguda de pètals, mentre que en les varietats tardanes l'estat majoritari va ser el de floració plena. L'escassetat de precipitacions dels últims mesos no havia afectat encara molt aquest cultiu. Als municipis d'interior de la Plana Alta i de l'Alcalatén, on es concentra la majoria de la producció en secà de la província, les varietats de floració primerenca com la marcona o la carrerona han passat de la caiguda de pètals a l'engrossiment dels fruits. Les varietats de floració tardana, com la masbovera, ferraduel, Constantí, marinada i llampa, es trobaven en plena floració. En les varietats de floració extratardana, com vialfas o penta, s'obrien les primeres flors. Al Baix Maestrat, en les varietats primerenques es va observar que algunes es trobaven en fase de caiguda de pètals, i en altres s'apreciava el fruit quallat i desenvolupament de fulla. Les varietats tardanes es trobaven en plena floració. A la Plana Alta es va desenvolupar la plena floració. L'escassetat de precipitacions va provocar la caiguda de flors. A l'Alt Palància, la situació era similar a la de la resta de les comarques productores, amb la particularitat que la majoria de les finques de regadiu d'aquest cultiu se situen en municipis d'aquesta zona.

Els estats fenològics del mes de març es trobaven entre plena floració de les varietats tardanes i fruits al 50 % del creixement en les varietats primerenques, que van passar pels estats de caiguda de pètals, creixement de l'ovari i despreniment de sèpals, segons la varietat i el territori. S'esperava una reducció important de collita en la varietat marcona a conseqüència de l'estiu i de la tardor, que van ser secs, per la qual cosa l'arbre no disposava de reserves per a poder produir, de manera que va florir feblement i no van arribar a quallar moltes de les flors a causa de les pluges. Les precipitacions i l'excés d'humitat del mes de març també van provocar en varietats més tardanes, com belona i masbovera, que no quallara la flor o bé que aquesta caiguera o es fera malbé.

La meteorologia de principi d'abril va frenar les expectatives respecte a la collita d'ametla en la majoria de la província. Els arbres estaven esgotats a conseqüència de la collita de l'any anterior, a la qual es va sumar la falta d'aigua de tardor i hivern, de manera que la floració i el desenvolupament vegetatiu van ser febles. A això es va unir l'excés d'humitat constant des del mes de març, que va propiciar l'aparició de fongs en fruits joves, que van afeblir en molts casos el mugró fins al punt del despreniment del fruit. A tots aquests factors es van afegir les gelades dels primers dies d'abril, que van afectar els municipis amb cotes superiors a 700 metres, i en zones més baixes, com Chóvar i Azuébar. En zones del Baix Maestrat o de l'Alt Palància, els arbres van resultar molt afectats per malalties fúngiques, que van proliferar perquè no es van poder fer els tractaments fungicides a causa de les condicions climatològiques.

En les zones productores, la proliferació de fongs a conseqüència de l'excés d'humitat va fer que al maig es produïra una caiguda de fruits joves més acusada que de costum. Al seu torn, per les gelades de principi d'abril, al maig van aparèixer les branques inferiors dels ametlers cremades. Per aquests motius, la collita es va veure reduïda.

A les condicions meteorològiques dels mesos anteriors va caldre afegir l'escassetat de precipitacions del mes de juny. Als municipis de l'interior de la Plana Alta i de l'Alcalatén es va apreciar un descens important de collita a conseqüència de les humitats i les gelades. Malgrat això, els arbres presentaven un bon estat vegetatiu, ja que es van orientar les reserves al seu desenvolupament vegetatiu i no a la floració. Una situació similar es va observar a la Plana Baixa. Al Baix Maestrat, als municipis més pròxims al litoral, la previsió continuava sent d'una collita mitjana, però amb variacions depenent d'ubicacions i varietats. Els arbres no tenien un bon estat fitosanitari; va continuar la incidència de malalties fúngiques com la moniliosi, l'abonyegat o el rovell. En la zona de l'Alt Maestrat i els Ports s'esperava poc rendiment a conseqüència de les pluges seguides de calor, que van fer progressar les malalties fúngiques que van provocar la caiguda de fruits. A més, posteriorment, les gelades de principi d'abril van causar danys.

Les elevades temperatures de juliol van fer que l'endocarpi (evolució de la part interna de l'ovari que és la part llenyosa coneguda com a corfa) i exocarpi (part externa de l'ametla que durant la maduració s'obri i deixa lliure l'endocarpi o la corfa) no se separaren fàcilment. Perquè aquesta separació es produísca amb normalitat, les arrels han de tindre aigua, però no va ploure prou perquè fora així. Aquest és un factor limitant a l'hora de fer la recol·lecció i la pelada del fruit.

La continuació de la climatologia extremadament càlida en els primers dies d'agost va provocar que l'ametler continuara soltant fruits i que en els que es quedaven en l'arbre, la pell s'agafara més a la corfa. Per la qual cosa, a més d'una collita escassa, podria ser de pitjor qualitat. Algunes varietats primerenques com l'*antoñeta*, en la zona de la Plana Alta ja s'havien collit.

Al setembre es van confirmar les perspectives de mala collita. A l'Alt Palància, el cultiu presentava una proporció elevada de fruits avortats. En els municipis de les zones intermèdies de la Plana Alta es va iniciar i va acabar la recollida d'ametles, amb uns rendiments molt baixos. En la zona de l'interior del Baix Maestrat va finalitzar al setembre la campanya. A l'Alt Maestrat i als Ports va començar més tard la recol·lecció de les ametles, però amb els mateixos baixos rendiments que en les altres zones productives de la província.

A l'octubre es va acabar de recollir l'ametla en les zones tardanes de la província. En les zones més primerenques es va començar a veure la formació de les gemmes d'hivern.

El mes de novembre ja estava acabada la collita de l'ametla amb rendiments molt baixos en totes les zones productores. Es va apreciar la formació de les gemmes d'hivern. A l'Alt Palància, la Plana Alta, el Baix Maestrat, l'Alt Maestrat i els Ports s'estaven duent a terme labors de poda. Quan es realitza la poda de manteniment es reinicia el cicle productiu de l'arbre per a tornar a tindre produccions adequades, i es realitza una poda adequada que afavoreix la il·luminació, redueix el risc de patir malalties fúngiques i produeix més hidrats de carboni que afecten directament la inducció floral de la campanya següent.

A les comarques de l'Alt Palància, la Plana Alta, el Baix Maestrat, l'Alt Maestrat i els Ports el cultiu de l'ametler es trobava al desembre en parada vegetativa d'hivern, que acumulava hores de fred, per davall dels 7 °C, i reserves per a la fase de cultiu següent.

- València: al Camp de Túria i la Plana d'Utiel-Requena l'estat fenològic de l'ametler el mes de gener era el 00-A (gemmes d'hivern). Al Racó d'Ademús els ametlers també tenien les gemmes d'hivern i es mantenien en repòs. S'hi van fer treballs com la llaurada del sòl, alguna poda i noves plantacions (varietats com penta, constantí, makako). Els ametlers de la comarca de la Foia de Bunyol estaven en floració a final de mes.

Al Camp de Túria i als Serrans, l'estat fenològic de l'ametler al febrer era 67-F (flors obertes). A la Vall d'Aiora, els ametlers es trobaven en l'estat fenològic 01-B (gemmes unflades). A la Plana d'Utiel-Requena, a la zona de Requena, el cultiu d'ametler estava en estat fenològic 67-F (flor oberta), mentre que a la zona d'Utiel es trobava un poc més retardat, en l'estat 60-E (s'hi comencen a veure els estams). Al Racó d'Ademús, els ametlers es trobaven en floració i en les flors es veien els estams. A la Vall d'Albaida, els ametlers més primerencs havien començat a florir, mentre que els més tardans encara estaven en estat vegetatiu de gemmes unflades. En general, la floració va ser bona.

Al Camp de Túria l'estat fenològic dels ametlers al març era 69-G (flors obertes) i 72-H (ovari en creixement. Despreniment de sèpals). Als Serrans, l'estat fenològic de l'ametler era 75-I2 (fruits al 50 % del creixement). A la Vall d'Aiora, l'ametler de secà tenia el desenvolupament correcte de la floració, amb perill de gelades a causa de l'avançament d'aquest. A la Plana d'Utiel-Requena, el cultiu d'ametler estava en estat fenològic 69-G (caiguda de pètals). A la Vall d'Albaida, les pluges havien coincidit amb els ametlers en flor, i la falta de pol·linització i els fongs van incidir de manera important en la collita. En algunes zones, els arbres estaven afectats per la moniliosi, la qual cosa provoca que el fruit que haja pogut quallar caiga, igual que les fulles. Els danys més importants es van apreciar en la varietat guara.

Al Camp de Túria, l'estat fenològic dels ametlers el mes d'abril va ser el 72-H (ovari en creixement. Despreniment de sèpals). A la Costera, les inclemències meteorològiques van incidir de manera important en la producció d'ametles. Als Serrans, l'estat fenològic de l'ametler va ser el 75-I2 (fruits al 50 % del seu creixement). A la Vall d'Aiora, l'ametler es trobava en estat fenològic 55-D1 (gemmes obertes, es veuen les fulles). A la comarca de la Plana d'Utiel-Requena, l'estat fenològic dels ametlers era el 72-H (ovari en creixement, despreniment de sèpals). En la zona d'Utiel, a més de la pèrdua de flor per les pluges i l'afecció de moniliosi, s'hi van produir importants defoliacions. S'hi va unir la gelada tardana dels primers dies d'abril.

A la Vall d'Aiora l'ametler es trobava al maig en estat fenològic 72-H (ovari en creixement. Despreniment de sèpals), mentre que als Serrans i a la Plana d'Utiel-Requena ja havia arribat a l'estat fenològic 75-I2 (fruits al 50 % del seu creixement). A la Costera i al Camp de Túria, l'estat fenològic de l'ametler era el 81-J (fruits que arribaven a la grandària definitiva). A la comarca del Racó d'Ademús, l'ametler es trobava en l'estat fenològic de fruit tendre, encara que les gelades dels dies 1, 2 i 3 d'abril havien reduït la producció un 95 %. Els arbres sense collita vegetaven adequadament malgrat l'escassetat de precipitacions. A la Vall d'Albaida, a conseqüència de la meteorologia durant la floració, hi havia poc fruit en les varietats de floració tardana. L'estat fenològic observat va ser el de fruits tendres. Els arbres estaven evolucionant bé, encara que recuperant-se de les incidències del mes anterior.

A les comarques de l'Horta Oest i el Camp de Túria, les ametles havien arribat a la grandària final al juny. Als Serrans, a la Vall d'Aiora, a la Canal de Navarrés i a la Plana d'Utiel-Requena, les ametles es trobaven al 50 % del creixement, encara que s'observava poca quantitat de fruits. Al Racó d'Ademús les humitats dels mesos anteriors havien provocat malalties com ara abonyegat, taca ocre, etc., situació agreujada per la falta de tractaments fitosanitaris per les pluges persistents. Es va constatar una collita inferior a la de l'any passat, que també va ser escassa. Les ametles estaven assolint la grandària definitiva. Mentre que a la Vall d'Albaida els pocs ametlers amb fruit continuaven desenvolupant-se amb normalitat.

A la Costera, el Camp de Túria i la Vall d'Aiora, els fruits havien arribat a la grandària final al juliol (estat fenològic 81-J). Als Serrans, a la Plana d'Utiel-Requena i al Racó d'Ademús l'estat fenològic era 75-I2 (fruits al 50 % del seu creixement). Va començar a apreciar-se en els arbres la falta de precipitacions malgrat el poc fruit que tenien. Als Serrans es va observar poca ametla. A la Vall d'Albaida, a conseqüència de la baixa collita, no s'havien realitzat tractaments fitosanitaris i les plantacions presentaven fortes defoliacions.

A la Plana d'Utiel-Requena i als Serrans, l'estat fenològic dels ametlers a l'agost se situava entre el 75-I2 (fruits al 50 % del creixement) i el 90-L (despreniment de l'exocarpi i el mesocarpi). A la Vall d'Aiora, les ametles ja havien arribat a la grandària definitiva (estat fenològic 81-J). A l'Horta Oest i al Camp de Túria, els ametlers es van observar en l'estat fenològic 87-K (separació de l'exocarpi).

A la Vall d'Aiora i al Camp de Túria, l'ametler es trobava, al setembre, en estat fenològic 90-L (despreniment de l'exocarpi i mesocarpi) i es va iniciar la collita. Als Serrans, al Racó d'Ademús i a la Plana d'Utiel-Requena s'estaven recol·lectant les ametles.

A la Vall d'Aiora, a la Plana d'Utiel-Requena i als Serrans havia conclòs la collita el mes d'octubre. A l'Horta Oest i al Camp de Túria l'estat fenològic dels ametlers era el 00-A (gemmes d'hivern).

Al Racó d'Ademús va finalitzar la collita al novembre amb una producció que s'estimava en el 25 % d'una normal. L'arbratge va començar a perdre la fulla.

A l'Horta Nord, al Camp de Túria, a la Plana d'Utiel-Requena i a la Vall d'Albaida els ametlers es trobaven al desembre en estat fenològic 00-A (gemma d'hivern). Havien començat les labors de poda després d'una campanya caracteritzada per la baixa collita a causa de les condicions climàtiques del període de floració.

Avellaner

- Castelló: va avançar al gener el desenvolupament dels aments de les flors masculines pol·linitzadores i es van observar els primers botons de la flor femenina, que el mes vinent seran fecundades, quan els aments arriben a la maduresa i s'òbriguen les flors femenines. L'escassa pluviometria i les altes temperatures semblen haver influït en el fet que s'observaran pocs aments en els avellaners a l'Alt Maestrat.

La densitat d'aments i estigmes el mes de febrer era poc abundant, probablement per la sequera dels mesos hivernals.

Les copioses pluges del mes de març van ser beneficioses per al correcte desenvolupament del cultiu, després d'un hivern càlid i sec. S'apreciava la formació de l'avellana amb creixement del fruit, però encara sense la lignificació de l'endocarpi (corfa). La corfa prové de la part externa de l'ovari i experimenta una lignificació progressiva de les porcions perifèriques amb aquelles de connexió amb el brot. Al voltant de l'ovari es desenvolupen les estípules d'aspecte cartilaginós, que aniran formant els involucre del fruit.

Les precipitacions abundants d'abril i de març van ser beneficioses per al desenvolupament correcte del cultiu. Els episodis de gelades de la primera setmana d'abril no van afectar de manera important el cultiu. A principi d'abril, per les baixes temperatures, la brotada de les fulles encara era incipient. No obstant això, a la fi de mes els avellaners ja estaven verdejant.

Les pluges dels mesos anteriors van provocar l'aparició d'oïdi. També s'hi va observar al maig la presència d'àcars (*Phytoptus avellanae*) que van danyar els brots. Tot això, juntament amb els problemes que va provocar una mala sincronització en la dicogàmia pròpia d'aquest cultiu, motiu pel qual no es va produir la pol·linització en condicions òptimes, van fer que s'estimara un descens en la producció. Els fruits s'anaven formant i es van començar a evidenciar les capes que formaran el fruit i els involucre externs.

Al juny el fruit estava en formació. S'esperava una collita lleugerament inferior a la de l'any anterior per la disminució de flors quallades a causa de la climatologia adversa durant la floració.

L'estat fenològic al juliol, als municipis de l'Alt Maestrat (Benassal i Culla), i a Zucaina, a l'Alt Millars, era el de fruit en formació (F).

A l'agost l'estat fenològic del cultiu era el de fruit format i lignificat, que es desprenia de l'embolcall i començava a caure a terra.

Al setembre els fruits estaven desprenent-se i caient a terra. La recol·lecció es du a terme quan els fruits estan en terra. Enguany ha començat abans del que sol ser habitual. La producció va ser inferior a la de l'any anterior per la disminució de flors quallades a causa de la climatologia adversa durant l'època de floració, i amb menys calibre i rendiment a causa de les altes temperatures que s'arrossegaven des de maig.

La recollida d'avellanes va acabar durant els primers dies d'octubre amb les varietats més tardanes. A Benassal es van fer activitats, menús específics en els restaurants locals, venda de productes elaborats amb avellana i l'exposició "Avellana: fruit de tardor".

El mes de novembre, la campanya estava pràcticament finalitzada i quedaven per collir únicament les explotacions els titulars de les quals les recol·lecten els caps de setmana. Es tracta d'un cultiu que en els últims anys no ha tingut molta rendibilitat i en què moltes parcel·les són de minifundi. Les pluges torrencials dels dies 11 i 12 de novembre van arrossegar part d'aquesta producció que encara quedava en camp, que aquesta campanya era ja, per ella mateixa, escassa.

Es va apreciar el desenvolupament dels aments de les flors masculines pol·linitzadores i es van observar els primers botons de la flor femenina al desembre. Les flors masculines, agrupades en aments, produeixen el pol·len que fecunda l'ovari de la flor femenina. La diferent època de floració

d'unes i altres serveix perquè les flors masculines cresquen i, quan ja estan madures, s'obrin les femenines perquè puguin ser fecundades amb èxit.

Anouer

- Castelló: l'estat fenològic al gener va ser el de gemmes tancades. Aquest cultiu està implantat en zones molt concretes de la província de Castelló. Hi destaquen Viver (municipi amb més superfície de cultiu de la província), Segorbe i Altura, a l'Alt Palància; Vall d'Alba, Vilafamés i Sant Joan de Moró, a la Plana Alta; Alcalà de Xivert i Sant Jordi, al Baix Maestrat, i Zucaina, a l'Alt Millars. Les varietats cultivades més habituals són la Serr i, en el grup de les tardanes, la chandler o la howard.

Al febrer, l'estat fenològic de l'anouer a la comarca de l'Alt Palància era Bf/Amg. Les flors femenines de l'anouer es trobaven en la fase Bf, és a dir, amb les gemmes unflades, l'embolcall extern obert i amb una pelussa blanquinosa de les bràctees subjacents. Aquesta fase de la flor femenina es coneix com a "gemma blanca". Mentre que l'ament de la flor masculina va deixar de créixer quan va assolir entre els 5 i 8 mm i va agafar una coloració grisa, que la conservarà durant tot l'hivern, un estat de la flor que es coneix com a Amg.

Els anouers el mes de març presentaven un estat primerenc, per això les pluges no van causar danys de cap mena sobre aquesta espècie.

A l'abril, l'estat fenològic d'aquest cultiu a la zona de l'Alt Palància va ser Df1 (individualització dels folíols) i Ff2 (estigmes corbats), estats primerencs, per la qual cosa no es va veure afectat per la meteorologia dels últims mesos.

L'estat fenològic al maig va oscil·lar entre Ff2 (estigmes corbats) a principi de mes, i Gf (estigmes caiguts, amb fruit al 60 % de la grandària final) a final de mes, a les comarques de l'Alt Palància i l'Alt Maestrat. Les condicions de pluges i humitats dels mesos primaverals no van incidir en el desenvolupament dels fruits, ja que el desenvolupament vegetatiu estava retardat.

Al juny, l'estat fenològic va oscil·lar entre Gf (estigmes caiguts, amb fruit al 60 % de la grandària final) a principi de mes i Gf (estigmes caiguts, amb fruit al 80 % de la grandària final) al final de mes a les comarques de l'Alt Palància i de l'Alt Maestrat. La floració va ser molt abundant, per la qual cosa s'esperava una bona collita, però d'un calibre més menut. En les varietats primerenques com la Serr, l'anou estava molt avançada.

L'estat fenològic el mes de juliol al Baix Maestrat va oscil·lar entre 80-88, amb els fruits assolint la grandària final. Les temperatures elevades no van afectar el cultiu.

Els fruits van arribar, a l'agost, a la grandària definitiva. Malgrat la calor, no es van observar molts problemes de cremades pel sol i s'hi van dur a terme els tractaments adequats amb calç.

El desenvolupament de l'anouer va ser satisfactori, al setembre, a la zona de l'Alt Palància, on es troba part de les poques explotacions que de la província. Els fruits estaven madurs. Es van observar els primers aments i gemmes d'hivern. Alguns fruits amb taques negres, ocasionades per l'impacte de graníssol, no es van desprendre i es van podrir en l'arbre, però aquest minvament no era significatiu.

A l'Alt Palància, la recol·lecció d'anous va acabar el mes d'octubre, amb una producció bona. Van començar a observar-se ja en els anouers els aments d'hivern.

Al novembre, mentre l'arbre estava latent, es va fer la poda amb l'objectiu de donar la forma desitjada a l'estructura de l'anouer, disminuir-ne l'estrés i maximitzar el rendiment productiu de la pròxima collita. Quant a l'estat fenològic del cultiu, els aments es trobaven en repòs.

Al desembre, el cultiu es trobava en parada vegetativa d'hivern.

Garrofera

- Alacant: a la Marina Alta es van dur a terme labors de poda al febrer. Els fruits van romandre en desenvolupament, en un estat fenològic aproximat de 73. A la Marina Baixa es va estar realitzant igualment la poda. El fruit va romandre en un estat fenològic entre 69-79.

Al març es van produir defoliacions molt intenses en algunes parcel·les de l'interior de la comarca de la Marina Alta. A l'Alacantí i a la Marina Baixa es van observar els fruits en procés de desenvolupament, alguns ja amb les baines verdes i amb la grandària final.

A les comarques de la Marina Alta, de l'Alacantí i de la Marina Baixa, els fruits van continuar el procés de desenvolupament a l'abril. En aquesta última comarca es va observar una grandària del fruit que va arribar quasi al 90 % del total (estat fenològic 79). Va avançar l'engrossiment de les garrofes al maig. A la Marina Baixa es va apreciar la caiguda del fruit verd en alguns arbres.

El mes de juny va continuar l'engrossiment del fruit, i es va observar ja el viratge de color en algunes zones (estat fenològic 79-80). A les comarques de la Marina Baixa, la Marina Alta i l'Alacantí es va iniciar al juliol el canvi de color del fruit (EF 80).

En les zones productores, les garroferes es trobaven en recol·lecció a l'agost, i s'hi va observar un increment generalitzat de la producció. El mes de setembre es va collir la garrofa de manera generalitzada.

Va acabar la campanya a l'octubre i els arbres van entrar en plena floració a final de mes. Cal destacar que l'alt preu del producte ha fet que es recuperen plantacions disseminades i abandonades en comarques com la Marina Baixa i el Baix Vinalopó. En aquesta última comarca s'han realitzat, fins i tot, noves plantacions a petita escala. Així mateix, a la Marina Alta ha augmentat el nombre de parcel·les abandonades on s'han fet plantacions noves. Els arbres van romandre al novembre en fase de floració i van iniciar la de quallat.

Va començar al desembre la poda, alhora que va prosseguir el quallat i el desenvolupament normal dels fruits. A més, es van realitzar labors de fertilització i tractament de males herbes.

- Castelló: el mes de gener es van dur a terme treballs de poda i formació en les plantacions en què es persegueix que augmenten els rendiments del cultiu. La garrofera va continuar el desenvolupament normal al febrer.

Durant el mes de març no es van fer labors de poda en les parcel·les per les condicions meteorològiques desfavorables, ja que va ploure quasi tots els dies.

Es va apreciar, a l'abril, molta diferència de grandària entre els fruits d'una mateixa branca, a conseqüència de l'alternança de producció natural del cultiu, o bé per l'efecte de les pluges.

Al maig es va apreciar que les precipitacions de març i la humitat del mes d'abril no van contribuir a una gran collita. La garrofera de la zona de Traiguera també es va veure perjudicada per vents forts que es van donar en la zona. L'estat fenològic observat va oscil·lar entre 69 (inflorescències en creixement) i 79 (fruits que arriben al 90 % de la seua grandària).

Al Baix Maestrat, l'estat fenològic majoritari al juny va ser el 79, en què els fruits van assolir el 90 % de la seua grandària. Malgrat les altes temperatures i els dies de pluja intermitents que hi va haver i que van provocar una caiguda de fruits, s'esperava una producció mitjana. En la zona de la Plana Baixa, l'estat fenològic anava més retardat, amb els fruits que arribaven al 70 % de la grandària a la zona a principi del mes.

Al juliol, les garrofes al Baix Maestrat estaven en el començament de la maduració o coloració de fruits, mentre que en la zona de la Plana Baixa presentava ja el color marró característic de fruit madur.

A l'agost, l'estat fenològic majoritari era 89 (maduració plena). Fi de la coloració típica segons l'espècie o la varietat. Els fruits es desprenien amb una facilitat relativa i en molts casos ja eren aptes

per a la recol·lecció. Molts agricultors van avançar la recol·lecció per a evitar els possibles robatoris de la collita. A la Plana Baixa i a la Plana Alta es va iniciar la collita de garrofa. Al Baix Maestrat, la producció va ser baixa. Es va agafar un producte molt sec i amb poc pes.

Al Baix Maestrat i a la Plana es va iniciar al setembre la batuda en plantacions tradicionals. En les noves plantacions, que ja es van dissenyar per a això, la recollida es va fer mecànicament. Els rendiments van ser millors en la zona nord de la província que en la zona central i sud.

Al Baix Maestrat i a la Plana Baixa va finalitzar la recol·lecció a l'octubre. La campanya, igual que l'anterior, es va caracteritzar pels preus elevats. En part, per la disminució dels rendiments per hectàrea a conseqüència de l'escassetat de pluges que va afectar la grandària final de la garrofa. L'arbre va reiniciar el cicle amb la seua característica floració apètala, naix en raïms que omplien la capçada de l'arbre de tonalitats roig fosc o groguenc, depenent de la varietat.

Els arbres s'estaven podant el mes de novembre. Com que el cultiu era rendible una altra campanya més, es van realitzar labors de manteniment.

En les zones prelitorals de la província on se situen les xicotetes parcel·les d'aquest cultiu es van dur a terme al desembre labors de millora del cultiu.

- València: al Camp de Túria, l'estat fenològic de les garroferes al gener era el 51 (obertura de botons florals). A la Foia de Bunyol van continuar les labors de poda.

Al Camp de Túria, les garroferes es trobaven al febrer en l'estat fenològic 60-69 (inflorescència femenina i el desenvolupament d'aquesta). En altres comarques, com la Ribera Alta i el Camp de Morvedre, es va mantindre l'interés pel cultiu de garrofera. En els últims tres anys s'ha observat la recuperació de camps abandonats, fins i tot la plantació de noves parcel·les.

A causa dels alts preus als quals van arribar en les últimes campanyes, a la Ribera Alta es va observar al març que en moltes garroferes velles s'havia fet una poda de rejuveniment o de manteniment. La grandària de la garrofa quasi arribava al 50 % de la seua grandària final.

A la Ribera Alta el fruit estava en desenvolupament el mes d'abril. Al Camp de Morvedre, els bons preus de la garrofa en les últimes campanyes van crear bones expectatives, que estaven materialitzant-se en noves plantacions de garroferes i en la recuperació de plantacions velles.

Al Camp de Túria l'estat fenològic de la garrofera el mes de maig era el 79 (baines verdes amb la grandària final). A la Ribera Alta, el fruit es trobava quasi totalment desenvolupat. En general, es va observar un minvament de producció per la climatologia adversa. A l'Horta Nord, la garrofera es trobava en plena fase de desenvolupament del fruit.

A l'Horta Oest, les garrofes es trobaven al juny en l'estat fenològic 80 (començament de la maduració). Al Camp de Túria, es van observar els fruits entre l'estat 79 (baines verdes amb la grandària final) i el 80 (començament de la maduració). A la Ribera Alta, la garrofa havia assolit la grandària final i quan va acabar el mes va començar la verolada. La mala climatologia i la humitat elevada en la zona havien impedit que es desenvoluparen les garroferes amb normalitat, per la qual cosa s'esperava una certa baixada de rendiments respecte a un any normal.

A l'Horta Oest, a causa de l'alt preu pagat per la garrofa en les últimes campanyes, al juliol es va observar la realització de noves plantacions i la recuperació de camps abandonats. Al Camp de Túria l'estat fenològic de les garroferes era 80-89 (començament de la maduració-maduració de baines i garrofines). Als Serrans es preveia una collita bona. Les garrofes estaven verdes però havien assolit la grandària final. A la Ribera Alta, durant el mes, es va observar la verolada de les baines, i van arribar quasi al color definitiu. Les expectatives de la campanya eren bones.

A l'Horta Oest i al Camp de Túria s'estaven recol·lectant les garrofes a l'agost. A la Ribera Alta, la collita va començar la segona setmana del mes, amb uns dies d'avançament respecte a l'any anterior. Les varietats dominants de la zona són la costella i matalafera, amb més rendiment en garroffí en la

varietat matalafera. El rendiment va ser inferior que el de l'any anterior, però la producció total havia augmentat a causa de les noves explotacions.

Al Camp de Morvedre, al Camp de Túria, a la Ribera Alta i a la Canal de Navarrés va finalitzar, al setembre, la campanya de la garrofa, amb uns resultats bons.

El mes d'octubre al Camp de Morvedre els arbres es trobaven traient la flor de la pròxima collita. A l'Horta Nord també va començar a desenvolupar-se la pròxima campanya de garrofa. A l'Horta Oest i al Camp de Túria l'estat fenològic era el 51 (obertura de botons florals). A la Ribera Alta, una vegada acabada la recol·lecció, es van iniciar les labors de poda de manteniment i fructificació. A més, en arbres vells es va realitzar el sanejament per a afavorir la brotada i la recuperació dels arbres.

A l'Horta Nord i al Camp de Túria l'estat fenològic de la garrofera al novembre era el 51 (obertura de botons florals). A la Ribera Alta es va observar que el quallat de garrofes havia sigut abundant, amb bones expectatives de collita per a la campanya següent. En algunes parcel·les es va realitzar la poda dels arbres i l'arada del sòl per a airejar-lo i retindre l'aigua de la pluja.

Al Camp de Morvedre van continuar veient-se al desembre treballs de recuperació d'antigues plantacions de garroferes propiciades pels elevats preus que continua tenint la garrofa.

VINYA

Raïm de taula

- Alacant: al gener es van fer podes generalitzades en les comarques productores.

Es van mantindre les labors de poda durant el mes de febrer, i es van observar els primers plors en la zona meridional de la Marina Alta.

En totes les comarques productores van finalitzar les podes al març, a vegades interrompudes per les pluges. Es va iniciar la brotada del cultiu.

Al Vinalopó Mitjà, zona productora principal, va continuar a l'abril la brotada iniciada a la fi de març en les zones més càlides, i s'hi va observar vigorosa. La mateixa situació es va apreciar a la Marina Alta, on es van iniciar els tractaments contra míldiu i oïdi. A l'Alacantí i en les comarques del sud es van observar ja els primers botons florals separats, després d'una brotada igualment vigorosa.

Es van dur a terme al maig al Vinalopó Mitjà les labors de plantació i empelt pendents i en la segona quinzena va començar l'espampolament de ceps. La brotada va ser homogènia, es va iniciar la floració i es va arribar al quallat en les varietats més primerenques. Va ocórrer el mateix a la Marina Alta, on els tractaments contra l'oïdi i el míldiu van ser generalitzats, i s'hi va detectar una incidència de míldiu de primera generació que va afectar els xanglots florals sense danyar la collita. En les plantacions de la meitat sud, el fruit estava en desenvolupament, i s'hi va observar un bon vigor dels ceps.

Al Vinalopó Mitjà va acabar el quallat durant la primera quinzena de juny amb un bon desenvolupament dels xanglots, i es va iniciar l'embossament de les varietats més precoces. Es va procedir a aplicar tractaments preventius contra *Lobesia botrana* i oïdi, i va continuar l'espampolament. A la Marina Alta es va observar un bon estat vegetatiu i es van fer podes en verd. La incidència elevada d'erinosi i de cuc del raïm en va fer aconsellable el tractament. En l'àrea de l'Alacantí, molts xanglots van arribar a la verolada, i es van estimar bones produccions en les plantacions més intensives. Es van fer labors preventives contra oïdi i botritis i, en algunes zones, es va observar alguna incidència de cotonet de la vinya i de mosquit verd. A les comarques meridionals, el Baix Vinalopó i el Baix Segura, el xanglot es desenvolupava amb normalitat i va començar la verolada.

Al Vinalopó Mitjà va finalitzar al juliol l'embossament i es va iniciar la recol·lecció de la varietat victòria. Es van observar algunes parcel·les amb danys causats pel míldiu larvat, especialment en les zones amb més humitat. A la Marina Alta, el moscatell romà va començar la verolada i l'estat vegetatiu era bo. No obstant això, les temperatures elevades i la insolació van provocar els xanglots

es cremaren. A l'Alacantí es va iniciar la verema i es van confirmar les bones produccions en les varietats més primerenques. A les comarques meridionals, el Baix Vinalopó i el Baix Segura, el xanglot es desenvolupava amb normalitat, i van començar els talls de la varietat victòria a principi de mes i de cardinal en la segona quinzena, que es van avançada per la calor. A l'Alt Vinalopó, es van fer labors d'espampolament i podes en verd per a millorar la ventilació de cara a la collita a l'agost.

Al Vinalopó Mitjà, va finalitzar en la primera setmana d'agost l'embossament i va continuar la recol·lecció de la varietat victòria, que va concloure a mitjan mes. Durant la segona setmana va començar a Monforte del Cid la verema de la moscatell Itàlia sota malla, així com la de les varietats *doña maría* i red globe. En aquesta última varietat, el ritme de tall va ser baix, influït per l'escassa disponibilitat de raïm amb un color apropiat. Es va fer un tractament de la 3a generació d'arna. A la Marina Alta, a mitjan mes es va iniciar la verema del raïm moscatell romà amb un estat sanitari i una maduresa òptims, amb producció abundant i de bona qualitat. A l'Alacantí va avançar la collita de raïm sense llavors, amb rendiments similars als de l'any passat. Al Baix Vinalopó i al Baix Segura va acabar la verema de les varietats victòria i cardinal, mentre que va començar la de la varietat moscatell Itàlia a mitjan mes. A l'Alt Vinalopó es va procedir a collir la varietat red globe i diverses varietats apireniques com la crimson.

Al Vinalopó Mitjà va prosseguir, al setembre, la recollida del raïm *doña maría*, amb xanglots que presentaven irregularitat en els grans, així com la de red globe, en la qual es va apreciar falta de color i grandària en les primeres passades, la qual cosa va obligar a retardar-les. En les dues varietats es va observar una reducció de rendiments. La resta de varietats es va desenvolupar amb normalitat. A la Marina Alta va finalitzar la verema de la varietat moscatell romà amb uns resultats productius un poc inferiors al que s'esperava. A l'àrea de l'Alacantí, es van collir varietats apireniques fins a l'última setmana. Les altes temperatures nocturnes van ocasionar falta de coloració dels xanglots. A l'Alt Vinalopó es van recol·lectar varietats apireniques com la crimson.

Al Vinalopó Mitjà va continuar a l'octubre la campanya del raïm *doña maria* amb una proporció important de xanglots excessivament madurs, a més de l'aparició d'algunes deficiències per clevillat en la pell a causa de les precipitacions. Així mateix, va continuar la recollida de red globe, que va mantindre les deficiències de color per l'absència de baixes temperatures nocturnes, a les quals es van sumar les incidències per podridura. A principi de mes van començar les passades de raïm ideal i es van seleccionar els xanglots amb més color en les parcel·les més precoces. Després de les pluges hi van aparèixer les incidències de clevillat en la pell i va començar a recollir-se a cep net.

Al Vinalopó Mitjà es van mantindre les deficiències per clevillat en la pell de la varietat *doña maria* i la campanya va concloure a final de novembre. Es va recol·lectar la varietat crimson, amb falta de color, i la red globe, amb un percentatge elevat de xanglots afectats per podridura. També van acabar els talls de raïm ideal. Les precipitacions de la segona setmana del mes van incidir en la qualitat del raïm moscatell Itàlia. La primera setmana va començar la verema del raïm Aledo, encara que molt alentida perquè encara s'estaven agafant varietats d'estiu a causa de la demanda escassa i els preus baixos. En la resta de les comarques productores va acabar la recol·lecció.

Va finalitzar la campanya de raïm de taula l'última setmana del mes de desembre amb la verema de la varietat Aledo al Vinalopó Mitjà.

Raïm de vinificació

- Alacant: van prosseguir al gener i febrer les labors de poda, els tractaments d'hivern i la llaurada del terreny en totes les comarques productores.

L'última setmana de març va començar la brotada, amb aproximadament una setmana de retard en les comarques d'interior, com el Vinalopó Mitjà, on es va observar el desborrament de les varietats més primerenques, com la chardonnay, en l'última setmana.

A principi d'abril, al Vinalopó Mitjà es va continuar observant el desborrament en les parcel·les de les varietats més primerenques. A final de mes en aquestes varietats, com el raïm chardonnay, eren

visibles els xanglots, mentre que en altres més tardanes van aparèixer les primeres fulles obertes, com en la monestrell. A la Marina Alta, les brotades van ser molt vigoroses, i es va iniciar la florida durant els últims dies del mes. S'hi van aplicar tractaments contra l'oïdi i el míldiu. A l'Alt Vinalopó va acabar la poda i s'hi van apreciar els desborraments.

Al Vinalopó Mitjà, després de la brotada a l'abril de les varietats primerenques, la varietat monestrell va brollar amb força a principi de maig, i la major part de les varietats es trobaven amb botons florals separats (H) i s'iniciava la floració en chardonnay, moscatell i garnatxa. Es va recomanar l'aplicació de tractaments preventius d'oïdi i erinosi (ensoframents) i míldiu (cúprics). A l'Alt Vinalopó, en funció de la varietat i l'emplaçament, l'estat fenològic va estar entre botons florals separats i florida (H-I). Es va fer la poda en verd, així com tractaments preventius contra l'oïdi, sobretot en varietats sensibles (chardonnay, tintorera, garnatxa i cabernet). A la Marina Alta, les garnatxes més precoces van arribar a un estat vegetatiu de baia amb la grandària d'un pèsol.

Durant el mes de juny al Vinalopó Mitjà i a l'Alt Vinalopó es van desenvolupar els xanglots amb normalitat, i la majoria va assolir la grandària d'un pèsol. La producció s'apreciava normal, amb una incidència escassa d'oïdi, contra el qual es van fer tractaments en varietats sensibles, així com contra la població de *Lobesia botrana*. A la Marina Alta es tancaven els xanglots de les garnatxes més precoces. En totes les comarques va continuar la poda en verd durant tot el mes.

La influència de les altes temperatures del mes de juliol, especialment en zones de l'interior, es va manifestar en l'avançament de la fenologia de la vinya, com va ocórrer al Vinalopó Mitjà i a l'Alt Vinalopó, on es van tancar els raïms i es va iniciar la verolada amb més d'una setmana d'antelació. A la Marina Alta es va observar una massa foliar apropiada, en general, i es preveia una bona maduració de xanglots. La incidència de la tercera generació de cuc del raïm era elevada, per la qual cosa va ser aconsellable efectuar-hi tractaments.

Al Vinalopó Mitjà i a l'Alt Vinalopó es va procedir, a l'agost, a collir les varietats blanques com macabeu, verdet, chardonnay i sauvignon blanc i de les tintes, tintorera, syrah i merlot, amb el raïm en bon estat sanitari i amb una qualitat bona a causa de les condicions meteorològiques. A la Marina Alta, va començar a mitjan mes la verema del raïm moscatell romà per a vinificació, amb dues setmanes d'avançament, amb un bon estat sanitari i maduresa comercial. L'estat vegetatiu de les vinyes va ser bo, malgrat la calor de l'estiu. Quant a la varietat giró, va prosseguir el procés de maduració amb un bon estat fitosanitari i una bona massa foliar.

Al Vinalopó Mitjà va continuar al setembre la verema de les varietats blanques (macabeu, verdet, chardonnay, sauvignon blanc) i les tintes merlot i cabernet. En la tercera setmana es va iniciar la recol·lecció del raïm monestrell, i es va observar un bon estat sanitari en general del xanglot. Les pluges del 16 al 18 i del 25 al 26 van interrompre els talls, per la qual cosa va haver-hi un cert retard en l'entrada en celler. A l'Alt Vinalopó es van recollir les varietats negres més primerenques (merlot, syrah, tintorera, cabernet i ull de llebre), i va quedar pendent d'entrar en celler la monestrell, en la qual es veia una bona condició del xanglot. A la Marina Alta va finalitzar la verema del moscatell romà per a vinificació, amb una campanya caracteritzada per l'alt grau alcohòlic i la baixa acidesa. Van concloure els talls de la varietat giró, en la qual es va observar una baixada de rendiments, encara que els mostos obtinguts tenien una maduresa polifenòlica adequada.

A l'Alt Vinalopó va acabar, a l'octubre, la verema de les varietats negres a Villena. El balanç general va ser el d'una collita similar a la de la campanya anterior amb una qualitat òptima. A Castalla, la campanya es va tancar amb la varietat monestrell. Al Vinalopó Mitjà les precipitacions del dia 10 van retardar la fi de la recol·lecció de la varietat monestrell. El balanç de la campanya va ser lleugerament inferior a la de l'any passat, però de bona qualitat. Al Comtat i a l'Alcoià, una vegada acabada la verema, es va valorar una gran pèrdua de producció en la zona de Beniarres a causa de la pedregada.

Finalitzada la campanya, al novembre es va procedir a desenvolupar les labors de poda.

- Castelló: el cultiu estava en repòs hivernal al gener. Va prosseguir el cultiu de les parcel·les i la lluita contra males herbes i es va fer la poda.

El cultiu de la vinya a l'Alt Maestrat, el Baix Maestrat i la Plana Alta es trobava al febrer amb els camps llaurats i podats i en estat vegetatiu de repòs. L'estat fenològic predominant per al cultiu era B, és a dir, s'hi començaven a veure les primeres gemmes de cotó.

L'estat fenològic de la vinya al març es trobava entre B (gemmes unflades) i D (fulles incipients). No s'hi van poder fer tractaments fúngics a causa de les condicions meteorològiques.

Al Maestrat l'estat fenològic del cultiu a l'abril era el normal per a l'època de l'any (fulles esteses). S'hi estaven fent labors de manteniment i tractaments per a minimitzar els possibles problemes per l'excés d'humitat.

En la zona del Baix Maestrat l'estat fenològic al maig era el de botons florals separats. En la zona de l'interior de la Plana Alta es van fer els primers espampolaments. Al mateix temps que es va fer aquesta tasca, es va aprofitar per a llevar alguns pollissos per a afavorir, així, l'aireació de la vinya.

El desenvolupament vegetatiu del cultiu al juny va ser favorable i presentava un estat fenològic normal per a l'època de l'any, que es va situar en l'inici de la floració. Els episodis de pluges i calor de les últimes setmanes de juny no van provocar danys ni per oïdi ni per mildiu, ja que es van poder fer els tractaments preventius. Es van realitzar labors superficials en les vinyes com el maneig del sòl per a controlar les males herbes i facilitar l'entrada d'aigua de pluja.

El desenvolupament vegetatiu al juliol era correcte al Baix Maestrat. Es va apreciar l'estat fenològic K-L (gra amb la grandària d'un pèsol i tancament del xanglot). Les elevades temperatures del mes de juliol van facilitar un bon ritme de desenvolupament de la vinya, per la qual cosa s'esperava l'inici de la verolada per a principi d'agost.

El mes d'agost l'estat fenològic del cultiu estava una mica avançat per a l'època de l'any a causa de la calor, que va accelerar la maduració. Al Baix Maestrat va començar la collita d'algunes varietats com chardonnay, moscatell, sauvignon blanc i ull de llebre. El desenvolupament era bo, amb bon aspecte i evolució dels xanglots. Als municipis de la Plana Alta i de l'Alcalatén, el cultiu va evolucionar amb normalitat. En alguns casos s'havien realitzat els tractaments preventius aconsellats pel Servei de Sanitat Vegetal per a la IGP vins de Castelló, enfront del cuc del raïm (*Lobesia botrana*) de 3a generació, podridures (*Botrytis cinerea*) i mosquit verd (*Empoasca vitis* i *Jacobiasca*), amb la precaució que, com que es realitzen en dates pròximes a la verema, s'han de respectar els terminis de seguretat dels plaguicides emprats.

A la zona del Baix Maestrat a principi de setembre es va iniciar la verema amb les varietats chardonnay, moscatell, sauvignon blanc i ull de llebre. El port de la plantació i el desenvolupament eren bons, i l'aspecte i l'evolució dels xanglots eren correctes. Als municipis de la Plana Alta i de l'Alcalatén, el cultiu va evolucionar amb normalitat.

La verema es va avançar a conseqüència de les temperatures elevades. Les condicions climàtiques del mes d'octubre van dificultar el cessament de l'activitat dels ceps i que caigueren les fulles. Aquesta situació no va facilitar el procés normal de descens dels materials alimentaris per les parts llenyoses i la constitució d'aquests com a reserves principals en els braços, el tronc i les arrels del cep. Les fulles, depenent de la varietat, es van engroguir o bé enrogir i van caure segons el tipus de varietat i la zona del cultiu, per a més avant entrar en repòs hivernal.

Amb la verema ja finalitzada, va començar al novembre la parada hivernal, i es van observar l'agostejament i la caiguda de les fulles.

Al desembre, la vinya de la província va prosseguir la parada hivernal.

- València: al Camp de Túria i a la Plana d'Utiel-Requena l'estat fenològic del cultiu de vinya al gener era el 01-A (parada hivernal). A la comarca de la Foia de Bunyol es van traure les estaquetes de les plantes mare per a fer les varetes dels empelts.

El mes de febrer la vinya es trobava a la Vall d'Aiora i al Camp de Túria en estat fenològic 03-B (unflat de gemma). A la Plana d'Utiel-Requena i a la Vall d'Albaida les vinyes es van mantindre en parada hivernal i estava acabant la poda de la vinya.

A la Vall d'Aiora i a la Plana d'Utiel-Requena van continuar al març amb la llaurada i la preparació del terreny i estaven concloent les labors de poda, i la vinya estava en estat fenològic 03-B (unflat de gemmes). A la Canal de Navarrés va prosseguir la poda i recol·lecció del material vegetal de les plantacions de portaempelts de vinya. Al Camp de Túria, l'estat fenològic de la vinya era 09-E (2-3 fulles expandides). A la Vall d'Albaida, la humitat no va afectar el cultiu perquè no havien brotat encara les vinyes.

A la Vall d'Albaida, les brotades es van produir després de la gelada del 3 d'abril, per la qual cosa el cultiu no es va veure danyat. A la fi d'abril la vinya es trobava entre l'estat F (xanglots visibles en zones més tardanes) i l'estat H (botons florals separats) en zones més primerenques. A la comarca de la Plana d'Utiel-Requena, les vinyes estaven en estat fenològic 09-E (2-3 fulles expandides). A la Vall d'Aiora i els Serrans, la vinya es trobava en estat fenològic 12-F (5 a 6 fulles expandides, inflorescències visibles). Al Camp de Túria, el cultiu ja havia arribat a l'estat 15-G (inflorescències separades. Botons florals aglomerats). Els viticultors de la Costera estaven en l'espera que el grau d'humitat del sòl els permetera entrar en les parcel·les per a iniciar els tractaments contra el mildiu i l'oïdi.

A la Vall d'Aiora i els Serrans, la vinya es trobava al maig en estat fenològic 12-F (de 5 a 6 fulles expandides, inflorescències visibles). Al Camp de Túria, l'estat fenològic de la vinya era el 15-G (inflorescències separades. Botons florals aglomerats). Als Serrans i a la Vall d'Albaida, la vinya es va observar entre el 17-H (botons florals separats) i l'estat I (floració), en les zones més primerenques. El cultiu evolucionava sense incidències. A la comarca de la Plana d'Utiel-Requena les vinyes estaven entre els estats fenològics 17-H (botons florals separats) i 23-I (plena floració, 50 % de caputxons caiguts).

A la Canal de Navarrés, la vinya estava al juny en estat fenològic 17-H (botons florals separats). A la Vall d'Aiora i als Serrans, la vinya es va observar més avançada i havia aconseguit l'estat fenològic 23-I (plena floració. 50 % de caputxons caiguts). A la comarca de la Plana d'Utiel-Requena, el cultiu es va observar entre els estats fenològics 23-I (plena floració. 50% de caputxons caiguts) i el 31-K (baia grandària pèsol). Al Camp de Túria, va assolir l'estat 33-L (compactació del xanglot). A la Vall d'Albaida el cultiu va evolucionar correctament, sense incidències.

A la comarca de la Plana d'Utiel-Requena la vinya estava al juliol en l'estat fenològic 31-K (baia amb la grandària d'un pèsol). L'episodi de graníssol de principi del mes va afectar el cultiu. Al Camp de Túria i a la Vall d'Albaida la vinya començava la verolada. La vinya estava vegetant correctament i no hi havia hagut problemes d'oïdi ni mildiu. A causa de la calor es va observar en alguna varietat i en els ceps més exposats a l'aire, una certa seca de fulles i clorosi. A la Foia de Bunyol el cultiu es trobava en estat fenològic de compactació de xanglot.

A l'Horta Oest la vinya estava iniciant la verolada. Als Serrans, les vinyes ja estaven en fase de maduració. La tempesta acompanyada de graníssol del dia 17 d'agost als municipis d'Alpuente i Titaguas va ocasionar danys en aquest cultiu. A la Plana d'Utiel-Requena, la vinya estava entre la verolada i la maduració. Les tempestes acompanyades de pedra dels dies 25 i 26 d'agost van ocasionar incidències en la vinya d'Utiel i Requena. A la Canal de Navarrés algunes parcel·les s'havien veremat a la fi de mes, mentre que d'altres van continuar madurant. A la Vall d'Albaida es va apreciar la maduració de fruits. La vinya estava vegetant correctament i no hi havia hagut problemes d'oïdi ni de mildiu. El 9 d'agost va començar la verema de les varietats més primerenques, com la blanca chardonnay.

A la Vall d'Aiora, els Serrans, a la Plana d'Utiel-Requena i a la Vall d'Albaida es va veremar durant el mes de setembre. Al Camp de Túria, la vinya estava arribant a la maduració.

El mes d'octubre, a la Vall d'Aiora i a la Plana d'Utiel-Requena, havia acabat la verema, mentre que als Serrans estava pràcticament conclosa. A l'Horta Oest i al Camp de Túria l'estat fenològic de la vinya era el 45/47-O (agostejament i caiguda de fulles). A la Vall d'Albaida la verema havia acabat a mitjan mes. La collita havia sigut un poc inferior del que s'esperava, però amb una qualitat bona del raïm.

Al novembre havia finalitzat la verema als Serrans. A l'Horta Nord i al Camp de Túria l'estat fenològic de la vinya era el 45/47-O (agostejament i caiguda de fulles).

A l'Horta Nord, al Camp de Túria, a la Plana d'Utiel-Requena i a la Vall d'Albaida la vinya havia aconseguit, al desembre, l'estat fenològic 01-A (parada hivernal) i van començar les labors de poda.

Vivers de vinya

- Alacant: al gener estaven acabant les arrancades iniciades a final de novembre a l'Alt Vinalopó.

A la comarca de l'Alt Vinalopó van començar les plantacions de vivers de vinya el mes de maig. Al juny van continuar les plantacions iniciades el mes anterior. Les gemmes es van veure afectades per les altes temperatures.

Al juliol i agost van prosseguir les labors en els vivers de vinya. Durant el mes de setembre es van efectuar els regs i els tractaments corresponents a aquestes dates.

El cultiu es va desenvolupar amb normalitat, si bé l'extremada calor d'octubre va fer que la verolada es retardara i que les plantes no hagueren iniciat la fase d'agostejament. Es va començar la retirada de l'encoixinat en algunes parcel·les.

A l'Alt Vinalopó es va procedir, al novembre, a la poda de la part aèria com a fase prèvia a l'extracció del cultiu en moltes parcel·les.

El mes de desembre havia acabat pràcticament la recol·lecció dels planters de vinya i va començar el condicionament de les parcel·les per a la pròxima campanya.

OLIVAR

- Alacant: la primera quinzena de gener va concloure la campanya en quasi totes les zones més retardades de l'interior, excepte algunes partides a l'àrea de Beneixama. El balanç va mostrar una reducció en el rendiment en oli, així com de collita, respecte a l'any anterior, en el qual es va arribar a xifres rècord en moltes almàsseres.

Va finalitzar la recollida de les últimes partides a l'Alt Vinalopó i es van realitzar labors de poda de manera generalitzada al mes de febrer. En les zones més càlides, com el Baix Vinalopó, es van observar les primeres gemmes unflades.

Es van fer labors de poda en la majoria de les comarques al mes de març. Es van apreciar defoliacions intenses per presència d'ull de gall en les zones més susceptibles a embassada.

En les principals zones productores de l'interior i nord de la província van continuar, a l'abril, les podes i es van fer tractaments antifúngics quan va ser possible l'accés a les parcel·les. En les comarques del litoral i del sud es va iniciar la floració. Es van observar intensos atacs d'ull de gall en les zones més humides i susceptibles d'embassada, i es dona lloc a defoliacions.

De manera generalitzada, es va produir la floració en totes les comarques olivereres el mes de maig, que va ser abundant en quasi totes, excepte en les zones més afectades per l'ull de gall, que amb l'alta humitat i la pujada de temperatura va augmentar la seua presència i va originar durant les últimes setmanes defoliacions importants. En acabar el mes ja es veien els primers fruits quallats al Baix Vinalopó i en altres zones primerenques, sense que s'hi apreciaren minvaments significatius.

A les comarques del Comtat i de l'Alcoià es va observar al juny molta variabilitat en els estats fenològics. Es van apreciar arbres amb una floració abundant, uns altres, amb fruits recentment quallats, i altres, amb fruits entre un 10 % i un 50 % del calibre final. Vegetativament, el cultiu es va

recuperar parcialment de les incidències per ull de gall, encara que s'hi veia poca producció. A l'Alt Vinalopó, l'oliva presentava igualment molta variabilitat de grandàries, entre el 10 % i el 50 % del calibre final del fruit, depenent de varietats i emplaçaments. Després d'una floració abundant, el quallat va ser molt irregular. En secans, s'observaven encara defoliacions importants. En la resta de les comarques, encara que va disminuir l'afecció per ull de gall, la floració, inicialment abundant, no va quallar de manera adequada per les altes temperatures.

Va avançar l'engruiximent del fruit al juliol, amb produccions que es preveien limitades, especialment al Comtat, i es va observar molta irregularitat en la resta de les comarques. Les tempestes amb graníssol del dia 6 van danyar l'olivar de l'Alcoià.

A l'agost el fruit va aconseguir aproximadament entre el 70 % i el 80 % de la grandària final i, en algun cas, ja el definitiu.

Durant el mes de setembre va començar a virar el color (85-I), una vegada el fruit havia assolit la grandària definitiva. El descens de producció era més visible en aquesta fase, encara que la intensitat d'aquest descens depenia de comarques i varietats. Així, al Comtat, on la reducció era important, es va observar més disminució en alfafarenca que en blanqueta, que en qualsevol cas era molt superior a la de la mançanena. El 5 de setembre es va donar l'avís per a tractaments amb esquer i totals contra *Bactrocera oleae*, i, al llarg del mes, corbes en ascens.

Els fruits van seguir a l'octubre el procés de canvi de color en totes les comarques, excepte en les zones litorals on es va aconseguir la verolada completa. El descens de producció era generalitzat, encara que variable segons comarques i varietats. La recol·lecció va començar a la Marina Baixa i la Marina Alta, on el minvament de collita es va deure a la falta de quallat per les humitats primaverals. Al Comtat i a l'Alcoià es va iniciar en els últims dies del mes amb un avançament aproximat de 15 dies. Al Vinalopó Mitjà va començar a mitjan mes la recollida d'oliva ecològica que va durar fins a final d'octubre. A l'Alt Vinalopó, a més de la baixa producció, que es va veure lleugerament afavorida per les pluges de setembre i octubre, s'hi va observar molta irregularitat, fins i tot en la mateixa parcel·la. A l'Alacantí van haver-hi importants diferències entre ubicacions i entre varietats. El descens va ser més pronunciat en la varietat majoritària Alfafara, mentre que les varietats com mançanera, cornicabra i xanglot reial van presentar produccions molt disperses. Al llarg del mes es va produir una estabilització de la corba poblacional de *Bactrocera oleae*.

La recol·lecció es va generalitzar al novembre en totes les comarques des de principi de mes. A l'Alt Vinalopó van començar per varietats més primerenques com arbequina o genovesa i, a mesura que avançava el mes, van continuar amb rojal, picual i xanglot. Els rendiments en oli van ser variables, des d'un 19 % al Vinalopó Mitjà fins a un 20 %-25 % al Comtat i a l'Alcoià. Al Baix Vinalopó i al Baix Segura va finalitzar la collita d'oliva per a envinagar.

Al Comtat i a l'Alcoià va acabar la recollida al desembre. A l'Alt Vinalopó es trobaven en plena campanya. Quedaven entre dues i tres setmanes perquè acabara, excepte en el cas de Beneixama, que la mantindrà, i Banyeres de Mariola, que no tenia previst iniciar la recol·lecció fins a gener. En general, la qualitat va ser bona, però en les últimes entrades es van apreciar bastants picades de mosca. El rendiment en oli era menor al que s'esperava. Quant a la producció, encara que es va observar un minvament considerable respecte a la campanya anterior, era millor que l'estimació inicial. Al Vinalopó Mitjà va concloure la campanya amb el tancament de les almàsseres la tercera desena del mes. Els rendiments van ser, en general, baixos, amb una mitjana entorn del 20 %. La collita va ser similar a la de l'any anterior. Tant a la Marina Alta com a la Marina Baixa es va mantindre la producció. A l'Alacantí va acabar la collita en les àrees més càlides, mentre que en les més fredes estava prevista per a les primeres setmanes de gener. Al Baix Vinalopó l'oliva de gran part de les plantacions ja s'havia enviat a les almàsseres. Posteriorment, es va procedir a llaurar el terreny i a la poda. El seguiment poblacional de *Bactrocera oleae* va acabar el quatre de desembre.

- Castelló: l'estat fenològic al gener era principalment de repòs vegetatiu a les comarques de l'interior. S'esperava una campanya mitjana-alta, però finalment va ser un poc inferior a la de l'any

anterior. Els rendiments en les primeres moltes van ser molt baixos i, tot i que van anar augmentant, encara estaven per davall dels de la campanya precedent. A més, el grau d'acidesa va ser elevat. La producció va ser irregular, amb més descensos al nord de la província. Els problemes amb la mosca de l'olivera, en l'últim tram de la campanya, van provocar minves per l'augment de la corba poblacional en algunes zones, ja que les pluges van impedir dur a terme els tractaments quan eren necessaris.

Els episodis d'inversió tèrmica ocorreguts a final de gener i principi de febrer van produir danys en el cultiu. En alguns casos es van apreciar oliveres defoliades, i de vegades es veien branques senceres sense una sola fulla. Les plantacions joves es van veure més afectades per aquestes baixes temperatures.

L'ull de gall, fong que produeix defoliació i disminueix el vigor de l'olivera, va afectar la majoria d'oliveres del territori oleícola de la província de Castelló a causa de les constants humitats del mes de març. La caiguda de fulles provocada en els arbres feia preveure que la collita no seria bona, ja que en molts casos no es va poder dur a terme una aplicació ràpida de fungicida.

Després de les pluges de març, abril també va ser molt humit i amb poques hores d'insolació. Això va provocar que l'ull de gall (*Fusicladium oleagineum*) s'estenguera amb facilitat. Com que es van prolongar les precipitacions a principi d'abril, no es van fer tractaments fúngics per a detindre l'avanç de la defoliació i de la pèrdua de vigor que ja es va iniciar durant març.

Al maig van continuar els problemes de defoliació pels atacs de l'ull de gall (*Fusicladium oleagineum*). La floració es va observar irregular, depenent de les varietats i, com a exemple, a la Plana Baixa, la serrana d'Espadà va florir abundantment, i, no obstant això, la picual, que és molt sensible a l'ull de gall, quasi no va florir. Es van podar els arbres per a facilitar-ne la recuperació. Els problemes afectaven, en major o en menor grau, tot el territori de la província.

En el mes de juny es va observar una càrrega abundant de fulles noves. Després de la climatologia adversa dels mesos de març i abril, que va afeblir les oliveres a causa de l'ull de gall i va fer que perderen les fulles, les oliveres van dedicar l'energia en la formació de noves fulles i no en el quallat de fruits. A les condicions climàtiques adverses anteriors els van seguir unes elevades temperatures les últimes setmanes de juny, que van fer que caigueren més olives del que era normal.

Al juliol es va estimar una collita molt inferior a com seria una campanya normal. Després de la climatologia adversa dels mesos de març i abril, que va afeblir les oliveres a causa de l'ull de gall i va fer que perderen les fulles, les oliveres van dedicar l'energia a la formació de noves fulles i no al quallat de fruits. La calor i les escasses pluges de les últimes setmanes de juny i de tot el mes de juliol van fer que caigueren més olives del que era normal. Aquesta situació es va apreciar a les comarques productores principals, com al Baix Maestrat i a la Plana Alta.

La situació del cultiu el mes d'agost va confirmar les previsions de baixa collita. Davant d'aquesta situació, molts productors no van fer els tractaments enfront de la mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae*). Al Baix Maestrat, malgrat haver recuperat les oliveres el bon estat vegetatiu, s'esperava poca quantitat d'oliva. En alguns arbres es va començar a reflectir la falta d'aigua dels últims mesos, i es van observar fruits i fulles arrugats. Aquesta mateixa situació es va produir a la Plana Alta. A la Plana Baixa algunes varietats no tenien pràcticament olives.

Al setembre, les oliveres a penes presentaven olives, a conseqüència de l'acumulació de climatologies adverses en els moments clau de la seua evolució. Al Baix Maestrat, la producció observada era de tan sols un 20 % de la normal en explotacions en regadiu i d'un 10 % en secà. A la resta de les zones productores també es preveia una caiguda important de la producció.

A l'octubre es van observar arbres en els quals pràcticament no hi havia ni un sol fruit. La pèrdua de fullatge causada per la humitat i el desenvolupament de l'ull de gall va fer que les gemmes destinades a flor acabaren produint fulles per a compensar la defoliació. Al final del mes, en funció de la varietat i de l'estat de maduració, es va iniciar la collita. Les elevades temperatures van assecar part de l'oliva

que quedava en l'arbre. Es va observar un nombre elevat de picades per mosca d'olivera (*Bractocera oleae*) per oliva, per la qual cosa no s'esperava una bona qualitat de l'oli. La campanya es va avançar uns quinze dies, per la qual cosa no es van poder fer tractaments contra la mosca de l'olivera.

Tal com s'havia previst, al novembre la collita d'olives va ser molt escassa i gran part de l'oli produït es va destinar a autoconsum. La producció, a escala provincial, podria estar entorn del 10 % de la campanya anterior. A la zona de l'Alt Palància, va acabar la campanya a la fi de novembre amb entrades a les almàsseres al voltant del 5 % del que seria una campanya normal. A les zones costaneres el mínimament no va ser tan elevat. Les almàsseres van obrir pocs dies a la setmana i en alguns casos van decidir associar-se per a disminuir les despeses de gestió.

Al desembre, al Baix Maestrat es preveia acabar la campanya a meitat del mes de gener. En aquesta zona, igual que en la resta, la collita va ser curta i amb poca producció. La qualitat de l'oliva va ser mitjana i es va observar una incidència elevada d'ull de gall, mentre que a l'Alt Palància es trobava el cultiu en parada vegetativa hivernal.

- València: a les comarques de la Vall d'Albaida, el Camp de Túria, la Ribera Alta i la Plana d'Utiel-Requena i la Canal de Navarrés al gener havia finalitzat la recol·lecció de l'oliva, les oliveres ja presentaven la gemma compacta d'hivern i en algunes plantacions va començar la poda.

A la Vall d'Aiora, a la Plana d'Utiel-Requena i a la Vall d'Albaida els olivars es van mantindre al febrer en estat de gemma compacta d'hivern i van prosseguir les labors de poda. A la zona de Castelló de Rugat es va apreciar una alta incidència de l'ull de gall, i s'hi van observar moltes plantacions amb un nivell de defoliació important, que podria afectar la pròxima collita. Al Camp de Túria es va observar l'inici d'unflament de gemmes. A les zones més càlides de la Ribera Alta va començar la brotada dels arbres a la fi de mes.

El mes de març a la Vall d'Aiora s'estaven realitzant les últimes podes, la crema i la trituració de restes de fusta. Les oliveres ja havien iniciat l'unflament de gemmes. A la Costera i el Camp de Túria l'estat fenològic de les oliveres era el 12 (primer verticil de fulles separat). A la Vall d'Albaida, la incidència d'ull de gall era elevada i es va apreciar defoliació en algunes plantacions. A la Ribera Alta van continuar les labors de poda i trituració en algunes parcel·les. Es van iniciar els tractaments contra l'ull de gall amb productes a base de coure. A la Plana d'Utiel-Requena el cultiu estava en l'inici d'unflament de gemmes de flor. A la comarca de la Canal de Navarrés, les pluges persistents van paraitzar les labors de poda i van impedir la realització de tractaments preventius per a l'ull de gall.

A la Vall d'Aiora el cultiu es trobava a l'abril amb el primer verticil de fulles separat, mentre que a la Plana d'Utiel-Requena es va iniciar l'unflament de gemmes de flor. Als Serrans, les oliveres havien arribat a l'estat fenològic 53-B (inici de l'allargament de la inflorescència). A la Costera, les oliveres de la comarca es van apreciar entre l'estat fenològic 53-B (inici de l'allargament de la inflorescència) i el 57-D (corol·la més gran que el calze). L'olivera havia perdut gran part de la fulla. A la Vall d'Albaida, les pluges i la humitat persistent van propiciar el desenvolupament de l'ull de gall, però no s'hi havien pogut fer tractaments a causa de la climatologia. Es van produir importants defoliacions, especialment en la varietat blanqueta. Al Camp de Túria, el cultiu d'oliveres estava en estat 61-E (primeres flors obertes). A la Canal de Navarrés, la major part de les plantacions presentava una gran defoliació causada per ull de gall.

A la Vall d'Aiora el cultiu va començar al maig l'unflament de les gemmes de flor, mentre que als Serrans es va observar l'allargament de les inflorescències. A comarca de la Plana d'Utiel-Requena, el cultiu estava en plena floració. Per la seua banda, a l'Horta Nord l'olivera estava en fase de floració-quallat. A la Costera i el Camp de Túria, l'estat fenològic de les oliveres era el 71-G1 (fruits amb el 10 % del calibre final), A la Vall d'Albaida, l'estat fenològic de l'olivera anava des del 59-D3 (corol·la blanca) fins al 67-F2 (plena floració). La varietat blanqueta que va tindre una gran defoliació a l'abril, s'havia cobert de fulla nova. A la Ribera Alta es va produir una floració i un quallat escassos. Es van realitzar tractaments per a l'ull de gall. A la Canal de Navarrés la floració i el quallat van ser

escassos en les plantacions afectades per caiguda de fulla a causa de l'ull de gall, ja que l'arbratge va utilitzar les seues reserves per a generar fulla nova.

A la Vall d'Aiora, el cultiu de l'olivera es trobava al juny en estat fenològic 53-B (inici de l'allargament de la inflorescència). Als Serrans i a la Plana d'Utiel-Requena els fruits ja havien aconseguit el 10 % del calibre final. Al Camp de Túria i a l'Horta Oest les olives es trobaven entre el 10 % i el 50 % de la grandària final. A la Vall d'Albaida, les noves brotades havien recuperat el fullatge de l'arbre després de la forta defoliació de primavera, encara que en algunes varietats com la blanqueta, sense fruits. A la Ribera Alta, s'estava produint la fase d'engrossiment dels fruits. L'estat vegetatiu era l'habitual per a aquesta època de l'any. S'havia iniciat la posada de paranys per a la mosca de l'olivera. A la Canal de Navarrés l'arbratge havia recuperat massa foliar després de la forta caiguda de fulla a conseqüència de les pluges primaverals persistents.

A la Vall d'Aiora el cultiu de l'olivera es trobava al juliol amb fruits que tenien el 10 % del calibre final. A la Costera i a la Plana d'Utiel-Requena els fruits ja havien arribat al 50 % del calibre. Al Camp de Túria les olives van seguir creixent i es trobaven entre el 50 % i el 70 % de la grandària final. A la Canal de Navarrés i a la Foia de Bunyol es van fer escassos adobaments i llaurades, ja que la producció era molt baixa. A la Vall d'Albaida, les noves brotades havien recuperat el fullatge de l'arbre després de la forta defoliació de primavera. L'arbre es trobava vegetant bé i les altes temperatures van contribuir a minimitzar els atacs de la mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae*). A la Ribera Alta, es va observar la fase d'engrossiment dels fruits. Es van fer labors d'eliminació de xucladors i de rebrots del tronc dels arbres.

Per part seua, a la Vall d'Aiora l'olivera es trobava a l'agost en estat 71-H (fruits amb el 50 % del calibre final). A l'Horta Oest, al Camp de Túria, a la Plana d'Utiel-Requena i a la Vall d'Albaida les olives ja havien aconseguit el 70 % del calibre. A la Canal de Navarrés es va procedir a desvaretar i netejar els rebrots del peu de l'arbratge i dels xucladors de la capçada. A l'escassa collita va caldre afegir la grandària més xicoteta de l'oliva, especialment en secà. A la Ribera Alta els arbres presentaven un bon estat vegetatiu i va prosseguir la fase d'engrossiment dels fruits. Es va mantindre la col·locació de paranys amb atraients per a la mosca de l'olivera. En les parcel·les amb més afectació es va procedir al control fitosanitari. Al mateix temps, es va fer el tractament contra l'ull de gall (*Spilocaea oleagina*).

A la Vall d'Aiora i als Serrans les olives havien aconseguit el 70 % de la grandària final. A la Ribera Alta es va iniciar la verolada. La grandària era la normal per a l'època de l'any i la varietat. La pluja va afavorir el desenvolupament i l'engrossiment del fruit. L'índex de picada de la mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae*) era baix. Al Camp de Túria i a la Plana d'Utiel-Requena, les oliveres havien assolit l'estat fenològic 85-I (50 % superfície acolorida). A la Vall d'Albaida l'oliva es trobava ja al 80 % de la grandària i va començar la verolada. A la Canal de Navarrés es va apreciar una disminució important de la collita.

A la Vall d'Albaida va començar la recol·lecció a la fi d'octubre, amb rendiments baixos en oli. A la Vall d'Aiora i als Serrans les olives presentaven el 50 % de la superfície acolorida. A l'Horta Oest, al Camp de Túria i a la Plana d'Utiel-Requena els fruits es van apreciar entre el 80 % de la superfície acolorida i la verolada completa. A la Ribera Alta l'inici de la campanya amb l'obertura de les almàsseres es va realitzar el 13 d'octubre, uns 10 dies abans que en la campanya anterior, ja que la maduració s'havia avançat. L'entrada d'olives va ser molt de menor que l'any anterior, amb minvaments que podien arribar al 50 % en moltes zones. La grandària de les olives era normal per a parcel·les de regadiu i menor en parcel·les de secà. L'índex de picada de la mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae*) era més alt del que era habitual. Es van mantindre operatives les botelles tipus olipe per al control de la plaga. A la Canal de Navarrés va començar la recollida, amb una producció al voltant del 20 % de la normal. A la Vall d'Albaida es va iniciar la molta de l'oliva al voltant del 25 d'octubre amb la línia ecològica. Es va confirmar el minvament de collita una mica superior al 50 %, i la varietat més productiva va ser l'arbequina, tant en cultiu ecològic com en tradicional.

El mes de novembre a la Vall d'Aiora i a la Plana d'Utiel-Requena el cultiu havia aconseguit la maduració completa. A l'Horta Nord i al Camp de Túria les oliveres ja tenien la gemma compacta d'hivern. Als Serrans ja s'havia collit l'oliva. A la Ribera Alta es va apreciar una campanya molt curta i amb una disminució important de producció que es podria situar en el 60-70 %. La recol·lecció de l'oliva havia anat a bon ritme i la grandària de les olives era bona, gràcies a les precipitacions dels últims mesos. La campanya de recollida va concloure en els últims dies novembre, uns 15-20 dies abans del que era habitual. A la Vall d'Albaida la collita també es va apreciar baixa (al voltant del 35-40 % del que era habitual). El rendiment encara no era significatiu, perquè estava previst que la campanya s'allargara fins a final de gener, però era inferior al d'altres anys. La qualitat va ser bona.

A les comarques productores com la Vall d'Aiora, els Serrans, l'Horta Nord, el Camp de Túria, la Plana d'Utiel-Requena, la Vall d'Albaida o la Ribera Alta el cultiu ja s'havia collit i les oliveres ja tenien la gemma compacta d'hivern el mes de desembre. El període de recol·lecció va ser molt curt i es va caracteritzar per la gran caiguda de la producció d'oliva. La combinació d'adversitats meteorològiques durant el primer semestre de l'any va ser la causa fonamental d'aquest gran descens. Les pluges i humitats de la primavera, sobretot al març i abril, la pedra i les temperatures elevades de maig van provocar defoliacions per fongs en els arbres, i al seu torn la climatologia també va provocar la falta de floració o quallat. Els rendiments en oli van ser més baixos que els de l'any anterior; l'evolució va ser des del 13 % a l'inici de la campanya fins a quasi 19 % al final de desembre.

PASTURES I RAMADERIA

El mes d'octubre de cada any s'inicia el Pla de l'assegurança de compensació de pastures d'Agroseguro. Aquesta assegurança es fonamenta en el mesurament de l'índex de vegetació (NDVI) mitjançant teledetecció. L'NDVI mesura la quantitat i el vigor de la vegetació present en la superfície; el seu valor està relacionat amb el nivell de l'activitat fotosintètica. No mesura altres indicadors de sequera (pluviometria, humitat del sòl...), encara que hi estiga relacionat. La informació d'aquest índex es comenta en aquest apartat. El nom de les comarques és el que utilitza Agroseguro, que correspon a la comarcalització agrària del MAPA.

- Alacant: l'escassetat de precipitacions en els últims mesos de 2021 va posar en una situació compromesa l'abundància i el vigor de la vegetació en algunes zones al mes de gener, especialment a la comarca Central, que va presentar un índex de vegetació inferior a la mitjana del període 2000-2017. Aquesta situació es va mantindre al mes de febrer. En l'última desena del mes també a la comarca del Vinalopó l'índex de vegetació va presentar valors inferiors a la mitjana. Les precipitacions de març van millorar la situació de manera que es va normalitzar l'índex de vegetació en la segona desena del mes a la comarca Central i en la tercera desena en el cas del Vinalopó.

Amb les pluges de març i abril va millorar la situació de les pastures, de tal manera que l'índex de vegetació va ser superior a la mitjana en totes les comarques de la província d'Alacant en els mesos d'abril, maig i juny de 2022.

Per als mesos de juliol, agost i setembre no hi ha informació de l'índex de vegetació perquè l'assegurança no tenia cobertura.

Gràcies a les precipitacions del mes de novembre va millorar la situació a les comarques Marquesat i Muntanya, que el mes d'octubre van presentar un índex de vegetació per davall de la mitjana. Aquest índex es va trobar per damunt de la mitjana al novembre i desembre en totes les comarques de la província.

- Castelló: l'índex de vegetació va ser superior a la normalitat durant els mesos de gener, febrer i març de 2022 en tota la província de Castelló.

Durant el mes d'abril, les pluges abundants i persistents en tot el territori provincial, juntament amb les que es van produir al març, van ser beneficioses per a les pastures i per a la recàrrega dels aqüífers, després de l'escassetat de precipitacions dels anteriors mesos de desembre, gener i febrer. Les precipitacions de principi de maig van mantindre la coberta vegetal en bon estat. En els últims dies

del mes l'estat era òptim i no calgué aportar cap aliment extern a la ramaderia extensiva. El mes de juny es va caracteritzar per ser sec i extremadament càlid, amb uns pocs dies de pluja a la fi de mes. No obstant això, fins a final de mes hi havia prou quantitat de pastures, encara que de poca qualitat. No va ser necessari aportar aliment extern a la ramaderia extensiva. L'índex de vegetació va ser superior a la normalitat durant els mesos d'abril, maig i juny de 2022 en la totalitat de la província de Castelló.

Per als mesos de juliol, agost i setembre no hi ha informació de l'índex de vegetació perquè l'assegurança no tenia cobertura.

El mes d'octubre l'índex de vegetació va estar per damunt de la normalitat en totes les comarques de la província excepte a la comarca Palància, on es trobava lleugerament per davall d'aquesta a conseqüència del dèficit de precipitacions dels últims mesos.

En totes les comarques de la província aquest índex es va trobar per damunt de la mitjana el mes de novembre. La quantitat i qualitat de les pastures es van veure afavorides per la humitat del sòl en les zones dels Ports i l'Alt Maestrat, com a comarques més representatives de la província, perquè novembre va ser un mes plujós amb precipitacions i temperatures suaus per a aquesta època de l'any. Les precipitacions van afavorir la recuperació de les pastures.

Al desembre l'índex de vegetació es va trobar per damunt de la mitjana en totes les comarques de la província.

- Valencia: al Racó d'Ademús, a la muntanya es va apreciar durant els mesos de gener i febrer l'escassetat de pluges. Es va observar abundància de fauna cinegètica, que dificultava el desenvolupament normal dels cultius, fins al punt que en finques grans posen tanques per a protegir els ametlers i en plantacions noves estableixen protectors de plàstic, amb l'addició de repel·lents.

Tot i això, l'índex de vegetació va presentar valors per damunt de la mitjana en totes les comarques de la província de València durant els mesos de gener, febrer i març.

Al Racó d'Ademús, es va apreciar al maig que les pluges primaverals van resultar insuficients per a afrontar un estiu amb garanties de pastures. Al Racó d'Ademús encara es mantenia un cert nivell de pastures el mes de juny.

L'índex de vegetació va ser superior a la normalitat durant els mesos d'abril, maig i juny de 2022 en tota la província de València.

Per als mesos de juliol, agost i setembre no hi ha informació de l'índex de vegetació perquè l'assegurança no tenia cobertura.

Al Racó d'Ademús es va apreciar escassetat de pastures al setembre per les precipitacions poc quantioses dels últims mesos. Es van continuar observant danys en els cultius produïts per l'abundant fauna cinegètica.

L'índex de vegetació va tindre valors superiors a la mitjana en totes les comarques de la província a l'octubre, novembre i desembre.